

Taste arnuwald.

I.

Arwanise A=B=D.

(Arwupite 1 kuni 100.)

Kirja pannud

J. Kurrik.

Lactus.

Schnakenburg'i trükk ja tulu.

1879.

Taste arnuwald.

i.

Arwamise A=B=D.

(Arwupitir 1 kuni 100.)

Kirja pannud

J. Kurrik.

Tartus.

Schnakenburg'i trüff ja kulu.

1879.

Benfuri poolest lubatud. — Tallinnas, 24. Jaanuaril 1879.

Esimene päätlükk.

Rewupir 1—10.

I. Ettevalmistamine.

Räitlikult.

- 1) Arwude järg*).

	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

- 2) Pane tähele ja ütle: Säät on üks kriips (kuulifene); jään on kaks kriipsu j. n. e. kuni kümme kriipsu. (Lapsed kostku üksikult ja hulgani). — Riisama tagaspidi!
- 3) Räita ja loe ühest wiieni; 5—10; 1—10; 3—9.
- 4) Loe ära (walju häälega), kus on 4 kuulifest, 6, 3, 7, 9 kuulifest j. n. e.

Pääft.

- 5) Loe 1 kuni 5! — 5—10; 4—9; 2—7; 1—10.
- 6) Loe tagaspidi! 5—1; 6—2; 10—5; 8—1; 10—1.

*) Zubatust õpetamise wiisi kohta leiab koolmeister Kallas'e „Õdistlikust rehkendajast“ lehekülj 43 zc.

- 7) Loe 1—10! 10—1.
- 8) Loe 1—9, aga jäta igaford 1 wahelt maha!
Niisama tagaspidi 9—1.
- 9) Sakka 2^{bet} lugema ja jäta ifka 1 wahelt maha! (funi 10ⁿⁿⁱ). Niisama tagaspidi 10—2.
- 10) Loe ära, mitu sõrme so paremal käel on! — pahemal käel? — kahel käel kofku?

II.

Kirjalikult.

- 1) Soonitage oma tahwlite pääle need kriipsud (1—10)!
- 2) Soonitage niisama, aga nüüd pääst!
- 3) Tehke nüüd kriipsude asemele rõngakesed!
- 4) Nüüd uuesti, aga hakake 10^{nnt} pääle (funi 1ⁿⁱ)!

III.

Maitlikult ja pääst.

- 1) Mis tuleb 2^{be} järele? 3, 5, 4, 7, 9 järele?
- 2) Mille ees seisab 2, 3, 5, 7, 4, 8?
- 3) Mille järele tuleb 4, 3, 7, 5, 8, 2?
- 4) Misjugune arw seisab 2^{be} ees? 5, 7, 6, 4, 9, 10^{ne} ees?
- 5) Misjugušte arwude wahel seisab 3, 2, 5, 4, 7, 6, 9?
- 6) Mis seisab 2^{be} ja 4^{ia} wahel? — 3 ja 5 — 7 ja 9 — 6 ja 8 — 10 ja 8 — 7 ja 5^e wahel? — 9 ja 7me wahel j. n. e.

IV.

Kirjalikult.

- 1) Arwude siju ja arwu=tähed (= numbrid).

o	o o	o o o	o o o
1	2	3	4
o o	o o o	o o o	o o o o
o	o o o	o o o	o o o o
o o	o o o	o o o	o o o o
5	6	7	8

o o o	o o o o
o o o	o o
o o o	o o o o
9	10

- 2) Kirjutage iga rõngakogu üks tahvli külj — iga kogu ise näol!
- 3) Kirjutage numbrid 1, 4, 7, — iga nummert üks tahvli külj ja igale numbrile ifka niimitu rõngast juure, kui mitu ühte number tähendab, — iga rõngakogu ise näol!
- 4) Niisama: a) 2, 3, 5; — b) 0, 6, 9; — d) 8.
- 5) Pange armud 1—10 ja 10—1 numbritega kirja! Arvutäht 0 tähendab, et ühtegi olemas ei ole.

Täendus. Numbrite kirjutamist õpetagu ja harjutagu koolmeister lapsi hoolega ja palju, — et lapsed neid ilusaste ja selgeste kirjutama õpitsivad!

III. Kõffu- ja maha- arvamine.

- + on kõffuarvamise märk; loe: ja.
- on maha- arvamise märk; loe: vähem.
- = loe: on.
- ? loe: kui palju, (mitu).

Pääst*)

I.

- 1) Kui palju on $1 + 1$?**) $1 - 1$? $2 - 1$? $2 - 2$?
- 2) Meie õuel on üks mäest-wäraw ja üks alt-wäraw; mitu wärawat neid on?
- 3) Jaanil oli 2 kühwelt; neist kinkis ta ühe Mannile, mitu kühwelt jäi talle endale?
- 4) Suku sai ema käest 1 kop. raha; selle kaotas ta ära; mitu kop. jäi talle veel?
- 5) Peeter sai isa käest 2 õuna; ta sõi ühe ise ära, ühe kinkis ta wenuale; mitu õuna oli tal nüüd veel?

*) „Pääst“ tähendagu rehkendamise-keeles ifka „näitlikult ja pääst“; sest õpetamise-wiis olgu ifka näitlik!

**) Näitlikult: 1 kuulifene + 1 kuulifene j. n. e.

Kirjalikult.

6) $1 + 1 = ?$

$1 - 1 =$

$2 - 1 =$

$2 - 2 =$

Pääst.

7) Kui palju on $2 + 1?$ $3 - 1?$ $1 + 2?$ $3 - 2?$ $3 - 3?$

8) Mart ostis paberit 2te kop. eest ja ühe krihvli, mis 1 kop. maksis; kui palju raha ta ühtekokku maksis?

9) Laua pääl oli 3 õuna. Mikkel võttis neist 2 endale; mitu jäi väikesele Sütfile? *)

Kirjalikult.

10) $2 + 1 =$

$3 - 1 =$

$1 + 2 =$

$3 - 2 =$

$3 - 3 =$

11) $2 - 1 =$

$1 - 1 =$

$1 + 1 =$

$2 - 2 =$

$1 + 2 =$

Pääst.

12) Kui palju on $3 + 1?$ $4 - 1?$ $2 + 2?$ $4 - 2?$ $1 + 3?$ $4 - 3?$ $4 - 4?$ $4 - 0?$

13) Õde oli 4^{ia} aastane; wend oli õest 3 aastat noorem; kui wana oli wend?

14) Peremehel oli kaks punast hobust ja tõist niipalju muste hobusid; mitu ühtekokku?

Kirjalikult.

15) $3 + 1 =$

$2 + 2 =$

$1 + 3 =$

$4 - 1 =$

$4 - 2 =$

$4 - 3 =$

$4 - 0 =$

$4 - 4 =$

16) $3 - 2 =$

$4 - 2 =$

$1 + 3 =$

$2 + 2 =$

$1 + 2 =$

$2 - 2 =$

$4 - 4 =$

$3 - 0 =$

*) Tähenendus. Koolmeister loogu ise weel iga jao kohta sarnasid tarwitatud ülesandid juure.

Pääft.

- 17) Urwa ja ütle: $4 + 1?$ $5 - 1?$ $3 + 2?$ $5 - 2?$
 $2 + 3?$ $1 + 4?$ $5 - 4?$ $5 - 3?$ $5 - 5?$ $5 + 0?$
 $5 - 0?$
- 18) Tiul oli üks kolmeline ja üks kaheline; mitu kop. oli tal?
- 19) Tiul oli 5 kop., ta wennial oli 2, (3, 4, 1) kop. wähem, mitu kop. oli wennial?

Kirjalikult.

20) $4 + 1 =$	21) $5 - 5 =$
$5 - 1 =$	$5 + 0 =$
$3 + 2 =$	$5 - 0 =$
$5 - 2 =$	$2 + 2 =$
$2 + 3 =$	$4 - 3 =$
$5 - 3 =$	$1 + 3 =$
$1 + 4 =$	$1 + 4 =$
$5 - 4 =$	$4 - 4 =$

Pääft.

- 22) Rehkenda wälja: $5 + 1 = ?$ $6 - 1;$ $4 + 2;$ $6 - 2;$
 $3 + 3;$ $6 - 3;$ $2 + 4;$ $6 - 4;$ $1 + 5;$ $6 - 5.$
 $3 + 2;$ $5 - 4;$ $2 + 4;$ $6 - 6.$
- 23) Majal oli eesküljes 4, tõises otsaseinas 2 aknat; mitu aknat ühtekokku?
- 24) Aknal oli 6 ruuti; 2 ruuti oli rahe katki lõõnud; mitu oli terweks jäänud?
- 25) Jüts sai ema käest 4 õuna; Juku sai aga Jütsist poole wähem õunu; mitu õuna oli nüüd mõlematel kokku?

Kirjalikult.

26) $5 + 1 =$	27) $6 + 0 =$
$6 - 1 =$	$6 - 0 =$
$4 + 2 =$	$6 - 6 =$
$6 - 2 =$	$4 - 1 =$
$3 + 3 =$	$5 - 4 =$
$6 - 3 =$	$3 + 3 =$
$2 + 4 =$	$5 - 3 =$
$6 - 4 =$	$6 - 2 =$
$1 + 5 =$	$4 + 2 =$
$6 - 5 =$	$5 - 2 =$

Pääft.

- 28) Kui palju on: $6 + 1?$ $7 - 1?$ $5 + 2?$ $7 - 3?$
 $4 + 3?$ $7 - 5?$ $2 + 5?$ $7 - 6?$ $6 - 4?$ $5 - 4?$
 $7 - 7?$ $1 + 6?$ $0 + 7?$
- 29) Karjas oli 2 hõrga ja 5 lehma; mitu elajat oli see kari suur?
- 30) Peremees ostis linnast paari saapid 4 rbl. eest, waka kaeru 1 rbl. eest; 2 rbl. jäi talle weel raha taskusse. Kui rihas oli ta linna tulles olnud?

Kirjalikult.

31)	$6 + 1 =$	$7 - 4 =$	32)	$7 - 7 =$	$4 - 2 =$
	$7 - 1 =$	$3 + 4 =$		$7 - 1 =$	$4 + 3 =$
	$5 + 2 =$	$2 + 5 =$		$6 - 3 =$	$6 - 4 =$
	$7 - 2 =$	$7 - 5 =$		$7 - 4 =$	$7 - 5 =$
	$4 + 3 =$	$7 - 6 =$		$5 - 2 =$	$7 - 6 =$
	$7 - 3 =$	$1 + 6 =$		$7 - 2 =$	$7 + 0 =$

Pääft.

- 33) Kui palju on $7 + 1?$ $8 - 2?$ $5 + 3?$ $6 + 2?$
 $8 - 3?$ $4 + 4?$ $8 - 5?$ $1 + 7?$ $8 - 6?$ $2 + 6?$
 $8 - 7?$ j. n. e.
- 34) Mida oli 8 noort puud istutatud; 3, (2, 5, 4, 7) neist kuiwasiwad ära; mitu läksiwad kaswama?
- 35) Hansul oli kaks raha, kofku 8 kopikat; teine raha oli kolmeline; mitme kopikaline oli teine?

Kirjalikult.

36)	$7 + 1 =$	37)	$2 + 5 =$
	$8 - 1 =$		$3 + 5 =$
	$6 + 2 =$		$7 - 5 =$
	$5 + 2 =$		$8 - 5 =$
	$4 + 4 =$		$8 - 7 =$
	$8 - 2 =$		$1 + 7 =$
	$8 - 3 =$		$2 + 4 =$
	$8 - 4 =$		$4 + 4 =$
	$8 - 6 =$		$2 + 6 =$
	$3 + 5 =$		$8 - 8 =$

Pääft.

- 38) Kui palju on $8 + 1?$ $1 + 8?$ $9 - 1?$ $9 - 8?$
 $9 + 0?$ $9 - 0?$ $9 - 9?$ $2 + 7?$ $7 + 2?$ $9 - 2?$
 $9 - 7?$ $9 - 3?$ $3 + 6?$ $6 + 3?$ $9 - 6?$ $4 + 5?$
 $5 + 4?$ $9 - 4?$ $9 - 5?$
- 39) Ühes majas oli 3 tuba, igal toal 3 aknat; mitu aknat oli sel majal?
- 40) Laual sõivad isa, ema, 4. last, 1 sulane ja 2 ümardajat; mitu inimest?
- 41) Võõrusle kutsuti 9 külalist; 3 jäiwad tulemata; mitu neid tuli?

Kirjalikult.

42) $8 + 1 =$	43) $4 + 5 =$
$1 + 8 =$	$5 + 4 =$
$9 - 1 =$	$9 - 4 =$
$9 - 8 =$	$9 - 5 =$
$7 + 2 =$	$9 - 6 =$
$9 - 7 =$	$9 - 1 =$
$2 + 7 =$	$9 - 8 =$
$9 - 0 =$	$9 - 7 =$
$3 + 6 =$	$9 - 9 =$
$9 - 3 =$	$9 - 2 =$
$9 - 6 =$	$2 + 7 =$
$6 + 3 =$	$3 + 6 =$

Pääft.

- 44) Rehkenda: $9 + 1?$ $1 + 9?$ $10 - 1?$ $10 - 9?$
 $8 + 2?$ $10 - 2?$ $10 - 8?$ $2 + 8?$ $3 + 7?$ $10 - 7?$
 $10 - 3?$ $7 + 3?$ $10 - 5?$ $5 + 5?$ $4 + 6?$ $10 - 6?$
 $6 + 4?$ $10 - 4?$ $10 - 3?$ $10 - 2?$ $2 + 8?$ $10 - 8?$
 $10 - 10?$ j. n. e.
- 45) Ema viis 10 kana linna; ära osteti 4, (2, 5, 1, 3, 6, 7, 9, 10, 0, 8) kana; mitu ta kodu tagasi tõi?
- 46) Mikkel mõistis jo 10 kasku pääft; Tukul oli veel 8, (7, 4, 5, 3, 2) õppida; mitu siis tema mõistis?
- 47) Koolis istus kahes pingis lapsi; esimeses pingis istus 3 tütar- ja 4 poislast; teises oli 4 last vähem; mitu last istus neis kahes pingis?

Kirjalikult.

48)	$9 + 1 =$	49)	$4 + 6 =$	50)	$5 + 4 =$
	$10 - 1 =$		$10 - 6 =$		$6 - 3 =$
	$8 + 2 =$		$3 + 7 =$		$7 - 2 =$
	$10 - 2 =$		$10 - 7 =$		$3 + 4 =$
	$7 + 3 =$		$2 + 8 =$		$2 + 7 =$
	$10 - 3 =$		$10 - 8 =$		$8 - 3 =$
	$6 + 4 =$		$1 + 9 =$		$1 + 8 =$
	$10 - 4 =$		$10 - 9 =$		$9 - 5 =$
	$5 + 5 =$		$10 + 0 =$		$7 + 3 =$
	$10 - 5 +$		$10 - 10 =$		$9 - 7 =$

II.

Pääft.

- 1) Kui palju on $1 + 1?$ $1 - 1?$ $2 + 1?$ $2 - 1?$
 $3 + 1?$ $3 - 1?$ $4 + 1?$ $4 - 1?$ $5 + 1?$ $5 - 1?$
 $6 + 1?$ $6 - 1?$ $7 + 1?$ $7 - 1?$ $8 + 1?$ $8 - 1?$
 $9 + 1?$ $9 - 1?$ $10 - 1?$ (Järgimööda ja seast küsida.)
- 2) Kui palju on $1 + 2?$ $2 + 2?$ $2 - 2?$ $3 + 2?$
 $3 - 2?$ $4 + 2?$ $4 - 2?$ $5 + 2?$ $5 - 2?$ $6 + 2?$
 $6 - 2?$ $7 + 2?$ $7 - 2?$ $8 + 2?$ $8 - 2?$ $9 - 2?$
 $10 - 2?$
- 3) Peeter sai isa käest ühe õuna ja ema käest ka ühe; mitu tal nüüd oli? — Ta söi ühe ära; mitu jäi alles?
- 4) Ann puudus koolist haiguse pärast esimesel nädalal 4, teisel 2 päeva; mitu päeva kofku?
- 5) Kell lööb praegu 10; mitu löi ta 2te tunni eest?

Kirjalikult.

6)	$1 + 1 =$	$6 + 1 =$	7)	$1 + 2 =$	$6 + 2 =$
	$1 - 1 =$	$6 - 1 =$		$2 + 2 =$	$6 - 2 =$
	$2 + 1 =$	$7 + 1 =$		$2 - 2 =$	$7 + 2 =$
	$2 - 1 =$	$7 - 1 =$		$3 + 2 =$	$7 - 2 =$
	$3 + 1 =$	$8 + 1 =$		$3 - 2 =$	$8 + 2 =$
	$3 - 1 =$	$8 - 1 =$		$4 + 2 =$	$8 - 2 =$
	$4 + 1 =$	$9 + 1 =$		$4 - 2 =$	$9 - 2 =$
	$4 - 1 =$	$9 - 1 =$		$5 + 2 =$	$10 - 2 =$
	$5 + 1 =$	$10 - 1 =$		$5 - 2 =$	
	$5 - 1 =$				

Pääft.

- 8) Arwa $1 + 3 = ?$ $2 + 3$; $3 + 3$; $3 - 3$; $4 + 3$;
 $4 - 3$; $5 + 3$; $5 - 3$; $6 + 3$; $6 - 3$; $7 + 3$;
 $7 - 3$; $8 - 3$; $9 + 3$; $10 - 3 = ?$ (Ka seast küsida.)
- 9) Tuhani oli üks viieline ja üks kolmeline; mitu kop. kofku?
- 10) Mari on 8-aastane; väike wend Madi alles 4-aastane; mitu aastat on Mari wemast wanem?
- 11) Kell löi praegu 4; mitu löi ta kolme tunni eest? Mitu saab ta 3 tundi hiljem lööma?

Kirjalikult.

- 12) $1 + 3 =$ $4 - 3 =$ $7 + 3 =$
 $2 + 3 =$ $5 + 3 =$ $7 - 3 =$
 $3 + 3 =$ $5 - 3 =$ $8 - 3 =$
 $3 - 3 =$ $6 + 3 =$ $9 - 3 =$
 $4 + 3 =$ $6 - 3 =$ $10 - 3 =$

Pääft.

- 13) Rehkenda $1 + 4 = ?$ $2 + 4$; $3 + 4$; $4 + 4$; $4 - 4$;
 $5 + 4$; $5 - 4$; $6 + 4$; $6 - 4$; $7 - 4$; $8 - 4$;
 $9 - 4$; $10 - 4 = ?$
- 14) Peres oli 2 poega ja 4 tüdart; mitu last?
- 15) Mari oli 10^{ne} aastasest Liisust 4 aastat noorem; kui wana oli Mari? — Liisa oli Marist 4 aastat noorem; kui wana oli Liisa?
- 16) Meistril oli 7 jelli, aga õpipoisfa 4 vähem; mitu õpipoisfi?

Kirjalikult.

- 17) $1 + 4 =$ $5 + 4 =$ $7 - 4 =$
 $2 + 4 =$ $5 - 4 =$ $8 - 4 =$
 $3 + 4 =$ $6 + 4 =$ $9 + 4 =$
 $4 + 4 =$ $6 - 4 =$ $10 - 4 =$
 $4 - 4 =$

Pääft.

- 18) Kui palju on $1 + 5?$ $2 + 5?$ $3 + 5?$ $4 + 5?$
 $5 + 5?$ $5 - 5?$ $6 - 5?$ $7 - 5?$ $8 - 5?$ $9 - 5?$
 $10 - 5?$
- 19) Mitu sõrme on paremal käel? — pahemal käel? — kael käel kofku?

20) Jüri oli oma kase-aastajest õest 5 aastat vanem; kui mana ta oli?

21) Kaarli rehendas eile 9 ülesannet; 5 neist oliwad mõltsi läinud; mitu ülesannet oli ta õigete wälja rehendanud?

Kirjalikult.

22)	$1 + 5 =$	$5 + 5 =$	$8 - 5 =$
	$2 + 5 =$	$5 - 5 =$	$9 - 5 =$
	$3 + 5 =$	$6 - 5 =$	$10 - 5 =$
	$4 + 5 =$	$7 - 5 =$	

Pääst.

23) Ütle, mis teeb wälja $1 + 6?$ $2 + 6?$ $3 + 6?$ $4 + 6?$
 $6 - 6?$ $7 - 6?$ $8 - 6?$ $9 - 6?$ $10 - 6?$

24) Kümnest käsust oli koolipois juba 6 tüffi päha õppinud; mitu oli tal veel õppida?

25) 9 õuna mul oli, 7 sõin ära; mitu jäi järele?

26) Kadri kirjutas tahwli ühe külje pääle 3, teise külje pääle 6 rida; mitu rida kofku?

Kirjalikult.

27)	$1 + 6 =$	$6 - 6 =$	
	$2 + 6 =$	$7 - 6 =$	
	$3 + 6 =$	$8 - 6 =$	
	$4 + 6 =$	$9 - 6 =$	
		$10 - 6 =$	

Pääst.

28) Paljuks on $1 + 7?$ $2 + 7?$ $3 + 7?$ $7 - 7?$ $8 - 7?$
 $9 - 7?$ $10 - 7?$

29) Majal oli 3 ust ja 7 aknat; mitu oli aknaid ja uffi ühtekofku?

30) Karjas oli lambaid 10, oinid 7; mitu oli lambaid enam?

Kirjalikult.

31)	$1 + 7 =$	$7 - 7 =$	
	$2 + 7 =$	$8 - 7 =$	
	$3 + 7 =$	$9 - 7 =$	
		$10 - 7 =$	

Pääft.

- 32) Kui palju on $1 + 8?$ $2 + 8?$ $8 - 8?$ $9 - 8?$ $10 - 8?$
 33) Niisama: $1 + 9?$ $9 - 9?$ $10 - 9?$ $10 - 10?$
 34) Sa läks kella 2 kodust ära; tuli tagasi 8 tunni järele; mis kella ajal tuli ta tagasi?
 35) Hans on Peetrest, kes 7me aastane, 3 aastat wanem; kui wana on siis Hans?

Kirjalikult.

- 36) $1 + 8 =$ 37) $1 + 9 =$
 $2 + 8 =$ $9 - 9 =$
 $8 - 8 =$ $10 - 9 =$
 $9 - 8 =$ $10 - 10 =$
 $10 - 8 =$

III.

Pääft. Koolmeister korras I. ja II. all seiswaid tarwitatud ülesandid ja loogu ise weel uusi juure!

Kirjalikult.

1) $1 + 1 =$	2) $2 + 1 =$	3) $3 + 1 =$	4) $4 + 1 =$
$1 - 1 =$	$2 - 1 =$	$3 - 1 =$	$4 - 1 =$
$1 + 2 =$	$2 + 2 =$	$3 + 2 =$	$4 + 2 =$
$1 + 3 =$	$2 - 2 =$	$3 - 2 =$	$4 - 2 =$
$1 + 4 =$	$2 + 3 =$	$3 + 3 =$	$4 + 3 =$
$1 + 5 =$	$2 + 4 =$	$3 - 3 =$	$4 - 3 =$
$1 + 6 =$	$2 + 5 =$	$3 + 4 =$	$4 + 4 =$
$1 + 7 =$	$2 + 6 =$	$3 + 5 =$	$4 - 4 =$
$1 + 8 =$	$2 + 7 =$	$3 + 6 =$	$4 + 5 =$
$1 + 9 =$	$2 + 8 =$	$3 + 7 =$	$4 + 6 =$
5) $5 + 1 =$	6) $6 + 1 =$	7) $7 + 1 =$	8) $8 + 1 =$
$5 - 1 =$	$6 - 1 =$	$7 - 1 =$	$8 - 1 =$
$5 + 2 =$	$6 + 2 =$	$7 + 2 =$	$8 + 2 =$
$5 - 2 =$	$6 - 2 =$	$7 - 2 =$	$8 - 2 =$
$5 + 3 =$	$6 + 3 =$	$7 + 3 =$	$8 - 3 =$
$5 - 3 =$	$6 - 3 =$	$7 - 3 =$	$8 - 4 =$
$5 + 4 =$	$6 + 4 =$	$7 - 4 =$	$8 - 5 =$
$5 - 4 =$	$6 - 4 =$	$7 - 5 =$	$8 - 6 =$
$5 + 5 =$	$6 - 5 =$	$7 - 6 =$	$8 - 7 =$
$5 - 5 =$	$6 - 6 =$	$7 - 7 =$	$8 - 8 =$

9) $9 + 1 =$ $9 - 5 =$ 10) $10 - 1 =$ $10 - 6 =$
 $9 - 1 =$ $9 - 6 =$ $10 - 2 =$ $10 - 7 =$
 $9 - 2 =$ $9 - 7 =$ $10 - 3 =$ $10 - 8 =$
 $9 - 3 =$ $9 - 8 =$ $10 - 4 =$ $10 - 9 =$
 $9 - 4 =$ $9 - 9 =$ $10 - 5 =$ $10 - 10 =$

11) $1 + 2 =$ 12) $9 - 2 =$ 13) $2 + 2 =$ 14) $10 - 2 =$
 $3 + 2 =$ $7 - 2 =$ $4 + 2 =$ $8 - 2 =$
 $5 + 2 =$ $5 - 2 =$ $6 + 2 =$ $6 - 2 =$
 $7 + 2 =$ $3 - 2 =$ $8 + 2 =$ $4 - 2 =$

IV.

1) $9 + 1 =$ 2) $5 + 3 =$ 3) $4 + 4 =$ 4) $1 + 3 =$
 $7 + 2 =$ $7 + 1 =$ $7 + 3 =$ $4 + 2 =$
 $1 + 4 =$ $8 + 2 =$ $5 + 2 =$ $3 + 7 =$
 $2 + 3 =$ $2 + 4 =$ $2 + 4 =$ $3 + 5 =$
 $5 + 5 =$ $1 + 6 =$ $6 + 1 =$ $2 + 6 =$
 $1 + 5 =$ $3 + 2 =$ $2 + 1 =$ $5 + 4 =$
 $4 + 3 =$ $4 + 2 =$ $1 + 3 =$ $8 + 2 =$
 $1 + 9 =$ $3 + 6 =$ $4 + 3 =$ $1 + 7 =$
 $8 + 1 =$ $6 + 4 =$ $2 + 5 =$ $4 + 1 =$
 $6 + 3 =$ $2 + 7 =$ $3 + 4 =$ $2 + 8 =$

5) $10 - 9 =$ 6) $5 - 1 =$ 7) $3 - 1 =$ 8) $6 - 3 =$
 $8 - 3 =$ $10 - 8 =$ $5 - 2 =$ $8 - 6 =$
 $4 - 1 =$ $2 - 2 =$ $8 - 7 =$ $10 - 3 =$
 $10 - 6 =$ $8 - 5 =$ $9 - 5 =$ $7 - 5 =$
 $5 - 4 =$ $9 - 2 =$ $10 - 7 =$ $9 - 8 =$
 $4 - 4 =$ $10 - 2 =$ $3 - 2 =$ $6 - 4 =$
 $9 - 7 =$ $3 - 3 =$ $9 - 1 =$ $4 - 2 =$
 $6 - 5 =$ $7 - 1 =$ $8 - 3 =$ $7 - 4 =$
 $8 - 4 =$ $6 - 6 =$ $10 - 5 =$ $6 - 2 =$
 $7 - 2 =$ $9 - 8 =$ $9 - 6 =$ $4 - 2 =$

v.

- 1) $4 + 5 =$ 2) $8 + 2 =$ 3) $9 - 1 =$ 4) $3 + 3 =$
 $3 - 3 =$ $7 - 2 =$ $7 + 3 =$ $6 - 4 =$
 $1 + 2 =$ $2 + 5 =$ $10 - 6 =$ $9 - 7 =$
 $10 - 6 =$ $7 - 3 =$ $5 - 3 =$ $2 + 1 =$
 $8 - 3 =$ $4 + 1 =$ $8 - 5 =$ $10 - 9 =$
 $5 + 3 =$ $4 + 6 =$ $4 + 6 =$ $8 - 2 =$
 $7 + 2 =$ $7 - 4 =$ $3 + 7 =$ $2 + 8 =$
 $4 - 3 =$ $5 - 4 =$ $6 - 6 =$ $7 + 1 =$
 $1 + 7 =$ $3 + 1 =$ $9 - 3 =$ $6 + 3 =$
 $4 + 3 =$ $4 + 0 =$ $4 + 3 =$ $2 + 3 =$
 $5 - 5 =$ $8 + 1 =$ $10 - 7 =$ $7 - 5 =$
- 5) $5 + 4 =$ 6) $1 - 1 =$ 7) $9 - 1 =$ 8) $8 - 3 =$
 $5 - 3 =$ $7 - 4 =$ $4 + 4 =$ $9 - 6 =$
 $9 + 1 =$ $10 - 5 =$ $1 + 7 =$ $8 + 1 =$
 $2 + 7 =$ $5 + 1 =$ $2 - 2 =$ $1 + 9 =$
 $9 - 5 =$ $8 - 7 =$ $5 + 3 =$ $3 - 3 =$
 $9 - 3 =$ $2 + 4 =$ $8 - 8 =$ $3 + 3 =$
 $8 - 4 =$ $2 + 6 =$ $1 + 6 =$ $3 + 1 =$
 $4 + 2 =$ $10 - 10 =$ $4 - 1 =$ $5 + 1 =$
 $5 + 1 =$ $8 - 6 =$ $6 + 1 =$ $5 - 1 =$
 $2 + 7 =$ $6 - 5 =$ $3 + 4 =$ $7 - 7 =$
 $7 - 1 =$ $6 + 4 =$ $10 - 1 =$ $8 - 7 =$
 $6 + 2 =$ $4 - 3 =$ $7 - 6 =$ $10 - 8 =$

VI.

2	4	6	8	10	1	3	5	7	9
4	6	8	10	1	3	5	7	9	2
6	8	10	1	3	5	7	9	2	4
8	10	1	3	5	7	9	2	4	6
10	1	3	5	7	9	2	4	6	8
1	3	5	7	9	2	4	6	8	10
3	5	7	9	2	4	6	8	10	1
5	7	9	2	4	6	8	10	1	3
7	9	2	4	6	8	10	1	3	5
9	2	4	6	8	10	1	3	5	7

Pääft ja kirjalikult *). (Eesfeiswa tabeli järele.)

1) $2 + 8 = 10$	2) $10 = 2 + 8$	3) $10 - 2 = 8$
$4 + 6 = 10$	$10 = 4 + 6$	$10 - 4 = 6$
$6 + 4 = 10$	$10 = 6 + 4$	$10 - 6 = 4$
$8 + 2 = 10$	$10 = 8 + 2$	$10 - 8 = 2$
$10 + 0 = 10$	$10 = 10 + 0$	$10 - 10 = 0$
$1 + 9 = 10$	$10 = 1 + 9$	$10 - 1 = 9$
j. n. e.	j. n. e.	j. n. e.
4) $4 + 6 = 10$	5) $10 = 4 + 6$	6) $10 - 4 = 6$
$6 + 4 = 10$	$10 = 6 + 4$	$10 - 6 = 4$
j. n. e.	j. n. e.	j. n. e.

VII.

- 1) Arwa kokku $4 + 2$ ja pane veel 1 juure! $3 + 2 + 4 = ?$
 $2 + 5 + 1 = ?$ $3 + 2 + 3 = ?$ $4 + 1 + 5 = ?$ j. n. e.
 - 2) Mitu jalga on ühel kassil ja kahel kanal ühtekokku?
 - 3) Koolis istus ühe pingi pääl 4 poissti ja 2 tütarlast, tõise pingi pääl 3 tütarlast; mitu koolilast kokku?
 - 4) Päiviline oli töös enne lõunat kella 7^{meft} 10^{neni} ja pärast lõunat 2^{best} 7^{meni}; mitu tundi?
 - 5) Jüril oli raha: 2 kahelist ja 2 kolmelist; mitu kop.?
-
- 6) Arwa kokku $4 + 3$, sellest võta 2 maha! $4 + 3 - 5 = ?$
 $7 + 3 - 4 = ?$ $7 + 3 - 6 = ?$ $2 + 6 - 4 = ?$
 $5 + 5 - 7 = ?$ j. n. e.
 - 7) Liisul oli 10 ülesannet kodus valmis rehkendada antud; enne pruukosti rehkendas ta 5 tükki valmis ja pärast veel 2; mitu jäiwad rehkendamata?
 - 8) Kerjaja sai ühest talust 5, teisest 4 kop.; ta ostis nüüd kuue kop. eest joola; mitu kop. jäi tal üle?
 - 9) Tartu suurekooli wõõruses on tunnikell, mis paljalt weerand tundisid lööb: kui weerand tundi mööda, siis lööb ta 1,

*) 1. Igale arvule eesfeiswas tabelis lisagu lapsed nii palju juure, et 10 täis saab. 2. Niisama, muud kui 10 eesotsas. 3. Iga tabelis seifaw arv 10est maha. Sell kombel annab see tabel $10 \times 30 = 300$ ülesannet. — Pääst-rehkendamise tarwis kirjutagu koolm. see tabel suure tahwli pääle üles; siis koolm. näidaku ja laps (lapsed) kohtku.

kui pool tundi mööda, siis 2, kui kolmveerand, siis 3, kui tund täis, siis lööb ta 4. Mitu hoopki lööb see tunni-
kell iga tunni jooksul?

10) Viivimaal on Saaremaaaga kokku 9 maakonda; Tallinna-
maal on 5 maakonda vähem; mitu on neid Tallinnamaal?

11) 3 + 3 arwa 7me maha! 8st arwa maha 3 + 4! 9 vähem
2 + 3 = ? 6 - (1 + 3) = ? 10 - (5 + 3) = ?
7 - (2 + 4) = ? j. n. e.

12) 4 + 2, sellest võta maha 3 + 1! 5 + 3 vähem
2 + 4 = ? (7 + 3) - (2 + 4) = ? (9 + 1) -
(5 + 2) = ? (4 + 4) - (3 + 3) = ? (5 + 5) -
(7 + 1) = ? j. n. e.

13) Hansu kamsonil oli uuea kummagi külje pääl 5 nõöpi
olnud; nüüd oli aga ühel pool 3, teisil pool 4 nõöpi alles;
mitu nõöpi oli ära kadunud?

14) Isa istutas aida 6 õunapuud ja 3 ploomipuud; aga 2
õuna- ja 2 ploomipuud kuivasivad ära; mitu läksivad
kasuma?

15) Peetrel oli 3 kolmelist; Suhaniil kõiges 2 kahelist; mitu
kop. oli Peeter Suhaniist rikkam?

16) Ann sai ema käest 10 kop. raha; ta ostis nüüd 4^{ia} kop.
eest paberit ja ühe pliitaspulga, mis 3 kop. maksis; kui
palju jäi talle veel saiarahaks?

17) Kui palju on 5 kolmest suurem? 7 4^{ia}? 10 7me?

18) Kui palju on 4 kuuest väiksem? 5 10^{ne}? 8 9st? 6 10^{ne}?

19) Mis arv on 2^{be} 5, (7, 4, 3, 6) suurem?

20) Mis arv on 10^{ne} 3, (6, 9, 7, 2, 4) vähem (väiksem)?

21) Mis arv on 1 enam, kui 2, 7, 3, 6, 8, 5?

" " 1 vähem " "

" " 2 enam " "

" " 2 vähem " "

22) Kui suur on 3^e ja 5^e, (4 ja 7, 2 ja 5, 7 ja 10, 1 ja 9)
vahe?

23) Arwa kokku 4^{ia} ja 7me ning 6^e ja 10^{ne} vahe!

" " 2^{be} ja 5^e ning 4^{ia} ja 9 " "

" " 1^{be} ja 7me ning 2^{be} ja 6^e " "

24) 3^e ja 9 wahest arwa maha 5^e ja 8 wahe!

4^{ia} " 8 " " " 5^e " 7me "
 2^{be} " 10^{ne} " " " 3^e " 8 "

VIII.

Kirjalifult.

1) 1 + 1 + 1 =	2) 2 + 1 + 1 =	3) 3 + 1 + 1 =
1 + 1 - 1 =	3 + 1 - 2 =	2 + 2 + 1 =
3 - 1 - 1 =	4 - 1 - 2 =	2 + 1 + 2 =
3 - 2 - 1 =	4 - 3 - 2 =	4 + 1 - 2 =
4) 5 - 1 - 1 =	5) 4 + 1 + 1 =	6) 5 + 1 - 2 =
5 - 2 - 1 =	3 + 2 + 1 =	4 + 2 - 3 =
5 - 2 - 2 =	2 + 2 + 2 =	3 + 3 - 4 =
5 - 3 - 1 =	2 + 3 + 1 =	2 + 4 - 5 =
5 - 3 - 2 =	1 + 4 + 1 =	1 + 5 - 6 =
	3 + 1 + 2 =	5 + 1 - 3 =
7) 6 - 1 - 1 =	8) 5 + 1 + 1 =	9) 5 + 2 - 1 =
6 - 2 - 1 =	4 + 2 + 1 =	5 + 2 - 3 =
6 - 2 - 2 =	3 + 3 + 1 =	5 + 2 - 4 =
6 - 3 - 1 =	3 + 2 + 2 =	5 + 2 - 6 =
6 - 3 - 2 =	2 + 4 + 1 =	4 + 3 - 1 =
6 - 3 - 3 =	1 + 5 + 1 =	4 + 3 - 5 =
6 - 4 - 1 =	3 + 1 + 3 =	4 + 3 - 6 =
	2 + 3 + 2 =	6 + 1 - 3 =
10) 6 + 1 + 1 =	11) 7 + 1 + 1 =	12) 8 + 1 + 1 =
5 + 2 + 1 =	6 + 2 + 1 =	7 + 2 + 1 =
4 + 3 + 1 =	5 + 3 + 1 =	6 + 3 + 1 =
4 + 2 + 2 =	5 + 2 + 2 =	6 + 2 + 2 =
3 + 5 - 7 =	4 + 3 + 2 =	5 + 3 + 2 =
4 + 4 - 6 =	4 + 2 + 3 =	4 + 3 + 3 =
2 + 6 - 3 =	5 + 4 - 6 =	7 + 3 - 9 =
1 + 7 - 8 =	7 + 2 - 8 =	4 + 6 - 8 =
8 - 3 - 2 =	3 + 6 - 5 =	5 + 5 - 7 =
8 - 4 - 3 =	1 + 8 - 2 =	2 + 8 - 3 =
8 - 6 - 1 =	9 - 2 - 3 =	10 - 6 - 3 =
8 - 2 - 5 =	9 - 3 - 4 =	10 - 5 - 2 =

13)	$7 + 2 - 1 =$	14)	$4 - 1 - 2 =$	15)	$4 - 3 - 1 =$
	$10 - 3 - 4 =$		$2 + 2 - 3 =$		$7 + 1 + 2 =$
	$6 + 2 + 1 =$		$1 + 4 - 3 =$		$1 + 4 + 2 =$
	$8 - 3 - 4 =$		$5 + 1 - 2 =$		$8 + 1 - 3 =$
	$7 + 1 + 2 =$		$5 - 2 + 4 =$		$2 + 4 - 3 =$
	$3 + 5 - 6 =$		$7 - 1 - 4 =$		$5 - 1 - 2 =$
	$1 + 7 - 5 =$		$3 + 1 + 3 =$		$3 + 7 - 5 =$
	$8 - 2 - 3 =$		$2 + 4 + 4 =$		$5 + 3 + 2 =$
	$4 + 5 - 2 =$		$3 + 6 - 1 =$		$9 - 4 - 3 =$
	$4 + 1 - 3 =$		$8 - 1 - 3 =$		$6 + 4 - 9 =$
	$2 + 6 + 2 =$		$1 + 3 - 2 =$		$10 - 5 - 5 =$
	$6 - 3 - 3 =$		$2 - 1 - 1 =$		$9 - 5 - 4 =$

16)	$6 + 3 - 2 =$	17)	$4 + 4 - 5 =$	18)	$2 + 4 - 5 =$
	$2 + 4 - 5 =$		$6 - 5 + 3 =$		$7 - 3 - 4 =$
	$9 - 7 + 1 =$		$9 - 4 + 2 =$		$9 - 6 - 3 =$
	$10 - 5 + 2 =$		$3 + 5 - 7 =$		$5 + 3 - 2 =$
	$5 + 3 - 4 =$		$9 + 1 - 6 =$		$6 + 2 - 8 =$
	$9 + 1 - 5 =$		$2 + 7 - 8 =$		$9 - 4 - 2 =$
	$2 + 2 - 3 =$		$7 - 4 + 2 =$		$5 + 3 - 1 =$
	$6 - 4 + 3 =$		$6 - 3 + 7 =$		$6 + 3 - 1 =$
	$7 - 5 + 4 =$		$5 - 3 + 8 =$		$6 + 3 - 7 =$
	$8 - 2 + 3 =$		$2 + 7 - 6 =$		$5 + 4 - 7 =$
	$9 - 4 + 2 =$		$1 + 2 + 3 =$		$8 - 2 + 3 =$
	$2 + 6 - 4 =$		$4 - 2 - 2 =$		$8 - 4 + 6 =$

19)	$2 + 3 + 2 + 1 =$	20)	$8 + 1 + 1 - 9 =$
	$6 + 1 + 2 + 1 =$		$3 + 2 + 4 - 8 =$
	$8 - 2 - 2 - 2 =$		$5 + 1 + 3 - 4 =$
	$3 + 3 + 3 - 4 =$		$3 + 7 - 6 - 2 =$
	$3 + 6 - 5 + 4 =$		$8 - 5 + 3 - 5 =$
	$7 + 1 + 2 - 5 =$		$9 + 1 - 4 - 4 =$
	$5 - 3 - 1 - 1 =$		$4 + 5 - 7 + 5 =$
	$1 + 2 + 3 + 4 =$		$4 + 3 + 3 - 8 =$
	$10 - 3 - 4 - 2 =$		$10 - 9 + 8 - 2 =$

21)	$4 + 4 + 2 - 3 =$	22)	$8 - 3 + 5 - 6 =$
	$6 - 4 + 8 - 9 =$		$4 + 3 - 5 + 8 =$
	$8 - 3 + 5 - 6 =$		$6 - 5 + 8 - 7 =$
	$2 + 7 - 7 + 6 =$		$3 + 5 - 2 - 5 =$
	$9 - 6 + 5 - 4 =$		$9 - 3 - 3 - 3 =$
	$2 + 3 + 4 - 5 =$		$5 + 4 - 8 + 7 =$
	$3 + 4 + 3 - 7 =$		$7 + 2 - 4 + 5 =$
	$4 + 5 - 6 + 7 =$		$1 + 7 + 1 - 6 =$
	$5 + 5 - 8 + 6 =$		$3 + 5 - 6 + 7 =$

23)	$6 = 5 + 4 - ?$	24)	$4 = 2 + 6 - ?$
	$3 = 4 + 5 - ?$		$3 = 1 + 8 - ?$
	$5 = 4 + 4 - ?$		$5 = 6 + 3 - ?$
	$5 = 2 + 7 - ?$		$4 = 3 + 6 - ?$
	$2 = 3 + 3 - ?$		$2 = 3 + 5 - ?$
	$4 = 5 + 5 - ?$		$5 = 3 + 4 - ?$
	$3 = 1 + 9 - ?$		$1 = 4 + 4 - ?$
	$2 = 2 + 7 - ?$		$3 = 3 + 5 - ?$

25)	$9 = 6 - 4 + ?$	26)	$10 = 5 - 2 + ?$
	$6 = 5 - 2 + ?$		$10 = 7 - 3 + ?$
	$9 = 8 - 5 + ?$		$10 = 4 - 2 + ?$
	$7 = 9 - 6 + ?$		$10 = 8 - 1 + ?$
	$4 = 8 - 7 + ?$		$10 = 6 - 2 + ?$
	$5 = 6 - 4 + ?$		$10 = 9 - 8 + ?$
	$8 = 9 - 5 + ?$		$10 = 8 - 3 + ?$
	$8 = 7 - 4 + ?$		$10 = 9 - 3 + ?$

III. Kasvatamine, mahutamine ja jaotamine.

× ehk . on kasvatamise märk; loe: kord (korda).
 | on mahutamise märk; loe: mahutatud — jisse.
 : on jaotamise märk; loe: jaotatud.

Pääst (näitlikult!).

- 1) Kui palju saad, kui ja üht kopikat kõiges üksford võtab?
 Kui palju on siis 1×1 ?

Kui palju on 2×1 fop.? 1×2 fop.? 3×1 kuulifene?
 1×3 kuul.? 4×1 kuul.? 1×4 kuul.? 5×1 f.?
 1×5 f.? 6×1 fop.? 1×6 fop.? 5×1 ? 1×5 ?
 6×1 ? 1×6 ? 7×1 ? 1×7 ? 8×1 ? 1×8 ?
 9×1 ? 1×9 ? 10×1 ? 1×10 ?

2) Urwa (ja õpi pähä!):

a) $1 \times 1 =$
 $2 \times 1 =$
 $3 \times 1 =$
 $4 \times 1 =$
 $5 \times 1 =$
 $6 \times 1 =$
 $7 \times 1 =$
 $8 \times 1 =$
 $9 \times 1 =$
 $10 \times 1 =$
 $0 \times 1 =$

b) $1 \times 1 =$
 $1 \times 2 =$
 $1 \times 3 =$
 $1 \times 4 =$
 $1 \times 5 =$
 $1 \times 6 =$
 $1 \times 7 =$
 $1 \times 8 =$
 $1 \times 9 =$
 $1 \times 10 =$
 $1 \times 0 =$

Kirjalikult.

3) Esite pane kirja Nr. 2, a) ja b), — siis:

$1 \times 1 =$	$5 \times 1 =$	$9 \times 1 =$
$2 \times 1 =$	$1 \times 5 =$	$1 \times 9 =$
$1 \times 2 =$	$6 \times 1 =$	$10 \times 1 =$
$3 \times 1 =$	$1 \times 6 =$	$1 \times 10 =$
$1 \times 3 =$	$7 \times 1 =$	$0 \times 1 =$
$4 \times 1 =$	$1 \times 7 =$	$1 \times 0 =$
$1 \times 4 =$	$8 \times 1 =$	
	$1 \times 8 =$	

4) Esite näitlikult ja pääst, siis kirjalikult. (Õpi a. ja b. pähä!)

a) $1 \times 2 =$	b) $2 \times 1 =$	d) $1 \times 2 =$	$2 \times 4 =$
$2 \times 2 =$	$2 \times 2 =$	$2 \times 1 =$	$5 \times 2 =$
$3 \times 2 =$	$2 \times 3 =$	$2 \times 2 =$	$2 \times 5 =$
$4 \times 2 =$	$2 \times 4 =$	$3 \times 2 =$	$0 \times 2 =$
$5 \times 2 =$	$2 \times 5 =$	$2 \times 3 =$	$2 \times 0 =$
$0 \times 2 =$	$2 \times 0 =$	$4 \times 2 =$	

Niisama.

5) a) $1 \times 3 =$ b) $3 \times 1 =$ d) $1 \times 3 =$ $3 \times 3 =$
 $2 \times 3 =$ $3 \times 2 =$ $3 \times 1 =$ $3 \times 0 =$
 $3 \times 3 =$ $3 \times 3 =$ $2 \times 3 =$ $0 \times 3 =$
 $3 \times 2 =$

6) a) $1 \times 4 =$ b) $1 \times 5 =$ d) $1 \times 4 =$ e) $1 \times 5 =$
 $2 \times 4 =$ $2 \times 5 =$ $4 \times 1 =$ $5 \times 1 =$
 $4 \times 1 =$ $5 \times 1 =$ $2 \times 4 =$ $2 \times 5 =$
 $4 \times 2 =$ $5 \times 2 =$ $4 \times 2 =$ $5 \times 2 =$
 $0 \times 4 =$ $0 \times 5 =$
 $4 \times 0 =$ $5 \times 0 =$

Pääst.

- 7) Mitu kõrwa on kahel inimesel?
- 8) Mitu jalga on kahel kassil?
- 9) Mitu sõrme on kahel käel?
- 10) Mitu tiiva on kolmel kukel? — kahel tuulikul?
- 11) Sukule kinkisivad 5 joodulist igamees ühe 2-kopikalise; mitu kop. oli tal nüüd raha?
- 12) Mitmest kolmelisest saab 9 kop.? — Mitmest kahelisest 8 kop.?
- 13) Hansul oli 10 kop. Ta ostis 3 õuna, iga õun maksis 2 kop.; mitu kop. jäi talle veel üle?
- 14) Saan sai ühel päeval ema käest 2 kop. ja isa käest veel kolmewõrs niipalju; mitu kop. ühtekokku?

Kirjalikult.

15) $6 = 3 \times$ 16) $2 = 2 \times$ 17) $10 = 1 \times$ 18) $8 = 1 \times$
 $9 = 3 \times$ $3 = 1 \times$ $4 = 1 \times$ $4 = 2 \times$
 $10 = 2 \times$ $7 = 7 \times$ $6 = 2 \times$ $10 = 5 \times$
 $7 = 1 \times$ $10 = 5 \times$ $5 = 5 \times$ $6 = 6 \times$
 $8 = 4 \times$ $8 = 2 \times$ $9 = 3 \times$ $4 = 4 \times$
 $6 = 2 \times$ $4 = 4 \times$ $8 = 4 \times$ $7 = 1 \times$
 $10 = 10 \times$ $9 = 3 \times$ $6 = 3 \times$ $9 = 9 \times$
 $5 = 1 \times$ $6 = 1 \times$ $1 = 1 \times$ $3 = 1 \times$

II.

Pääst.

1) $1 \mid 1 = 1$; (loe: üks mahub ühe fisje üksford. Eht: üks mahutatud ühe fisje on üks).

a) $1 \mid 2 =$	b) $2 \mid 2 =$	e) $4 \mid 4 =$
$1 \mid 3 =$	$2 \mid 4 =$	$4 \mid 8 =$
$1 \mid 4 =$	$2 \mid 6 =$	g) $5 \mid 5 =$
$1 \mid 5 =$	$2 \mid 8 =$	$5 \mid 10 =$
$1 \mid 6 =$	$2 \mid 10 =$	h) $6 \mid 6 =$
$1 \mid 7 =$		i) $7 \mid 7 =$
$1 \mid 8 =$	d) $3 \mid 3 =$	k) $8 \mid 8 =$
$1 \mid 9 =$	$3 \mid 6 =$	l) $9 \mid 9 =$
$1 \mid 10 =$	$3 \mid 9 =$	m) $10 \mid 10 =$

2) Mituforda mahub 2 kuue fisje? $4 \mid 8 =$ $3 \mid 6 =$
 $2 \mid 8 =$ $3 \mid 9 =$ $4 \mid 4 =$ $5 \mid 10 =$ $10 \mid 10 = ?$ j. n. e.

- 3) Jaanil oli 4, (6, 8, 2, 10) kopikat, — kõik puhtad kahelised; mitu raha (kahelift) tal oli?
- 4) Mardil oli 6, (3, 9) kop., olivad üksnes kolmelised; mitu?
- 5) Mitu paari sõrmi sul on?
- 6) Kokal oli 10 ane-tiiba kõõgis laua all; mitu ane oli ta ära tapnud?
- 7) Wiljandi linnast Kärksi külasse on 9 wersta; tee pääl on iga kolme wersta järel kõrts; mituforda võib Kärksi küla mees Wiljandist koju minnes keelt kaftma käia?
- 8) Ämblikul on niipalju filmi, kui neljal kassil; mitu filma on sedamööda ämblikul?
- 9) Isa, ema ja laste saapid oli kokku 10, mis toatüdruk iga hommiku puhastas; mitu last oli ses peres?
- 10) Mitu pani kahewõrs niipalju kartohwolid küpsema kui Peedu, — mõlemad kokku 6 tükki; seega kumbi?

Kirjalikult.

11) Rehkenda Nr. 1, a) kuni m).

12) $1 \times 1 =$	13) $1 2 =$	14) $3 \times 2 =$	15) $4 8 =$
$1 1 =$	$1 \times 9 =$	$2 \times 5 =$	$5 10 =$
$3 \times 3 =$	$2 6 =$	$8 8 =$	$3 \times 2 =$
$3 3 =$	$3 \times 2 =$	$3 \times 3 =$	$1 7 =$
$3 6 =$	$3 9 =$	$2 8 =$	$2 \times 4 =$
$4 \times 1 =$	$3 \times 1 =$	$2 \times 2 =$	$4 4 =$
$1 3 =$	$2 4 =$	$3 6 =$	$9 \times 1 =$
$2 \times 4 =$	$10 \times 1 =$	$4 \times 2 =$	$3 9 =$
$2 4 =$	$10 10 =$	$2 10 =$	$5 \times 2 =$
16) $4 8 =$	17) $2 \times 4 =$	18) $5 5 =$	19) $3 \times 3 =$
$1 \times 7 =$	$2 6 =$	$4 \times 2 =$	$4 8 =$
$2 10 =$	$3 \times 3 =$	$2 8 =$	$5 \times 2 =$
$3 \times 2 =$	$5 10 =$	$2 \times 5 =$	$3 6 =$
$4 4 =$	$3 \times 2 =$	$3 9 =$	$2 \times 4 =$
$2 \times 5 =$	$4 8 =$	$2 \times 2 =$	$2 6 =$
$6 6 =$	$1 \times 9 =$	$8 8 =$	$3 \times 2 =$
$8 \times 1 =$	$3 6 =$	$10 \times 1 =$	$2 10 =$

III.

Päãft.

1) Kui palju on	$2 \times 1?$	Kui juur on	2 ^{be} pool?
" "	$3 \times 1?$	" "	3 ^e kolmas jagu?
" "	$4 \times 1?$	" "	4 ^{ia} neljas jagu?
" "	$5 \times 1?$	" "	5 ^e wiies jagu? j. n. e.
2) Kui palju on	$2 \times 2?$	Kui juur on	4 ^{ia} pool?
" "	$2 \times 3?$	" "	6 ^e pool?
" "	$2 \times 4?$	" "	8 pool?
" "	$2 \times 5?$	" "	10 ^{ne} pool?
" "	$3 \times 2?$	" "	6 ^e kolmas jagu?
" "	$3 \times 3?$	" "	9 kolmas jagu?
" "	$4 \times 2?$	" "	8 neljas jagu?
" "	$5 \times 2?$	" "	10 ^{ne} wiies jagu?
3) Arvust 8 tee	2 ühesuurust jagu!	Siis iga jagu?	
" 8 "	4 " "		
" 6 "	3 " "		
" 6 "	2 " "		

Arwust 7 tee 7 ühesuurust jagu!

" 9 " 3 " "

" 10 " 2 " "

" 10 " 5 " "

- 4) Mitu jarwe on kolmel härjal?
- 5) Peremees müüb 3 waffa ruffid 9 rbl. eest ära; mitu rbl. maksis waff?
- 6) Peres oli 8 last, tütrid ja poegi ühewõrs; mitu tütart ja poega oli ses peres?
- 7) Süts oli 10^{ne} aastane; ta õde Kata kõiges pool nii wana; kui wana oli siis Kata?

Kirjalikult.

8) 2 : 2 =	9) 4 : 4 =	10) 10 : 10 =	11) 4 : 2 =
4 : 2 =	8 : 4 =	10 : 2 =	4 : 4 =
6 : 2 =	5 : 5 =	10 : 1 =	9 : 3 =
8 : 2 =	10 : 5 =	8 : 2 =	2 : 2 =
10 : 2 =	6 : 6 =	6 : 2 =	1 : 1 =
3 : 3 =	7 : 7 =	6 : 3 =	5 : 5 =
6 : 3 =	8 : 8 =		
9 : 3 =	9 : 9 =		

Pääst.

- 12) Mille pool on 1, 2, 5, 3, 4?
- 13) Mille kolmas jagu on 2, 3, 1?
- 14) Mille neljas jagu on 2? Mille wiies jagu on 2?
- 15) Mis arwust tuleb pool wõtta, et 4, (3, 5, 2, 1) jaaks?
- 16) Millest tuleb kolmas jagu wõtta, et 2, (3) ilmuks?
- 17) Mitmeks jaoks tehti 2, (4, 3, 6, 5, 8, 10), kui iga jagu 1 on?
- 18) Mitu jagu saadi 4^{last}, (8, 6, 10^{neft}), kui iga jagu 2 oli?
- 19) Mitmes jagu 6^{est} (9st) on 3?

Kirjalikult.

- 20) ? : 2 = 1*) 21) ? : 3 = 1 22) ? : 5 = 1 23) ? : 1 = 1
 ? : 2 = 2 ? : 3 = 2 ? : 5 = 2 ? : 9 = 1
 ? : 2 = 3 ? : 3 = 3 ? : 6 = 1 ? : 10 = 1
 ? : 2 = 4 ? : 4 = 1 ? : 7 = 1 ? : 2 = 0
 ? : 2 = 5 ? : 4 = 2 ? : 8 = 1 ? : 1 = 0
- 24) 1 : ? = 1**) 25) 6 : ? = 1 26) 9 : ? = 3
 2 : ? = 1 6 : ? = 2 9 : ? = 1
 3 : ? = 1 6 : ? = 3 10 : ? = 1
 4 : ? = 1 7 : ? = 1 10 : ? = 5
 4 : ? = 2 8 : ? = 4 10 : ? = 2
 5 : ? = 1 8 : ? = 2 8 : ? = 1

IV.

Pääst.

- 1) Peetril oli 4 kop.; Hansul 6 kop.; mitu kop. oli Peetril Hansust enam? — mitu mõlematel kofku?
- 2) Mart on praegu 7me aastane; kui wanaks saab ta kolme aasta pärast? — kui wana oli ta 3^e aasta eest?
- 3) Ühes koolitoas oli 4 koolilauda, teises 2 enam; mitu mõlemates ühtekofku?
- 4) Spetaja hakkas kell 3 kooli katsuma ja sai kell 8 walmis. Mitu tundi kooli katsumine tuuris? — Tõnekord tuli ta kell 2 ja loetas lapsi 4 tundi aega. Mis oli kell, kui loetamine lõppis?
- 5) Zuku sai ristiema käest õunu; ta kinkis neist 3 tükki Mannile, talle endale jäi 6 õuna. Mitu õuna oli ta ristiema käest saanud? — Mitmenda jao neist oli ta Mannile kinkinud?
- 6) Tõnnile tõi ema linnast tulles 4 fringelt, Mannile 6; Mann kinkis heldest südamest omadest 3 weel Tõnnile. Mitu fringelt oli nüüd kummalgi? — Mitu Tõnnil enam, kui Mannil?
- 7) Suure weeputuse ajal pääsis Noa oma naese, kolme poja ja poegade 3^e naesega surmast; mitu inimest jäi elusse?

*) Loe: Mitu jagatud tasele on üks j. n. e.

**) Loe: Üks jagatud mitmele on üks j. n. e.

- 8) Hobune ja eesjel wedasiwad kihla, kumb neist ühe joonega kaugemale jõuab minna. Hobune pani kiideldes lendu. Aga saanud ta tuhatnelja 7 penikoormat ära jooksnud, jäi ta lõõtsutades seisma ega saanud enam paigastki ära. Eesjel astus aegamööda: esmalt 2×3 penif., siis veel 3, ja enne kui õhtu kätte jõudis, veel ühe penif.; mitu penif. oli ta sel wiisil hobusest kaugemale jõudnud?
- 9) Kui mul 3 korda niipalju raha oleks, nagu mul on, siis oleks mul 2 rbl. 7^{meie} rublast enam; kui palju mul nüüd raha on?
- 10) „Mitu pähfelt mul peus on?“ laskis Kaarel Matsi arwata. „5 pähfelt,“ kostis Mats. „Pole õige! oleks mul neid kahewõrs, siis puuduks veel 1 wiieft.“ Mitu neid oli?
- 11) Perelapsi oli 2 wenda ja 3 õde. Neile tõi ema linnast kringlid: igale pojale ühe, ja igale tütrele 2. Mitu kringelt üleüldse?
- 12) Mitu tähte on nimes: Jakob?
- 13) Mitu tähte on nimes „Metusala“ enam, kui nimes „Simson“?
- 14) Ole usin arwama: 2 ja 4 kofku; sellest pool; seda 3 korda; sellest 4 maha; nüüd ülejäänaw kahetordseks. Mis tuli wälja?
-
- 15) Kui palju on 9 suurem, kui 3, 5, 7, 2, 8, 6, 4?
- 16) Kui palju on 3 wäiksem kui 5, 10, 8, 4, 7, 6?
- 17) Mis arwule tuleb 3 juure panna, et 5, 7, 9, 6, 8, 10 ilmufks?
- 18) Millest tuleb 2 ära wõtta, et 3, 7, 5, 8, 4, 6, 1, üle jääks?
- 19) Kui suur on wahje järgmiste arwude wahel: 5 ja 7; 6 ja 10; 1 ja 8; 2 ja 6; 3 ja 10; 7 ja 2; 9 ja 4; 8 ja 2?
-
- 20) Kui palju on 2 korda 5, wähem 8? $2 \times 4 - 6$?
- 21) Kui palju on $2 \times 3 + 4$? $2 \times 2 + 5$?
- 22) 3×3^{mie} arwa maha $2 \times 2!$ $2 \times 5 - 3 \times 3 = ?$ *

* Tähen-dab: (2×5) , — (3×3) ; sest kaswatamise märgi läbi ühendatud arwud jääwad ikka kofku ühete kaswatufeks.

- 23) Kui palju on 10 suurem, kui 2×3 ?
 24) Kui palju on 7 väiksem, kui 2×5 ?
 25) Kui suur on wähe 3×3^e ja 2×2^{bc} wähe?
 26) Kui suur on 8 neljas jagu? $9 : 3 = ?$ $10 : 5 = ?$
 $9 : 9 = ?$
 27) Mitukorda mahub 2 kahessa sisse? $7 | 7 = ?$ $3 | 9 = ?$
 $2 | 10 = ?$
 28) Urwa 6^e poolele 4 juure! — 6^e felmandikule 7 juure!
 29) Kui palju teeb kokku 8 pool ja 9 kolmandik?
 30) Tee pooleks ($3 \times 3 - 1$)!
 31) Kui palju on 8 suurem kui 10^{nc} wiidendik?
 32) Kui palju on 2×2 väiksem, kui 10^{nc} pool?
 33) Kirjuta seinatahwli pääle arwudega ja eesmärkidega: kuus
 ja kaks on kahessa; 6 wähem 2 on 4.
 34) Niisama: 6 jagatud kahetele on 3; 2 mahub 6^e sisse 3
 forda; 2 forda 3 on 6.

Kirjalikult.

35) $6 + 4 =$	36) $6 - 4 =$	37) $5 + 5 =$	38) $8 : 2 =$
$3 \times 3 =$	$9 - 5 =$	$4 8 =$	$2 8 =$
$7 - 2 =$	$3 6 =$	$6 : 3 =$	$4 \times 2 =$
$8 - 7 =$	$2 8 =$	$5 : 5 =$	$2 \times 4 =$
$6 : 2 =$	$3 \times 2 =$	$2 \times 5 =$	$8 - 7 =$
$4 8 =$	$5 \times 2 =$	$2 10 =$	$8 + 2 =$
$5 10 =$	$8 : 2 =$	$3 + 5 =$	$8 8 =$
$10 - 6 =$	$1 + 9 =$	$9 - 7 =$	$8 : 8 =$
-
39) $3 + ? = 8$	40) $7 - ? = 4$	41) $2 \times ? = 6$
$5 + ? = 9$	$8 - ? = 2$	$4 \times ? = 8$
$4 + ? = 10$	$4 - ? = 1$	$1 \times ? = 7$
$7 + ? = 9$	$2 - ? = 0$	$3 \times ? = 6$
$? + 6 = 7$	$? - 2 = 0$	$? \times 5 = 5$
$? + 3 = 7$	$? - 5 = 4$	$? \times 5 = 10$
$? + 5 = 10$	$? - 2 = 7$	$? \times 2 = 8$
$? + 4 = 6$	$? - 7 = 3$	$? \times 3 = 9$

42) $5 \mid ? = 2$	43) $10 : ? = 2$	44) $7 + ? = 10$
$2 \mid ? = 4$	$10 : ? = 5$	$2 \times ? = 10$
$3 \mid ? = 2$	$8 : ? = 4$	$3 \times 2 + ? = 10$
$3 \mid ? = 1$	$3 : ? = 1$	$7 + 5 - ? = 10$
$? \mid 4 = 1$	$? : 2 = 6$	$4 : 2 + ? = 10$
$? \mid 9 = 3$	$? : 2 = 4$	$2 \cdot 2 + 2 \cdot ? = 10$
$? \mid 10 = 1$	$? : 2 = 5$	$5 + (? \times 1) = 10$
$? \mid 10 = 5$	$? : 2 = 2$	$8 : ? + 6 = 10$

45) $3 \cdot 3 + 1 =$	46) $5 \cdot 2 - 6 =$	47) $8 : 2 + 3 =$
$2 \cdot 4 + 1 =$	$4 \cdot 2 - 5 =$	$5 : 5 + 5 =$
$1 \cdot 5 + 4 =$	$2 \cdot 2 - 1 =$	$6 : 2 + 7 =$
$2 \cdot 2 + 6 =$	$2 \cdot 4 - 3 =$	$4 : 2 + 7 =$
$2 \cdot 3 + 2 =$	$3 \cdot 3 - 5 =$	$6 : 3 + 5 =$
$4 \cdot 2 + 1 =$	$5 \cdot 2 - 7 =$	$9 : 3 + 3 =$
$1 \cdot 7 + 1 =$	$3 \cdot 2 - 5 =$	$7 : 7 + 7 =$
$3 \cdot 2 + 3 =$	$3 \cdot 3 - 9 =$	$10 : 5 + 8 =$

48) $10 : 2 - 1 =$	49) $2 \mid (3 + 3)^* =$	50) $5 + 4 - 6 =$
$9 : 3 - 2 =$	$3 \mid (5 + 4) =$	$7 - 2 + 3 =$
$8 : 2 - 3 =$	$1 \mid (6 - 1) =$	$8 - 5 - 1 =$
$6 : 2 - 3 =$	$4 \mid (6 + 2) =$	$6 : 2 + ? = 10$
$10 : 5 - 1 =$	$3 \mid (8 - 2) =$	$3 \cdot 2 - ? = 4$
$5 : 5 - 1 =$	$5 \mid (2 + 3) =$	$(8 - ?) \times 3 = 9$
$8 : 4 - 2 =$	$2 \mid 3 \times 2 =$	$? \times 4 - 1 = 7$
$3 : 3 - 0 =$	$4 \mid 2 \cdot 4 =$	$(? : 5) + 7 = 9$

*) Klambrite wāhel seišwad arwad rehkendatagu ilka ijefestēs walmis, nīi kwi nende wāhel seišaw mārē kāsēb. Rāitufēs: $2 \mid (3 + 3) = 2 \mid 6 = 3$.

Teine päätlukk.

Arvupaar 1—20.

I. Ettevalmistamine.

on üks kümneline.	1											1	1
	2											1	2
	3											1	3
	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	4
	5											1	5
	6											1	6
	7											1	7
	8											1	8
	9											1	9
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	2	0

- 1) Loe 10^{nest} edasi kuni 20^{neni}! Ütle üksteistkümmend, (mitte: üksteisti, üksteistku, üksteistkümmes) j. n. e.
- 2) Mitmest kopikalisest (wafrahast) saab üks kümneline (höberaha)? — Mitu ühelist on üks kümneline?
- 3) Loe nii: 1 kümneline ja üks üheline on üksteistkümmend; 1 f. + 2 ü. = 12; 1 f. + 3 ü. = 13 j. n. e. kuni 1 f. + 10 ü. = 2 kümmelift ehk 20.
Loe niisama tagaspidi 20—10!
- 4) Loe 1—19 nii, et ifka üks arv wahelt maha jääb!
Niisama 2—20. — Tagaspidi 20—2; 19—1.
- 5) Kui palju on 1 f. + 5 ü.? 1 f. + 1 ü. = ?
7 ü. + 1 f. = ? 3 ü. + 1 f. = ?
- 6) Kuis kirjutatatse kümme? kakskümmend? seitsetöistkümmend?
(Sünnib näitlikult seletada ja seletades näidata!)

- 7) $10 = 10 + 0$ 8) $20 = 20 + 0$ 9) $1\text{ f.} + 0\text{ ü.} = 10$
 $11 = 10 + 1$ $19 = 10 + 9$ $1\text{ f.} + 1\text{ ü.} = 11$
 $12 = 10 + 2$ $18 = 10 + 8$ $1\text{ f.} + 2\text{ ü.} = 12$
 funi funi funi
 $20 = 20 + 0.$ $10 = 10 + 0.$ $1\text{ f.} + 10\text{ ü.} = 20.$
- 10) Kirjuta üles arvud 1—20. üksteise alla!
 11) Niisama tagaspidi 20—1.
 12) Niisama 1—19; 2—20; 20—2; 19—1, aga jäta ifka üks arv vahelt maha!

III. Kõfku-arvamine.

- 1)* $9 + 1 =$ 2) $8 + 2 =$ 3) $7 + 3 =$ 4) $6 + 4 =$
 $9 + 3 =$ $8 + 4 =$ $7 + 5 =$ $6 + 5 =$
 $9 + 5 =$ $8 + 6 =$ $7 + 4 =$ $6 + 6 =$
 $9 + 7 =$ $8 + 8 =$ $7 + 6 =$ $6 + 7 =$
 $9 + 9 =$ $8 + 10 =$ $7 + 7 =$ $6 + 8 =$
 $9 + 10 =$ $8 + 3 =$ $7 + 9 =$ $6 + 9 =$
 $9 + 8 =$ $8 + 5 =$ $7 + 8 =$ $6 + 10 =$
 $9 + 6 =$ $8 + 7 =$ $7 + 10 =$ $8 + 7 =$
 $9 + 4 =$ $8 + 9 =$ $7 + 1 =$ $9 + 5 =$
 $9 + 2 =$ $8 + 1 =$ $7 + 0 =$ $7 + 4 =$
- 5) $5 + 6 =$ 6) $4 + 7 =$ 7) $3 + 7 =$ 8) $2 + 9 =$
 $5 + 7 =$ $4 + 6 =$ $3 + 9 =$ $2 + 10 =$
 $5 + 9 =$ $4 + 8 =$ $3 + 10 =$ $2 + 8 =$
 $5 + 8 =$ $4 + 9 =$ $3 + 8 =$ $6 + 9 =$
 $5 + 5 =$ $4 + 10 =$ $3 + 6 =$ $7 + 5 =$
 $5 + 4 =$ $4 + 4 =$ $3 + 5 =$ $8 + 8 =$
 $5 + 10 =$ $4 + 5 =$ $3 + 4 =$ $7 + 7 =$
 $5 + 3 =$ $4 + 3 =$ $3 + 3 =$ $9 + 4 =$
- 9) Mitu tähte on ühtekõfku sõnades „laps kirjutab“?
 10) Mitu päewa on kahes nädalas? Mitu hargipäewa kolmes nädalas?
 11) Mitu jalga on kõfku ühel lehmäl, koeral, kassil ja warblasel?
 12) Maril oli 2 kahelist, 3 kolmelist ja 1 kopikaline raha; mitu kop.?

*) Nr. 1—8 efitte pääft, siis kirjalikult.

- 13) Peeter on 9 aastat wana; ta õde Tiiu on temast 7 aastat wanem; kui wana Tiiu on?
- 14) Eihunik ostis 2 wafikat; tõise eest maksis ta 5 rbl, tõise eest aga 3 rbl. enam; mitu mõlemate eest kokku?
- 15) Kewade ja sügise, kui päewad ja ööd ühepikkused on, tõuseb päike kell 6 ja läheb looja kell 6; mitu tundi on siis päewad (ööd) pikad?
- 16) Talwel tõuseb päike umbes kell 9; siis on päewad kõige lühemad. Mitu tundi paistab siis päike enne keskpäewa? Mis kella ajal läheb siis päikene looja? Kui pikk on siispäew? (öö?)
- 17) Sügise tapeti 9 lammasst ära; ületalweks jäi 5 lammasst; kui juur oli see lambafari juwel olnud?
- 18) Ühe pingi pääl istus 6 koolilast; tõise pääl 1 enam; mitu last istus nende kahe pingi pääl ühtekokku?
- 19) Kell lõi 2, kui koolitunnid algasiwad; kui ta 5 lõi, lasti lapjed kodu. Mitu pauku oli koolilastele kõige jelle aja jees kõrwu helisenud?
- 20) Talus oli poisja ja tüdrukuid — kokku 8 teenijat; esimesi oli 2 enam, kui teisigi; mitu poisji ja tüdrukut?

1	4	7	10	13
16	19	2	5	8
11	14	17	20	3
6	9	12	15	18

- 21) Arwa igale tabeli arvule niipalju juure, et 20 täis saab!
- a) $1 + 19 = 20$ b) $20 = 1 + 19$
 $4 + 16 = 20$ j. n. e. $20 = 4 + 16$ j. n. e.

1	4	7	10	2	5	8	3	6	9
---	---	---	----	---	---	---	---	---	---

- 22) Arwa igale ruudi arvule niipalju juure, et wälja tuleb:
- a) 11; b) 12; d) 13; e) 14; g) 15; h) 16; i) 17; k) 18; l) 19.
- a) $1 + 10 = 11$ b) $1 + 11 = 12$ d) $1 + 12 = 13$
 $4 + 7 = 11$ $4 + 8 = 12$ $4 + 9 = 13$
 funi funi funi
 $9 + 2 = 11.$ $9 + 3 = 12.$ $9 + 4 = 13.$
- e) Niijama j. n. e. funi l) $\dots 9 + 10 = 19.$

23) Niisama kui eelmiseja ülesanne, muud kui summa seisku ees otsas:

a) $11 = 1 + 10$ b) $12 = 1 + 11$ d) $13 = 1 + 12$
 $11 = 4 + 7$ $12 = 4 + 8$ $13 = 4 + 9$
 funi funi funi
 $11 = 9 + 2.$ $12 = 9 + 3.$ $13 = 9 + 4.$

e) niisama j. n. e. funi l) . . . $19 = 9 + 10.$

24) $7 + 8 + 4 =$ 25) $1 + 2 + 9 =$ 26) $1 + 4 + 9 =$
 $5 + 6 + 6 =$ $4 + 7 + 8 =$ $8 + 9 + 2 =$
 $9 + 4 + 7 =$ $3 + 6 + 5 =$ $7 + 4 + 6 =$
 $4 + 2 + 5 =$ $8 + 4 + 7 =$ $4 + 4 + 4 =$
 $6 + 3 + 8 =$ $6 + 8 + 4 =$ $3 + 5 + 7 =$
 $3 + 9 + 7 =$ $5 + 4 + 8 =$ $5 + 6 + 8 =$
 $1 + 3 + 9 =$ $2 + 4 + 6 =$ $3 + 2 + 9 =$
 $7 + 2 + 6 =$ $9 + 3 + 4 =$ $7 + 7 + 6 =$
 $2 + 4 + 9 =$ $7 + 2 + 9 =$ $5 + 8 + 6 =$
 $8 + 5 + 6 =$ $5 + 8 + 7 =$ $6 + 7 + 6 =$

27) $3 + 11 + 5 =$ 28) $2 + 5 + 7 + 3 =$
 $12 + 5 + 2 =$ $10 + 3 + 4 + 3 =$
 $13 + 3 + 4 =$ $12 + 4 + 2 + 1 =$
 $5 + 2 + 12 =$ $3 + 6 + 5 + 4 =$
 $16 + 1 + 3 =$ $9 + 2 + 5 + 3 =$
 $9 + 6 + 4 =$ $1 + 2 + 3 + 10 =$
 $8 + 10 + 2 =$ $2 + 3 + 11 + 3 =$
 $2 + 11 + 6 =$ $3 + 2 + 2 + 13 =$
 $4 + 10 + 2 + 4 =$

29) $5 + 12 + ? = 20$ 30) $3 + 12 - 7 = ?$
 $7 + 13 + ? = 20$ $17 - 9 - 5 = ?$
 $4 + 11 + ? = 20$ $(8 : 4) + 9 = ?$
 $6 + 10 + ? = 20$ $3 \times 4 + 2 = ?$
 $3 + 14 + ? = 20$ $4 \cdot ? + 12 = 20$
 $2 + 17 + ? = 20$ $(4 + 5) : 3 = ?$
 $8 + 12 + ? = 20$ $(5 + 2) \times 2 = ?$
 $9 + 11 + ? = 20$ $? \times 3 + 11 = 20$
 $1 + 18 + ? = 20$ $? : 3 + 12 = 15$
 $5 + 13 + ? = 20$ $2 \cdot 9 + ? = 20.$

III. Maha-arvamine.

Pääft ja kirjalikult.

1) 11 — 2 =	2) 12 — 3 =	3) 13 — 5 =
11 — 4 =	12 — 6 =	13 — 4 =
11 — 3 =	12 — 4 =	13 — 7 =
11 — 5 =	12 — 5 =	13 — 2 =
11 — 7 =	12 — 7 =	13 — 8 =
11 — 6 =	12 — 8 =	13 — 3 =
11 — 8 =	12 — 10 =	13 — 9 =
11 — 9 =	12 — 2 =	13 — 10 =
11 — 1 =	12 — 1 =	13 — 6 =
11 — 10 =	12 — 9 =	13 — 1 =
4) 14 — 7 =	5) 15 — 5 =	6) 16 — 9 =
14 — 5 =	15 — 7 =	16 — 4 =
14 — 4 =	15 — 9 =	16 — 5 =
14 — 6 =	15 — 8 =	16 — 6 =
14 — 8 =	15 — 6 =	16 — 8 =
14 — 3 =	15 — 4 =	16 — 10 =
14 — 9 =	15 — 3 =	16 — 7 =
14 — 10 =	15 — 10 =	16 — 0 =
7) 17 — 10 =	8) 19 — 10 =	
17 — 7 =	19 — 8 =	
17 — 9 =	19 — 9 =	
17 — 8 =	19 — 7 =	
18 — 9 =	20 — 6 =	
18 — 10 =	20 — 7 =	
18 — 8 =	20 — 4 =	
18 — 7 =	20 — 5 =	

Pääft.

- 9) Kalamees wisas õnge 15 forda wette; 4 forda oli wälja tõmmates kala otjas; mituforda oli ta ilma aejata õnge weest wälja tõmmanud?
- 10) Ema fedras talwel 16 naela linu lõngaks; tütar fedras kõiges 4 naela; mitu naela linu oli ema enam ära fedranud?

- 11) Hansul oli 4 wiiekopikalist; Jaanil oli kõiges 3 kolmelist; mitu kop. oli Hansul enam?
- 12) Wenna ja õe wanadus kokku oli 18 aastat; õde üksi oli 10^{ne} aastane; kui wana oli wend?
- 13) Suwel on kõige pikem päew 18 tundi pikk; siis on ööpikkus kõiges 6 tundi; mitu tundi on siis päew ööst pikem?
- 14) Meil on firja tähti 19; nende seas on 5 häälega tähte; mitu on hääleta?
- 15) Koolitunnid algasiwad enne lõunat kell 8; lõune aega peeti 2 tundi; kell 4 lõppesiwad koolitunnid. Mitu koolitundi seega päewas peeti?
- 16) Koolist puudus ühel päewal 8 last; kui ühtegi ei oleks puudunud, siis oleks laste arw 17 olnud. Mitu last oli sel päewal koolis?
- 17) Kahel peremehel oli kokku 15 hobust; tõiisel oli 9; mitu oli tõiisel?
- 18) Liwi- ja Gestimaal on kokku 13 maakonda; Gestimaal üksi on neid 4; mitu Liwimaal?
- 19) Mitu tundi jaab see magada, kes õhtu kell 9 magama läheb ja hommiku kell 5 üles tõuseb?
- 20) Nastas on 12 kuud; kui lumi talwel 5 kuud aega maas on, mitu kuud on siis suwe aega, kus maa paljas?

Pääst ja firjalikult.

- 21) Arwa iga tabeli arw 20^{ne}it maha!

20 — 1 =

20 — 4 =

20 — 7 =

kuni

20 — 18 =

1	4	7	10	13
16	19	2	5	8
11	14	17	20	3
6	9	12	15	18

1 4 7 10 2 5 8 3 6 9

- 22) Arwa iga ruudi arw järgmistest arwudest maha:
- a) 11; b) 12; d) 13; e) 14; g) 15; h) 16; i) 17; k) 18; l) 19.
- a) 11 — 1 = b) 12 — 1 = d) 13 — 1 = e) niijama
 11 — 4 = 12 — 4 = 13 — 4 = j. n. e.
 kuni kuni kuni kuni
 11 — 9 = 12 — 9 = 13 — 9 = l) 19 — 9 =

Kirjalikult.

- 23) $17 - 5 - 8 =$ 24) $20 - 8 - 7 =$ 25) $18 - 10 - 5 =$
 $13 - 9 - 4 =$ $19 - 9 - 8 =$ $16 - 11 - 3 =$
 $12 - 6 - 3 =$ $14 - 5 - 6 =$ $18 - 2 - 13 =$
 $13 - 4 - 5 =$ $17 - 8 - 8 =$ $17 - 12 - 4 =$
 $14 - 8 - 4 =$ $15 - 9 - 3 =$ $19 - 15 - 2 =$
 $16 - 8 - 5 =$ $16 - 7 - 6 =$ $15 - 11 - 3 =$
 $19 - 7 - 6 =$ $13 - 7 - 4 =$ $20 - 16 - 4 =$
 $15 - 6 - 3 =$ $18 - 9 - 7 =$ $17 - 10 - 6 =$
- 26) $11 - 7 + 9 =$ 27) $14 - 9 + 12 =$ 28) $12 - 9 + 11 =$
 $13 - 8 + 6 =$ $17 - 11 + 9 =$ $20 - 16 + 15 =$
 $17 - 9 + 7 =$ $18 - 13 + 8 =$ $16 - 7 + 10 =$
 $20 - 8 + 6 =$ $13 - 8 + 12 =$ $19 - 15 + 9 =$
 $14 - 7 + 9 =$ $11 - 9 + 17 =$ $15 - 9 + 11 =$
 $12 - 6 + 8 =$ $14 - 6 + 5 =$ $16 - 12 + 15 =$
- 29) $13 - 6 + 10 - 3 =$ 30) $12 - 4 + 8 - 5 =$
 $16 - 8 + 4 - 11 =$ $14 - 12 + 16 - 14 =$
 $17 - 9 + 8 - 12 =$ $19 - 10 + 8 - 4 =$
 $18 - 13 + 9 - 4 =$ $11 - 7 + 15 - 12 =$
 $20 - 9 + 6 - 8 =$ $16 - 11 + 9 - 8 =$
 $15 - 10 + 9 - 7 =$ $18 - 9 + 7 - 16 =$
- 31) $16 - 3 \times 3^*) =$ 32) $17 - (10 : 2)^{**} =$
 $19 - 2 \times 5 =$ $19 - (9 : 3) =$
 $17 - 1 \times 8 =$ $15 - (7 : 7) =$
 $15 - 2 \times 4 =$ $18 - (10 : 5) =$
 $14 - 3 \times 2 =$ $11 - (10 : 2) =$
 $18 - 1 \times 10 =$ $13 - (8 : 4) =$
- 33) $15 - ? = 9$ 34) $8 + 11 - ? = 9$
 $17 - ? = 8$ $14 + 5 - ? = 7$
 $14 - ? = 6$ $7 + 4 - ? = 10$
 $18 - ? = 7$ $11 + 7 - ? = 2$
 $13 - ? = 4$ $13 + 6 - ? = 4$
 $19 - ? = 9$ $9 + 8 - ? = 0.$

*) Kasvatamise märgi kohta waata tähendus lehekülj 27 all ääres.

**) Klambrite kohta waata tähendus lehekülj 29 all ääres.

IV. Rasvatamine.

(Näitlikult, pääst, kirjalikult harjutada, — kuni viimaks täieste pähä jäeb.)

1) $1 \times 2 =$	2) $1 \times 3 =$	3) $1 \times 4 =$	4) $1 \times 5 =$
$2 \times 2 =$	$2 \times 3 =$	$2 \times 4 =$	$2 \times 5 =$
$3 \times 2 =$	$3 \times 3 =$	$3 \times 4 =$	$3 \times 5 =$
$4 \times 2 =$	$4 \times 3 =$	$4 \times 4 =$	$4 \times 5 =$
$5 \times 2 =$	$5 \times 3 =$	$5 \times 4 =$	
$6 \times 2 =$	$6 \times 3 =$	6) $1 \times 7 =$	7) $1 \times 8 =$
$7 \times 2 =$		$2 \times 7 =$	$2 \times 8 =$
$8 \times 2 =$	5) $1 \times 6 =$	8) $1 \times 9 =$	9) $1 \times 10 =$
$9 \times 2 =$	$2 \times 6 =$	$2 \times 9 =$	$2 \times 10 =$
$10 \times 2 =$	$3 \times 6 =$		
- 10) $2 \times 4 = ?$ $2 \times 7 = ?$ $2 \times 6 = ?$ $2 \times 9 = ?$ $2 \times 8 = ?$
 $2 \times 10 = ?$
 $3 \times 5 = ?$ $3 \times 4 = ?$ $3 \times 6 = ?$ $3 \times 3 = ?$ $3 \times 2 = ?$
 $4 \times 3 = ?$ $4 \times 4 = ?$ $4 \times 2 = ?$ $4 \times 5 = ?$
 $5 \times 2 = ?$ $5 \times 4 = ?$ $5 \times 1 = ?$ $5 \times 3 = ?$

Pääst.

- 11) Tartus on üks lastekool, kus lapsed terve nädal läbi iga päew 3 tundi koolis käivad; mitu koolitundi see terwes nädalas wälja teeb?
- 12) Kui kewade, suwi, sügis ja talw kõik ühepikkused, s. o. igauks 3 kuud, — mitu kuud on siis terve aasta pikk?
- 13) 9 paari sukke on — mitu sukka?
- 14) Anna oli 3^a aastane; Andres oli aga 4 korda Anna wana; kui wana oli Andres?
- 15) Sülla pääle läheb 3 küünart; mitu küünart läheb 5^e sülla pääle?
- 16) Mitu sõrga on kahel seal ühtekokku?
- 17) Kui igal aknal 4 ruuti, mitu neid siis neljal aknal kokku?
- 18) Sepal oli 5 hobust uueste rautada; mitu rauda pidi ta tegema?
- 19) Mitu päewa on kahes nädalas?
- 20) Mardil oli 9 kahetopikalist (5 kolmelist, 4 wiielist); mitu topikat tal seega raha oli?

Kirjalifult.

21) $2 \times 4 =$	22) $3 \times 4 =$	23) $4 \times 2 =$	24) $6 \times 1 =$
$2 \times 2 =$	$3 \times 2 =$	$4 \times 1 =$	$7 \times 2 =$
$2 \times 7 =$	$3 \times 5 =$	$5 \times 1 =$	$7 \times 1 =$
$2 \times 5 =$	$3 \times 3 =$	$5 \times 4 =$	$8 \times 2 =$
$2 \times 8 =$	$3 \times 6 =$	$5 \times 2 =$	$9 \times 2 =$
$2 \times 6 =$	$4 \times 5 =$	$5 \times 3 =$	$9 \times 1 =$
$2 \times 3 =$	$4 \times 3 =$	$6 \times 2 =$	$10 \times 2 =$
$2 \times 9 =$	$4 \times 4 =$	$6 \times 3 =$	$10 \times 1 =$

25) $2 \times 5 =$	26) $8 \times 2 =$	27) $2 \times 3 =$	28) $5 \times 2 =$
$3 \times 6 =$	$1 \times 6 =$	$3 \times 5 =$	$2 \times 6 =$
$4 \times 2 =$	$7 \times 2 =$	$10 \times 2 =$	$1 \times 9 =$
$2 \times 7 =$	$5 \times 3 =$	$5 \times 4 =$	$2 \times 4 =$
$2 \times 4 =$	$9 \times 2 =$	$3 \times 6 =$	$3 \times 3 =$
$8 \times 2 =$	$4 \times 4 =$	$2 \times 9 =$	$6 \times 3 =$
$6 \times 2 =$	$8 \times 1 =$	$2 \times 8 =$	$2 \times 2 =$
$3 \times 4 =$	$2 \times 10 =$	$4 \times 5 =$	$5 \times 3 =$

29) $2 = 2 \times ?$	30) $18 = 2 \times ?$	31) $4 = 4 \times ?$	32) $20 = 5 \times ?$
$4 = 2 \times$	$20 = 2 \times$	$8 = 4 \times$	$6 = 6 \times$
$6 = 2 \times$	$3 = 3 \times$	$12 = 4 \times$	$12 = 6 \times$
$8 = 2 \times$	$6 = 3 \times$	$16 = 4 \times$	$18 = 6 \times$
$10 = 2 \times$	$9 = 3 \times$	$20 = 4 \times$	$7 = 7 \times$
$12 = 2 \times$	$12 = 3 \times$	$5 = 5 \times$	$14 = 7 \times$
$14 = 2 \times$	$15 = 3 \times$	$10 = 5 \times$	$8 = 8 \times$
$16 = 2 \times$	$18 = 3 \times$	$15 = 5 \times$	$16 = 8 \times$

33) $9 = 9 \times ?$	34) $18 = 1 \times ?$	35) $15 = 1 \times ?$	36) $12 = 2 \times ?$
$18 = 9 \times$	$18 = 2 \times$	$15 = 3 \times$	$12 = 3 \times$
$10 = 10 \times$	$18 = 3 \times$	$15 = 5 \times$	$12 = 4 \times$
$20 = 10 \times$	$18 = 6 \times$	$15 = 15 \times$	$12 = 6 \times$
$20 = 5 \times$	$16 = 1 \times$	$14 = 1 \times$	$10 = 1 \times$
$20 = 4 \times$	$16 = 2 \times$	$14 = 2 \times$	$10 = 2 \times$
$20 = 2 \times$	$16 = 4 \times$	$14 = 7 \times$	$10 = 5 \times$
	$16 = 8 \times$	$14 = 14 \times$	$10 = 10 \times$

37) $20 = ? \times 2$	$18 = ? \times 2$	38) $9 = ? \times 3$	$8 = ? \times 2$
$10 = \times 5$	$12 = \times 4$	$15 = \times 5$	$16 = \times 2$
$18 = \times 2$	$14 = \times 7$	$6 = \times 3$	$5 = \times 1$
$16 = \times 2$	$10 = \times 2$	$12 = \times 6$	$20 = \times 4$

39) $10 = ? \times 2$	40) $8 \times 2 - 9 =$	41) $15 - 3 \cdot 3 =$
$15 = \times 3$	$2 \times 7 + 5 =$	$17 - 6 \cdot 2 =$
$14 = \times 2$	$9 \times 2 - 11 =$	$19 - 2 \cdot 7 =$
$16 = \times 4$	$5 \times 3 + 2 =$	$13 - 4 \cdot 2 =$
$18 = \times 9$	$4 \times 4 - 7 =$	$18 - 3 \cdot 5 =$
$12 = \times 3$	$6 \times 2 + 5 =$	$16 - 2 \cdot 8 =$
$10 = \times 10$	$7 \times 2 + 6 =$	$19 - 9 \cdot 2 =$
$20 = \times 5$	$6 \times 3 - 10 =$	$14 - 3 \cdot 4 =$
-
42) $2 \cdot 3 + 5 \cdot 2 =$	43) $5 \times 2 - 3 \times 3 =$	44) $9 = ? \times ?$
$1 \cdot 7 + 2 \cdot 4 =$	$8 \times 2 - 2 \times 6 =$	$10 = ? \times ?$
$4 \cdot 3 + 3 \cdot 2 =$	$3 \times 5 - 4 \times 3 =$	$12 = ? \times ?$
$6 \cdot 2 + 1 \cdot 7 =$	$2 \times 9 - 2 \times 4 =$	$14 = ? \times ?$
$8 \cdot 1 + 3 \cdot 3 =$	$4 \times 5 - 2 \times 2 =$	$15 = ? \times ?$
$2 \cdot 2 + 3 \cdot 5 =$	$6 \times 3 - 1 \times 8 =$	$16 = ? \times ?$
$2 \cdot 7 + 2 \cdot 2 =$	$4 \times 4 - 2 \times 5 =$	$18 = ? \times ?$
$5 \cdot 3 + 1 \cdot 4 =$	$7 \times 2 - 3 \times 4 =$	$2) = ? \times ?$

V. Jagamine

(= mõõtmine ehk mahutamine, ja jaotamine).

I.

Rätlikult, pääst, kirjalikult.

- 1) Mitukorda mahub 1 3^c (8, 7, 5, 9, 12, 17^{nc}) sisse?
2) $2 \mid 4 =$	3) $3 \mid 6 =$	4) $4 \mid 12 =$	5) $5 \mid 10 =$
$2 \mid 8 =$	$3 \mid 15 =$	$4 \mid 8 =$	$5 \mid 20 =$
$2 \mid 10 =$	$3 \mid 18 =$	$4 \mid 16 =$	$5 \mid 5 =$
$2 \mid 14 =$	$3 \mid 12 =$	$4 \mid 20 =$	$5 \mid 15 =$
$2 \mid 18 =$	$3 \mid 9 =$	$2 \mid 16 =$	$4 \mid 4 =$
$2 \mid 16 =$	$3 \mid 3 =$	$2 \mid 20 =$	$4 \mid 16 =$
-
6) $6 \mid 6 =$	7) $7 \mid 7 =$	8) $8 \mid 16 =$	9) $2 \mid 20 =$
$6 \mid 18 =$	$7 \mid 14 =$	$4 \mid 16 =$	$4 \mid 20 =$
$6 \mid 12 =$	$8 \mid 16 =$	$2 \mid 16 =$	$5 \mid 20 =$
$2 \mid 12 =$	$8 \mid 8 =$	$2 \mid 18 =$	$10 \mid 20 =$
$4 \mid 12 =$	$9 \mid 9 =$	$3 \mid 18 =$	$10 \mid 10 =$
$5 \mid 20 =$	$9 \mid 18 =$	$6 \mid 18 =$	$5 \mid 10 =$
	$10 \mid 10 =$	$9 \mid 18 =$	$2 \mid 10 =$
	$10 \mid 20 =$	$4 \mid 20 =$	$1 \mid 10 =$

- 10) $6 \mid 12 =$ 11) $? \mid 8 = 4$
 $4 \mid 12 =$ $? \mid 12 = 4$
 $1 \mid 12 =$ $? \mid 15 = 3$
 $3 \mid 12 =$ $? \mid 10 = 5$
 $2 \mid 12 =$ $3 \mid ? = 5$
 $5 \mid 15 =$ $3 \mid ? = 6$
 $3 \mid 15 =$ $4 \mid ? = 5$
 $3 \mid 12 =$ $4 \mid ? = 3$

P ä ä ft.

- 12) Mitmest 3^e kopikaliseft saab 15 kop.?
 13) Mitu 5^{clit} läheb 20^{ne} kopika pääle?
 14) Kirjutuse raamatus oli 20 lehte; mitu poognat paberit oli see raamat juur, jefit et üheft poognast 4 lehte saab?
 15) Manni kirjutuse raamat oli 18 lehekülge juur; mitu lehte?
 16) Aastas on 12 kuud; kui iga aasta=aeg 3 kuud pikk on, mitu on siis aasta=aegajid?
 17) Perenaene müüs mune 3 kop. paar; ta jai kõiges kokku 18 kop.; mitu paari mune ta ära müüs?
 18) Tüü ostis 20^{ne} kop. eest linti, mille küünar 4 kop. maksis; mitu küünart ta jai?
 19) Mardil oli 18 kop. raha, kõif puhtad kolmelised (2^{belieeb}); mitu raha tal oli?
 20) Koolis oli 20 laft, igas pingis istus 5, (4, 10, 2) laft; mitu pinke?

II.

Näitlikult, pääft, kirjalikult.

- 1) Kui juur on 6^e pool? 6^e kolmas jagu (kolmandif)?
 2) $4 : 2 =$ 3) $20 : 2 =$ 4) $8 : 4 =$ 5) $10 : 10 =$
 $6 : 2 =$ $12 : 2 =$ $4 : 4 =$ $20 : 10 =$
 $10 : 2 =$ $9 : 3 =$ $16 : 4 =$ $10 : 5 =$
 $14 : 2 =$ $12 : 3 =$ $12 : 4 =$ $20 : 5 =$
 $18 : 2 =$ $18 : 3 =$ $20 : 4 =$ $10 : 2 =$
 $16 : 2 =$ $6 : 3 =$ $20 : 5 =$ $20 : 2 =$
 $8 : 2 =$ $15 : 3 =$ $10 : 5 =$ $10 : 1 =$
 $2 : 2 =$ $3 : 3 =$ $15 : 5 =$ $20 : 4 =$

- 6) $10 : 10 =$ 7) $18 : 2 =$ 8) $12 : 6 =$ 9) $10 : ? = 2$
 $20 : 10 =$ $18 : 3 =$ $12 : 4 =$ $8 : ? = 2$
 $10 : 5 =$ $18 : 6 =$ $12 : 3 =$ $6 : ? = 2$
 $20 : 5 =$ $18 : 9 =$ $12 : 2 =$ $14 : ? = 2$
 $10 : 2 =$ $16 : 8 =$ $15 : 5 =$ $14 : ? = 7$
 $20 : 2 =$ $16 : 2 =$ $15 : 3 =$ $12 : ? = 3$
 $10 : 1 =$ $16 : 4 =$ $10 : 10 =$ $12 : ? = 4$
 $20 : 4 =$ $14 : 7 =$ $10 : 5 =$ $12 : ? = 6$
- 10) $? : 5 = 2$ $? : 3 = 5$ $? : 12 = 6$
 $? : 6 = 3$ $? : 4 = 4$ $? : 2 = 9$
 $? : 9 = 2$ $? : 2 = 8$

Pääft.

- 11) Kui päew 12 tundi pikk on, kui pikk on siis pool päewa? söögivahet (kolmandik päewa)? — neljandik päewa?
- 12) Sulase naene miis nädalas 5 toopi piima linna, mille eest ta kokku 20 kop. raha sai; kui palju maksjati talle toobi piima eest?
- 13) Kolme küünra lindi eest maksjati 18 kop.; kui kallid oli üks küünar?
- 14) Koolis panti 20 last nelja pingi pääle istuma, iga pingi pääle ühewõrs lapsi; mitu last tuli iga pingi pääle?
- 15) Wiie paari munade eest saadi 15 kop.; mitu kop. ühe paari eest?
- 16) 6^e järgi (hamme) tarwis kulus 18 küünart riidet; mitu küünart ühe järgi tarwis?
- 17) Üks jalg on 12 tolli; mitu tolli on seega pool jalga? — kolmandik, neljandik, pooltõist jalga?
- 18) Väike 5^e aastane Mari küsis wenna käest: „Kui wana sa oled?“ Wend kostis: „Sinu wanadus on minu wanaduse weerand.“ Kui wana oli wend?
- 19) Koolipois ostis linnast ühe tahwli ja pliiatsipulga; pliiatsipulga hind oli 4 kop., ja see oli tahwli hinna weerand. Mitu kop. tuliwad need asjad ühtekokku maksma? Mitu kopikat maksis tahwel?
- 20) Kadri, kes helde südamega oli, andis sandile 2 kop., ja see oli tema raha 8as (4, 7, 10, 5, 6^{es}) jagu; mitu kop. oli tal raha olnud?

III.

Pääst.

- 1) Mituforda mahub 3 12^{ne} sisse?
- 2) Mitu 3^e saab 15^{neft}?
- 3) Mille sisse mahub 2 7 forda?
- 4) Mis arv on 14^{ne} sees 2 forda?
- 5) Waheta 20^{neline} 5^e kopikalisteks ümber; mitu 5^{elift} saab?
- 6) Mitu 3^{elift} on 18^{ne} kopika sees?
- 7) 20 kop. raha, kōif puhtad 2^{heltfēb}, (5^{eliftēb}); mitu raha?
- 8) Kui suur on 12^{ne} kolmas (4., 6.) jagu?
- 9) Mille 4as jagu (weerand) on 5, (3, 2, 4, 1)?
- 10) 20^{ne} mitmes jagu on 5, (4, 2, 10)?
- 11) Saga 7 kopikalist kolme (kabe, nelja) mehele ära ja ütle, mis üle jääb!
- 12) Mitu paari on 7me (5, 3, 9, 11, 15, 19, 13me) sees?
- 13) Mitu kolmelist saab iga laps, kui 4^a lapse pääle 14 kop. ära jaetakse, — ja mitu kop. jääb üle?
- 14) Mitu last oli saamas, kui iga laps 4 õuna sai, ja 14 õuna jagada oli olnud? Mitu õuna jäi jagajale endale?
- 15) Mitu jääb üle, kui 20 kolmeks ühesuuruseks jaoks tehakse? j. n. e.

Kirjalikult.

<p>16) 3 : 2 = ? ü. j. ?
7 : 2 = " "
11 : 4 = " "
9 : 2 = " "
5 : 3 = " "
14 : 5 = " "
16 : 3 = " "
19 : 4 = " "</p>	<p>17) 2 5 = ? ü. j. ?
3 14 = " "
5 18 = " "
4 17 = " "
3 11 = " "
4 19 = " "
7 20 = " "
6 19 = " "</p>
<p>18) 20 : ? = 3 ü. j. 2
17 : ? = 3 " 2
14 : ? = 2 " 2
18 : ? = 2 " 4
? : 3 = 4 " 1</p>	<p>? : 5 = 2 ü. j. 4
3 ? = 5 " 2
7 ? = 2 " 1
? 13 = 2 " 3
? 20 = 2 " 6</p>

1	3	5	7	9	2	4	6	8	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

(Ülesanded 19—22 ruundi järel).

19) a) $1 \mid 11 =$ b) $3 \mid 11 =$ ü. j. d) $5 \mid 11 =$ ü. j.
 $1 \mid 12 =$ c) $3 \mid 12 =$ " e) $5 \mid 12 =$ "
 funi funi funi

$1 \mid 20 =$ c) $3 \mid 20 =$ " e) $5 \mid 20 =$ "

e) niisama j. n. e. funi m) ... $10 \mid 20 =$

20) a) $11 : 1 =$ b) $11 : 3 =$ ü. j. d) $11 : 5 =$ ü. j.
 $12 : 1 =$ c) $12 : 3 =$ " e) $12 : 5 =$ "
 funi funi funi

$20 : 1 =$ c) $20 : 2 =$ " e) $20 : 5 =$ "

e) niisama j. n. e. funi m) ... $20 : 10 =$

21) a) $1 \mid 11 =$ ü. j. b) $1 \mid 12 =$ ü. j. d) $1 \mid 13 =$ ü. j.
 $3 \mid 11 =$ " c) $3 \mid 12 =$ " e) $3 \mid 13 =$ "
 funi funi funi

$10 \mid 11 =$ " c) $10 \mid 12 =$ " e) $10 \mid 13 =$ "

e) niisama j. n. e.

22) a) $11 : 1 =$ ü. j. b) $12 : 1 =$ ü. j. d) $13 : 1 =$ ü. j.
 $11 : 3 =$ " c) $12 : 3 =$ " e) $13 : 3 =$ "
 funi funi funi

$11 : 10 =$ " c) $12 : 10 =$ " e) $13 : 10 =$ "

e) niisama j. n. e.

23) $(6 : 2) + 11 =$

$(12 : 3) + 13 =$

$(8 : 2) + 14 =$

$(16 : 4) + 9 =$

$(16 : 8) + 12 =$

$(12 : 2) + 7 =$

$(6 : 6) + 15 =$

$(18 : 9) + 9 =$

24) $(15 : 3) - 3 =$

$(18 : 2) - 5 =$

$(20 : 4) - 3 =$

$(16 : 2) - 6 =$

$(18 : 3) - 2 =$

$(14 : 2) - 5 =$

$(16 : 4) - 3 =$

$(20 : 2) - 8 =$

25)	$(15:5) + 14 =$	26)	$7 + 3:2 =$	27)	$17 - 3:2 =$
	$(12:2) - 5 =$		$10 + 5:5 =$		$19 - 4:3 =$
	$(12:4) + 9 =$		$6 + 10:8 =$		$17 - 2:5 =$
	$(18:3) - 4 =$		$5 + 4:9 =$		$12 - 4:8 =$
	$(18:6) + 15 =$		$9 + 7:4 =$		$20 - 2:9 =$
	$(20:2) - 6 =$		$6 + 12:3 =$		$15 - 8:7 =$
	$(7:7) + 16 =$		$8 + 5:2 =$		$19 - 7:4 =$
	$(18:2) - 6 =$		$11 + 7:6 =$		$15 - 9:2 =$

28)	$2 9.2 =$	29)	$3 \times 2:5 =$	30)	$4 + (14:2) =$
	$4 3.4 =$		$8 \times 2:2 =$		$13 + (9:3) =$
	$6 2.6 =$		$3 \times 5:3 =$		$11 + (16:9) =$
	$8 4.2 =$		$2 \times 9:6 =$		$16 + (14:7) =$
	$4 1.4 =$		$4 \times 5:2 =$		$5 + (16:2) =$
	$9 6.3 =$		$6 \times 3:7 =$		$9 + (20:2) =$
	$2 4.4 =$		$4 \times 4:8 =$		$12 + (18:3) =$
	$3 5.3 =$		$7 \times 2:4 =$		$7 + (16:4) =$

31)	$18 - (18:3) =$	32)	$(6:3) + (16:4) =$
	$20 - (15:5) =$		$(12:2) + (14:2) =$
	$16 - (12:2) =$		$(16:4) + (12:3) =$
	$15 - (16:4) =$		$(14:7) + (16:2) =$
	$14 - (18:6) =$		$(20:5) + (9:3) =$
	$9 - (16:2) =$		$(9:9) + (12:4) =$
	$17 - (12:4) =$		$(18:2) + (3:3) =$
	$8 - (7:7) =$		$(15:3) + (16:8) =$

33)	$(14:2) - (4:2) =$	34)	$(17 + 1:9) + ? = 20$
	$(15:3) - (6:3) =$		$(12 - 4:?) + 8 = 10$
	$(20:4) - (6:6) =$		$(3 \times ? : 5) + 8 = 11$
	$(16:2) - (12:3) =$		$? \times 7 - 4 + 6 = 15$
	$(15:5) - (2:2) =$		$? (14 - 9 + 7) = 6$
	$(18:3) - (16:4) =$		$(18:?) + 5 = 7$
	$(20:2) - (16:8) =$		$6. ? - 5 = 13$
	$(12:4) - (9:3) =$		$2.4 + ? . 3 = 20.$

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Kolmas päätükk.

Arvupäir 1-100.

I. Ettevalmistamine.

üks üheline

üks kümneline.

üks ühelist

üks kümmeliste.

kolm ühelist.

kolm kümmeliste.

j. n. e.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

I.

- 1) Näita ja loe: 10 ühte on üks kümneline; 20 ühte on kaks kümnelist, — kuni 10×10 ühte on (üks sada eht) üks sajaline.
- 2) Loe nii: 10 ja 10 on 20; 20 ja 10 on 30, — kuni 90 ja 10 on 100.
- 3) Loe: 100 vähem 10 on 90; $90 - 10 = 80$, — kuni $20 - 10 = 10$.
- 4) Loe kümnete kaupa 10^{nelt} 100^{ni} ! (10, 20, 30 j. n. e.)
Nüü sama tagaspidi! (100, 90, 80, — kuni 10).
- 5) Loe kümnete kaupa 10 kuni 90, aga jäta ifka üks „küm-
mend“ wähest wälja! (10, 30, 50 j. n. e.)
Nüü sama sajast tagaspidi! (100, 80, 60, — kuni 20).
- 6) Mitu ühelist on 2 kümnelist? (4, 3, 5, 7, 10 kümnelist?)
Mitu kümnelist on 10 ühelist? (20, 70, 30, 50, 100
ühelist?)

- 7) Kirjuta üles kõik kümned järgimööda 10—100 (ja 100—10.
8) Kirjuta: a) 10 ühelist = 1 kümneline. b) 100 ü. = 10 f.
20 " = 2 " 90 " = 9 "
funi funi
100 ühelist = 10 kümnelist. 10 " = 1 "

- 9) Loe 1^{hest} funi 20^{nenti}! 20^{nenti} 1^{beni}!
10) Loe: 20 funi 50; 50—70; 70—90; 90—100.
11) Loe tagaspidi: 25 funi 15; 50—30; 80—50; 100—80.
12) Loe: 5 funi 15; 16—25; 26—35; 36—45 j. n. e.
13) Loe tagaspidi: 25 funi 10; 50—25; 75—50; 100—75.
14) Loe 1—99 nii, et ifka üks arv wahelt maha jäeb!
Niijama tagaspidi 99—1!
15) Loe 2—100 nii, et ifka üks arv wahelt maha jäeb!
Niijama tagaspidi 100—2!

- 16) Kirjuta üles kõik arvud 1^{hest} 100ⁿⁱ!
17) Mis arvude wahel seiab 11, 29, 40, 72, 95? j. n. e.
18) Mis arv on 47me ja 49 wahel? — 94 ja 96^e wahel? j. n. e.
19) Mis arwu järele tuleb 30, 50, 70, 20, 40, 100?
20) Mis arv seiab 21^{be} (31, 51, 71, 81) ees? — 90^{ne}
(100, 80, 50^{ne}) ees?

- 21) Mitu kümnelist ja ühelist on 12, 20, 29, 40, 32, 56?
22) Mitu on 2 f. ja 6 ü.? 4 f. ja 9 ü.? 1 f. ja 3 ü.?
4 f. ja 0 ü.? 4 f. ja 9 ü.? j. n. e.

Kirjuta:

- 23) a) 11 = 1 f. + 1 ü. b) 21 = 2 f. + 1 ü.
12 = 1 f. + 2 ü. 22 = 2 f. + 2 ü.
funi funi
20 = 2 f. + 0 ü. 30 = 3 f. + 0 ü.
d) 31 = 3 f. + 1 ü.
32 = 3 f. + 2 ü.
funi
40 = 4 f. + 0 ü.
Niijama edasi, funi 100 = 10 f. + 0 ü.

- 24) a) $10 + 9 = 19$ b) $20 + 9 = 29$ d) $30 + 9 = 39$
 $10 + 8 = 18$ $20 + 8 = 28$ $30 + 8 = 38$
 kuni kuni kuni
 $10 + 0 = 10$ $20 + 0 = 20$ $30 + 0 = 30$
 j. n. e. kuni $90 + 0 = 90$.

- 25) Nimeta kümnete kaupa 10–90 lugedes iga kümnend tema kabe naabri-arwuga: 9, 10, 11, — 19, 20, 21, —
 j. n. e. Võpeks ütle: 99, 100.

- 26) Loe niisama tagaspidi: 100, 99, — 91, 90, 89, —
 81, 80, 79, — j. n. e.

a.					b.					
14	31	45	60	85	21	12	76	67	37	73
23	39	80	51	74	32	23	87	78	48	84
16	25	42	12	34	43	34	98	89	59	95
57	48	69	27	78	54	45	15	51	61	16
44	71	93	37	100	65	56	26	62	72	27

- 27) Loe ruutides seiswaid arwusid!
 28) Lahuta ruutide arwud suusõnaga ja kirjaliselt kümneteks ja ühelisteks: (14 on 1 kümneline ja 4 ühelist).

- a) $14 = 10 + 4$ b) $21 = 20 + 1$
 $31 = 30 + 1$ $12 = 10 + 2$
 j. n. e. j. n. e.

Ütle — ja kirjuta üles — kui palju on:

- 29) $2 \text{ f.} + 4 \text{ ü.} =$ 30) $1 \text{ f.} + 8 \text{ ü.} =$ 31) $7 \text{ ü.} + 1 \text{ f.} =$
 $8 \text{ f.} + 2 \text{ ü.} =$ $6 \text{ f.} + 2 \text{ ü.} =$ $9 \text{ ü.} + 9 \text{ f.} =$
 $2 \text{ f.} + 9 \text{ ü.} =$ $5 \text{ f.} + 5 \text{ ü.} =$ $0 \text{ ü.} + 3 \text{ f.} =$
 $6 \text{ f.} + 8 \text{ ü.} =$ $8 \text{ f.} + 9 \text{ ü.} =$ $6 \text{ ü.} + 2 \text{ f.} =$
 $5 \text{ f.} + 3 \text{ ü.} =$ $9 \text{ f.} + 1 \text{ ü.} =$ $2 \text{ ü.} + 5 \text{ f.} =$
 $4 \text{ f.} + 0 \text{ ü.} =$ $0 \text{ f.} + 7 \text{ ü.} =$ $8 \text{ ü.} + 8 \text{ f.} =$
 $7 \text{ f.} + 5 \text{ ü.} =$ $4 \text{ f.} + 4 \text{ ü.} =$ $4 \text{ ü.} + 9 \text{ f.} =$
 $3 \text{ f.} + 9 \text{ ü.} =$ $3 \text{ f.} + 4 \text{ ü.} =$ $5 \text{ ü.} + 0 \text{ f.} =$

32) Kirjuta üksteise alla üles: a) kõik kummed 10—100;
b) kõik arvud järgimööda 1—100, — ka tagaspidi.

a) 10	100	b) 1	100
20	90	2	99
funi	funi	3	98
100	10	4	97

j. n. e. j. n. e.

Kirjuta üksteise alla kõik arvud:

33) a) 26st funi 41^{beni}; 34) a) 36 funi 14; b) 91 funi 78;
b) 39—57; 49 " 23; 57 " 82;
d) 53—71; 96 " 69; 80 " 69;
e) 84—100. 77 " 44. 79 " 50.

III. Kõrvarvamine.

I.

Päädft.

- 1) Arva kofku: 10 + 4; 20 + 1; 40 + 8; 70 + 2;
90 + 9 j. n. e.
- 2) Kui palju on: 11 + 6; 24 + 3; 35 + 4; 41 + 7;
54 + 5?
- 3) Reskenda: 12 + 8 = ? 25 + 5 = ? 14 + 6 = ?
13 + 7 = ? 77 = 3 = ?
- 4) 16 + 4 + 3 = ? 28 + 2 + 7 = ? 37 + 3 + 5 = ?
45 + 5 + 4 = ?
- 5) 19 + 5 = ? 29 + 7 = ? 39 + 8 = ? j. n. e.
18 + 6 = ? 28 + 5 = ? 38 + 7 = ?
17 + 8 = ? 27 + 7 = ? 37 + 9 = ?
16 + 7 = ? 25 + 9 = ? 44 + 8 = ? j. n. e.
- 6) Saffa 1^{best} (jüis ka 2^{best} ja wiimaks 3^{est}) pääle ja arwa
iffa järjest juure: a) 2; b) 2; d) 3; e) 3; g) 3, —
funi saja piirile jõuad:
a) 1, 3, 5, 7, 9, 11, — funi 99.
b) 2, 4, 6, 8, 10, — funi 100.
d) 1, 4, 7, 10, — funi 100.
e) 2, 5, 8, 11, — funi 98.
g) 3, 6, 9, 12, — funi 99.

9	28	17	36	55
50	19	38	12	18
90	24	29	42	67
64	83	15	39	51
47	71	87	53	49

- 7) Loe ruudi armusid, aga arva ühtlasi igale armule ruttu juure a) 1; b) 2; d) 3; e) 4; g) 5; h) 6; i) 7; k) 8; l) 9.

a) 10, 29, 18 j. n. e. (kuni 49 + 1). b) 11, 30,
19, — kuni 49 + 2 j. n. e.

- 8) Mardil oli kopikalisi terwe tosin, pääle selle weel 3 kaheskopikalist; mitu kop. üleüldse?
- 9) Koolist puudus ühel päewal 7 last, sellepärast oli lapsi koolis 46; mitu last oli siis koolis, kui ühtegi ei puudunud?
- 10) Keegi sõitis Tartust Wiljandisse. Kui ta 67 wersta edasi oli jõudnud läks ta wanfrist maha ja käis wiimsed 8 wersta maad weel jala. Mitu wersta on Tartu ja Wiljandi wahet?
- 11) Kui küünla=kuus 28 päewa on, siis on paastu=kuus 3 päewa enam. Mitu päewa on seega paastu=kuus?
- 12) Väljal oli sigu 7 ja lambaid 15; mitu looma kofku?
- 13) Heinamaal oli loogu wõtmas 17 meeste- ja 9 naesterahwast; mitu inimest ühtekofku?
- 14) Aastas on 12 kuud; toatüdruk oli aasta ja 9 kuud teenistuses olnud; mitu kuud seda on?
- 15) Kui Peeter 7 kop. ära oli raisanud, siis oli tal weel 28 kop. taskus; mitu kop. oli tal esite olnud?
- 16) Mitu pauku lööb kell keskpäewast kestööni (see on kella 1^{best} 12^{nent})?

Kirjalikult.

- 17) $70 + 6 =$ $50 + 4 =$ 18) $50 + 7 =$ $60 + 7 =$
 $30 + 8 =$ $80 + 9 =$ $70 + 4 =$ $30 + 5 =$
 $30 + 5 =$ $40 + 7 =$ $10 + 6 =$ $90 + 3 =$
 $60 + 3 =$ $90 + 2 =$ $80 + 2 =$ $20 + 8 =$

19) $40 + 6 = 50 + 5 =$ 20) $90 + 5 = 20 + 7 =$
 $70 + 1 = 80 + 7 =$ $10 + 7 = 60 + 9 =$
 $30 + 9 = 70 + 7 =$ $80 + 3 = 40 + 8 =$
 $90 + 8 = 60 + 0 =$ $50 + 6 = 70 + 9 =$

21) $20 + 3 + 4 =$ 22) $30 + 3 + 3 =$ 23) $60 + 3 + 5 =$
 $60 + 7 + 2 =$ $90 + 4 + 6 =$ $90 + 6 + 4 =$
 $40 + 2 + 5 =$ $50 + 2 + 8 =$ $50 + 9 + 1 =$
 $80 + 4 + 4 =$ $80 + 4 + 3 =$ $20 + 4 + 5 =$
 $50 + 6 + 3 =$ $20 + 1 + 6 =$ $40 + 3 + 7 =$
 $90 + 5 + 3 =$ $60 + 5 + 5 =$ $70 + 7 + 2 =$
 $30 + 8 + 2 =$ $40 + 2 + 6 =$ $30 + 3 + 6 =$
 $70 + 1 + 9 =$ $70 + 3 + 7 =$ $80 + 5 + 4 =$

24) Rehkenda Nr. 7 (ruut).

a) $9 + 1 =$ b) $9 + 2 =$ d) $9 + 3 =$ e) $9 + 4 =$
 $28 + 1 =$ $28 + 2 =$ $28 + 3 =$ $28 + 4 =$
funi funi funi funi
 $49 + 1 =$ $49 + 2 =$ $49 + 3 =$ $49 + 4 =$
g) niisama j. n. e. funi l) — — $49 + 9 =$

25) $48 + 9 + 7 =$ 26) $46 + 7 + 9 =$ 27) $83 + 9 + 6 =$
 $51 + 3 + 4 =$ $35 + 8 + 7 =$ $55 + 7 + 9 =$
 $37 + 9 + 8 =$ $64 + 5 + 9 =$ $76 + 7 + 6 =$
 $86 + 2 + 7 =$ $53 + 7 + 4 =$ $24 + 5 + 9 =$
 $15 + 4 + 9 =$ $82 + 7 + 5 =$ $74 + 8 + 5 =$
 $27 + 3 + 8 =$ $91 + 5 + 4 =$ $31 + 7 + 8 =$
 $55 + 8 + 7 =$ $29 + 7 + 6 =$ $64 + 9 + 7 =$
 $72 + 4 + 5 =$ $48 + 8 + 8 =$ $85 + 7 + 8 =$

28) $2 + 2 = 4$ 29) $3 + 3 = 6$ 30) $4 + 4 = 8$
 $4 + 2 = 6$ $6 + 3 = 9$ $8 + 4 = 12$
 $6 + 2 = 8$ $9 + 3 = 12$ $12 + 4 = 16$
funi funi funi
 $98 + 2 = 100$ $96 + 3 = 99$ $96 + 4 = 100$

31) $5 + 5 = 10$ 32) $6 + 6 = 12$ 33) $7 + 7 = 14$
 $10 + 5 = 15$ $12 + 6 = 18$ $14 + 7 = 21$
 $15 + 5 = 20$ $18 + 6 = 24$ $21 + 7 = 28$
funi funi funi
 $95 + 5 = 100$ $90 + 6 = 96$ $91 + 7 = 98$

$$34) \quad 8 + 8 = 16 \quad 35) \quad 9 + 9 = 18 \quad 36) \quad 10 + 10 = 20$$

$$16 + 8 = 24 \quad 18 + 9 = \quad 20 + 10 =$$

$$\text{funi} \quad \text{funi} \quad \text{funi}$$

$$88 + 8 = 96 \quad 90 + 9 = 99 \quad 90 = 10 =$$

37) a) Mõga Nr. 28 nii: $1 + 2 = 3$
 $3 + 2 = 5$
 $5 + 2 =$ j. n. e. funi $97 + 2 = 99$.

b) Mõisama pane Nr. 29 alguseks: 1; 2. Siis arwa ikka järjest 3 juure, funi saja piirile jõuad.

d) Mõisama pane Nr. 30 alguseks: 1; 2; 3. Siis arwa ikka järjest 4 juure funi saja piirile jõuad.

e) Mõisama pane Nr. 31 alguseks: 1; 2; 3; 4. Siis arwa ikka järjest 5 juure, funi saja piirile jõuad.

g) Mõisama pane Nr. 32 alguseks: 1; 2; 3; 4; 5. Siis arwa ikka järjest 3 juure, funi saja piirile jõuad.

h) Mõisama pane Nr. 33 alguseks: 1; 2; 3; 4; 5; 6. Siis arwa ikka järjest 7 juure, funi saja piirile jõuad.

i) Mõisama pane Nr. 34 alguseks: 1 funi 7. Siis arwa ikka järjest 8 juure, funi saja piirile jõuad.

k) Mõisama pane Nr. 35 alguseks: 1—8. Siis arwa ikka järjest 9 juure, funi saja piirile jõuad.

38*) $8 + 6 + 1 + 8 + 9 + 4 =$
 $9 + 3 + 7 + 5 + 6 + 4 =$
 $5 + 8 + 4 + 2 + 7 + 6 =$
 $8 + 4 + 2 + 5 + 3 + 8 =$

39) $9 + 5 + 8 + 3 + 2 + 6 =$
 $6 + 7 + 9 + 1 + 8 + 2 =$
 $3 + 9 + 5 + 4 + 7 + 8 =$
 $7 + 4 + 6 + 3 + 8 + 2 =$

40) $7 + 9 + 3 + 2 + 6 + 8 + 5 + 2 =$
 $8 + 3 + 4 + 7 + 6 + 5 + 9 + 1 =$
 $4 + 2 + 7 + 6 + 5 + 9 + 4 + 2 =$
 $7 + 2 + 5 + 9 + 8 + 3 + 7 + 4 =$
 $1 + 3 + 6 + 4 + 8 + 5 + 7 + 2 =$

*) Arwa ülesannetes Nr. 38—41 esite püstread, siis ristread totku!

$$\begin{aligned}
 41) \quad & 1 + 5 + 3 + 8 + 7 + 2 + 6 + 3 = \\
 & 4 + 3 + 5 + 7 + 9 + 8 + 2 + 6 = \\
 & 9 + 4 + 2 + 2 + 7 + 4 + 8 + 7 = \\
 & 6 + 2 + 1 + 3 + 8 + 6 + 7 + 4 = \\
 & 8 + 6 + 3 + 4 + 7 + 9 + 1 + 6 =
 \end{aligned}$$

II.

Pääft.

- 1) Kui palju on: $10 + 10$; $20 + 10$; $20 + 20$; $40 + 10$;
 $40 + 20$; $10 + 30$; $40 + 30$; $70 + 20$; $40 + 50$; j. n. e.
- 2) Arwa kofku: $20 + 11$; $30 + 12$; $60 + 18$; $50 + 25$;
 $30 + 66$; $40 + 32$; $20 + 52$; j. n. e.
- 3) $11 + 10 = ?$ $16 + 10 = ?$ $26 + 20 = ?$ $38 + 20 = ?$
 $46 + 30 = ?$ $59 + 20 = ?$ $16 + 40 = ?$ $27 + 30 = ?$ j. n. e.

- 4) Arwa wälja: $15 + 11$; $13 + 13$; $15 + 12$; $42 + 32$;
 $5 + 33$; $34 + 34$; $62 + 26$; j. n. e.
- 5) Kui palju on: $18 + 12$; $16 + 14$; $15 + 15$; $26 + 24$;
 $32 + 18$; $37 + 33$; $48 + 22$; $51 + 19$; $77 + 23$; j. n. e.
- 6) $19 + 17 = ?$ $16 + 15 = ?$ $13 + 19 = ?$ $49 + 25 = ?$
 $38 + 33 = ?$ $36 + 46 = ?$ $45 + 19 = ?$ $39 + 26 = ?$
j. n. e.

9	28	17	36	55
50	19	38	12	18
80	24	29	42	66
64	43	15	39	51
47	71	67	53	49

- 7) Rundi arvuftid lugedes arwa igale arwule juure:
a) 10; b) 20; d) 11; e) 12.

- 8) Majal oli ühe külje pääl 10 aknat, ja teise külje pääl ka 10; mitu aknat kokku?
- 9) Kuningas Dawet walitses 40 aastat; niisama kawa walitses ka tema poeg Salomon; mitu aastat walitsesiwad mõlemad kokku?
- 10) Dawet oli 30^{ne} aastane, kui ta kuningaks sai, ja walitses 40 aastat, siis suri ta ära; kui wanalt suri ta ära?
- 11) Künula=kuul on 28 (29) päewa; paastu=kuul on 31 päewa; mitu päewa kokku?
- 12) Wanas testamendis on 52 raamatut; uues testamendis 27; mitu raamatut seega terwes piiblis?
- 13) Tartu maakonnas on 16 kihelkonda, Wõru maakonnas 8, Wiljandi maakonnas 8, Pärnu maakonnas 11, ja Saaremaal 14. Mitu kihelkonda on neid kokku?
- 14) Kui päew 15 tundi pikk on, siis on öö kõiges 9 tundi pikk. Mitu tundi on seega päewa ja öö pikkust ühtekokku?
- 15) Hans oli 17 aastat wana; Peeter oli 5 aastat Hansust wanem; mitu aastat teeb mõlemate wanadus ühtekokku?
- 16) Maril oli hõberahsid: üks 15^{neline}, üks 20^{neline}, üks 10^{neline}; waskrahsid: üks kopikaline, üks 2^{beline}, üks 3^{eline} ja üks 5^{eline}. Mitu kop. tal kõiges kokku oli?

Kirjalikult.

17) 10 + 50 =	18) 10 + 70 =	19) 40 + 40 =
20 + 50 =	20 + 70 =	90 + 10 =
30 + 50 =	30 + 70 =	10 + 70 =
40 + 50 =	10 + 80 =	20 + 30 =
50 + 50 =	20 + 80 =	50 + 40 =
10 + 60 =	10 + 90 =	60 + 30 =
20 + 60 =	20 + 20 =	80 + 20 =
30 + 60 =	30 + 10 =	30 + 60 =
20) 30 + 50 =	21) 10 + 10 + 20 =	
20 + 60 =	30 + 10 + 40 =	
40 + 20 =	10 + 20 + 30 =	
10 + 30 =	40 + 30 + 30 =	
30 + 30 =	20 + 20 + 50 =	
50 + 20 =	60 + 20 + 10 =	
30 + 40 =	30 + 30 + 30 =	
40 + 50 =	50 + 30 + 10 =	

22) $20 + 20 + 20 =$	23) $30 + 10 + 20 + 8 =$
$50 + 10 + 30 =$	$40 + 20 + 30 + 7 =$
$40 + 20 + 10 =$	$10 + 10 + 40 + 6 =$
$10 + 50 + 20 =$	$50 + 20 + 10 + 9 =$
$60 + 10 + 10 =$	$20 + 40 + 20 + 5 =$
$20 + 20 + 40 =$	$10 + 20 + 30 + 8 =$
$40 + 40 + 10 =$	$30 + 20 + 40 + 7 =$
$70 + 10 + 20 =$	$50 + 10 + 30 + 3 =$

24) $41 + 10 =$	25) $30 + 59 =$	26) $27 + 30 + 2 =$
$48 + 30 =$	$70 + 16 =$	$36 + 40 + 9 =$
$60 + 32 =$	$50 + 42 =$	$41 + 50 + 9 =$
$50 + 14 =$	$30 + 65 =$	$54 + 10 + 5 =$
$20 + 64 =$	$20 + 51 =$	$60 + 18 + 1 =$
$30 + 35 =$	$40 + 49 =$	$40 + 33 + 6 =$
$30 + 64 =$	$30 + 63 =$	$30 + 24 + 5 =$
$40 + 21 =$	$20 + 77 =$	$20 + 12 + 8 =$

27) $17 + 10 =$	28) $76 + 23 =$	29) $18 + 41 =$
$23 + 30 =$	$42 + 16 =$	$23 + 55 =$
$15 + 40 =$	$44 + 15 =$	$32 + 57 =$
$53 + 10 =$	$65 + 23 =$	$44 + 55 =$
$72 + 10 =$	$62 + 14 =$	$51 + 38 =$
$41 + 50 =$	$13 + 36 =$	$26 + 73 =$
$43 + 30 =$	$75 + 21 =$	$43 + 36 =$
$51 + 10 =$	$12 + 15 =$	$16 + 83 =$

30) $22 + 13 + 30 =$	31) $18 + 12 =$	32) $54 + 26 =$
$12 + 32 + 20 =$	$29 + 11 =$	$63 + 27 =$
$42 + 11 + 30 =$	$38 + 22 =$	$45 + 25 =$
$24 + 33 + 40 =$	$67 + 13 =$	$41 + 39 =$
$37 + 21 + 11 =$	$56 + 14 =$	$29 + 31 =$
$54 + 13 + 21 =$	$43 + 37 =$	$48 + 42 =$
$53 + 21 + 12 =$	$42 + 28 =$	$76 + 14 =$
$12 + 13 + 31 =$	$27 + 33 =$	$58 + 32 =$

33) $37 + 43 =$	$25 + 65 =$
$39 + 21 =$	$32 + 68 =$
$57 + 23 =$	$19 + 71 =$
$41 + 59 =$	$36 + 54 =$

$$\begin{array}{l}
 34) \quad 11 + 32 + 15 + 22 = \quad 24 + 23 + 21 + 12 = \\
 \quad 13 + 12 + 21 + 44 = \quad 35 + 14 + 11 + 30 = \\
 \quad 22 + 11 + 33 + 14 = \quad 23 + 31 + 12 + 34 = \\
 \quad 33 + 21 + 15 + 11 = \quad 15 + 11 + 12 + 32 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 35 *) \quad 18 + 13 = \quad 36 **) \quad 13 + 39 = \quad 37 ***) \quad 49 + 16 = \\
 \quad 29 + 17 = \quad 54 + 27 = \quad 19 + 25 = \\
 \quad 46 + 25 = \quad 63 + 19 = \quad 35 + 27 = \\
 \quad 37 + 24 = \quad 27 + 17 = \quad 28 + 33 = \\
 \quad 18 + 29 = \quad 38 + 38 = \quad 57 + 39 = \\
 \quad 38 + 36 = \quad 56 + 29 = \quad 46 + 19 = \\
 \quad 28 + 43 = \quad 48 + 29 = \quad 57 + 18 = \\
 \quad 67 + 16 = \quad 17 + 16 = \quad 66 + 19 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 38 †) \quad 19 + 57 = \quad 39 ††) \quad 13 + 19 + 8 = \\
 \quad 28 + 45 = \quad 25 + 17 + 9 = \\
 \quad 33 + 49 = \quad 53 + 29 + 6 = \\
 \quad 67 + 25 = \quad 37 + 54 + 8 = \\
 \quad 55 + 19 = \quad 27 + 14 + 16 = \\
 \quad 46 + 27 = \quad 18 + 18 + 23 = \\
 \quad 25 + 18 = \quad 37 + 25 + 19 = \\
 \quad 37 + 45 = \quad 26 + 27 + 28 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 40 †††) \quad 19 + 19 + 19 = \quad 24 + 24 + 24 = \\
 \quad 12 + 13 + 14 = \quad 27 + 38 + 19 = \\
 \quad 15 + 26 + 37 = \quad 39 + 15 + 28 = \\
 \quad 18 + 18 + 18 = \quad 24 + 25 + 26 =
 \end{array}$$

*) Rehkenda: $18 + 2 = 20;$
 $20 + 11 = 31;$
 $29 + 1 = 30;$
 $30 + 16 = 46.$
 Niifama iðifed.

**) Erwa: $13 + 40 = 53;$
 $53 - 1 = 52.$
 $54 + 30 = 84;$
 $84 - 3 = 81.$
 Niifama iðifed.

***) Jii: $50 + 20 = 70;$
 $70 - 1 - 4 = 65.$
 $20 + 30 = 50;$
 $50 - 1 - 5 = 44.$
 Niifama iðifed.

†) $19 + 57 = 20 + 56 = 76.$
 $28 + 45 = 30 + 43 = 73.$

††) $13 + 19 + 8 = 13 + 20 + 7.$
 $25 + 17 + 9 = 25 + 20 + 6. \text{ j. n. e.}$

†††) $19 + 19 + 19 = (20 + 20 + 20) - 3.$
 $12 + 13 + 14 = (12 + 12 + 12) + (1 + 2).$
 $15 + 26 + 37 = 20 + 21 + 37 = 20 + 20 + 38 \text{ j. n. e.}$

III.

Pääft.

- 1) $3 + 14 - 2 = ?$ $8 - 3 + 14 = ?$ $7 - 5 + 19 = ?$
- 2) $2 \times 2 + 2 \times 2 = ?$ $8 + 2 \times 2 = ?$ $2 \times 3 + 16 = ?$
 $3 \times 2 + 2 \times 3 = ?$
- 3) $(8 : 2) + (9 : 3) = ?$ $(10 : 2) + 2 \times 4 = ?$
 $2 \times 2 + (8 : 2) = ?$
- 4) $3 \cdot 5 + 3 \cdot 6 - 3 \cdot 4 = ?$ $(10 : 5) + (8 - 3) +$
 $2 \times 5 + 15 = ?$
- 5) Koolipois kirjutas 4 rida sõnu. Esimeses reas oli 4 sõna, teises kahewõrs niipalju, kolmandas 7 ja viimses 6 sõna. Mitu sõna üleüldse?

- 6) Missugune arv on 12^{ne} kolmandast jaost 17 suurem?
- 7) Üks arv on 7me 19 ja veel 9 surem; missugune on see arv?
- 8) Türi ütles: „Oleks mul 3 kolmerublalist ja 1 rublaline, siis oleks mul ometi veel 20 rbl. vähem, kui Suhaniil.“ Mitu rbl. oli Suhaniil?
- 9) Pojale kostis tema küsimise pääle isa: „Kui sa 29^{le} 8st poole ja 9st kolmandiku juure arwad, siis tääd, mitu aastat ma wana olen.“
- 10) Sawikoti Hansul ja Tati Jaagul oli kokku 9 hobust, — esimesel kahewõrs niipalju, kui teisel; mitu kummalgi?
- 11) Kihelkondasid on Tartu maakonnas 16, Võru maak. 8, Viljandi maak. 8, Pärnu maak. 11, Saaremaal 14. Need on Liiwimaa 5 Cesti maakonda. Mitu kihelkonna täit Cestirahvast elab seega Liiwimaal?
- 12) Cesti ehk Tallinna kubermangus on kihelkondasid: Harjumaal 12, Wirumaal 11, Järwemaal 7, Läänemaal 17. Mitu kihelkonda ühtekokku?
- 13) Cestimaal on 5 linna, Liiwimaal on kahewõrs niipalju linnasid; Kuurumaal on 4 linna vähem, kui Cesti- ja Liiwimaal kokku. Mitu linna kõigis kokku?
- 14) Märdil oli 10 kopikalist, 5 kabalist, 3 kolmelist ja 1 wiie-line. Pärdil oli just 40 kop. a) Mitu kop. oli Pärdil Märdist enam? b) Mitu kop. oli Märdil Pärdist vähem? d) Mitu kop. oleks Pärt Märdile pidanud andma, et mõlematel ühewõrs oleks saanud? e) Mitu kop. oli mõlematel ühtekokku?

Kirjalikult.

15)	32	16)	12	17)	11	18)	33	19)	24	20)	35
	15		21		33		21		23		14
	22		44		14		15		12		11
<hr/>											
21)	17	22)	29	23)	45	24)	33	25)	16	26)	14
	13		30		20		43		24		46
	40		31		35		14		15		19
<hr/>											
27)	17	28)	25	29)	16	30)	16	31)	19	32)	23
	39		27		29		14		18		30
	20		32		13		9		7		8
<hr/>											
33)	5	34)	9	35)	19	36)	35	37)	36	38)	29
	26		17		4		7		47		10
	18		26		15		28		4		7
<hr/>											
39)	9	40)	9								
	25		15								
	37		8								
			20								
			17								

III. Maha-arwamine.

I.

Vääst.

- 1) Arwa: 37 wähem 4 = ? 46 — 2 = ? 58 — 6 = ?
69 — 8 = ? 25 — 5 = ? 77 — 7 = ? 98 — 5 = ?
29 — 7 = ? j. n. e.
- 2) Bõta arwudest: a) 20; b) 30; d) 50; e) 60; g) 100
— maha: 2, 3, 5, 6, 4, 1, 7, 8, 9!
- 3) Pane arwudele: 2, 4, 3, 5, 6, 8, 7, 9, 1 — iffa nii-
palju juure, et 50 täis saab! (2 + 48 = 50; 4 + 46
= 50 j. n. e.)
- 4) 11 — 2 = ? 21 — 3 = ? 31 — 4 = ? 42 — 3 = ?
52 — 5 = ? 63 — 6 = ? 77 — 8 = ? 84 — 9 = ?
96 — 7 = ? 44 — 9 = ? j. n. e.

- 5) Kui palju on $9 \cdot 14^{\text{neft}}$ ($17, 25, 37, 42, 84^{\text{loft}}$) wäiksem?
 6) Arwa 100^{ft} hakates ikka järjeft maha a) 2; b) 3; d) 4;
 e) 5; g) 6; h) 7; i) 8; k) 9!

Nii: a) 100, 98, 96, 94 j. n. e.
 b) 100, 97, 94, 91 j. n. e.
 d) 100, 96, 92, 88 j. n. e.
 e) 100, 95, 90, 85 j. n. e.
 g) kuni k) niifama.

9	17	28	36	55
19	38	12	18	49
24	29	42	67	53
64	83	15	39	51
47	71	87	50	90

- 7) Eoe ruudi arwufid, aga arwa ühtlasi igast arwust ruttu maha: a) 2; b) 4; d) 3; e) 6; g) 8; h) 9; i) 7!
 Nii: 7, 15, 26 j. n. e. (kuni 90 — 2);
 5, 13, 24, — kuni 86; j. n. e.
- 8) Rinna laps oli nii wana, et 7 nädalat weel aastast puudu-
 siwad. Mitu nädalat oli ta wana? (1 aasta = 52 nädalat).
- 9) Tartust on Wiljandiſe 75 werſta, aga Wõruſe 2×4
 werſta wähem. Kui kaugel on ſeega Wõru-linn Tartust?
- 10) Kahe talu lambaid oli ühtekokku 27; mitu oli tõiſe talu
 lambaid, kui tõiſe talu lambaid 8 oli?
- 11) Marja-aias kaſwas kokku 34 wiljapuud: oliwad õunapuud
 ja ploomipuud. Mitu oli õunapuid, kui ploomipuid 7 oli?
- 12) Sulane jai laadal lehma ja waſika eest kokku 42 rbl.;
 waſika eest arwati 6 rbl.; kui kalliks arwati ſeega lehm?
- 13) Jüril oli 44 kop. raha taskus; ta andis ühe wiielise wäikſe
 dele jaita-rahaks; mitu kop. talle enefeſe weel jai?

- 14) Peeter ostis uue raamatu. Ta andis raamatukaupmehele 1 rbl. hõb., sai aga 9 kop. tagasi; kui palju maksis see raamat?
- 15) Ema oli ijaft 6 aastat noorem; kui wana ta oli, kui isa 41 aastat wana oli?

Kirjalikult.

16) 78 — 6 =	17) 89 — 6 =	18) 78 — 4 =
24 — 3 =	24 — 3 =	59 — 6 =
55 — 4 =	72 — 2 =	27 — 7 =
67 — 3 =	56 — 4 =	46 — 2 =
34 — 2 =	69 — 5 =	45 — 5 =
78 — 2 =	57 — 5 =	88 — 6 =
47 — 7 =	38 — 7 =	68 — 2 =
39 — 4 =	29 — 4 =	89 — 1 =

20	40	60	80	30	50	70	90	100
----	----	----	----	----	----	----	----	-----

1	4	7	2	5	8	3	6	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

- 19) Arwa esimesest päälmise ruudi arwust iga alumise ruudi arw maha (a).

Arwa teisest (b), kolmandast (d), j. n. e. funi ühesjamaft (l) päälmise ruudi arwust iga alumise ruudi arw maha.

Nii: a) 20 — 1 =	b) 40 — 1 =	d) 60 — 1 =
20 — 4 =	40 — 4 =	60 — 4 =
funi	funi	funi
20 — 9 =	40 — 9 =	60 — 9 =

e) niisama; j. n. e. funi l) — — 100 — 9 =

- 20) Rehkenda Nr. 7 (ruut) kirjalikult!

Nii: a) 9 — 2 =	b) 9 — 4 =	d) 9 — 3 =
17 — 2 =	17 — 4 =	17 — 3 =
funi	funi	funi
90 — 2 =	90 — 4 =	90 — 3 =

e) niisama; j. n. e. funi i) — — 90 — 7 =

- 21) $63 - 5 =$ 22) $96 - 7 =$ 23) $32 - 9 =$
 $21 - 7 =$ $53 - 8 =$ $13 - 6 =$
 $33 - 7 =$ $37 - 9 =$ $52 - 3 =$
 $46 - 9 =$ $64 - 5 =$ $71 - 4 =$
 $21 - 8 =$ $57 - 8 =$ $94 - 7 =$
 $44 - 8 =$ $41 - 3 =$ $46 - 8 =$
 $75 - 8 =$ $34 - 6 =$ $57 - 9 =$
 $91 - 2 =$ $31 - 9 =$ $82 - 7 =$
- 24) a) $100 - 2 = 98$ b) $99 - 3 = 96$ d) $100 - 4 = 96$
 $98 - 2 = 96$ $96 - 3 = 93$ $96 - 4 = 92$
 fumi fumi fumi
 $2 - 2 = 0.$ $3 - 3 = 0.$ $4 - 4 = 0.$
- e) $100 - 5 = 95$ g) $96 - 6 = 90$ h) $98 - 7 = 91$
 $95 - 5 = 90$ $90 - 6 = 84$ $91 - 7 = 84$
 j. n. e. j. n. e. j. n. e.
- i) $96 - 8 = 88$ k) $99 - 9 = 90$ l) $100 - 10 = 90$
 $88 - 8 = 80$ $90 - 9 = 81$ $90 - 10 = 80$
 j. n. e. j. n. e. j. n. e.
- 25) $53 = 3 + ?$ 26) $62 = 3 + ?$ 27) $72 = 9 + ?$
 $64 = 3 +$ $25 = 6 +$ $33 = 8 +$
 $29 = 4 +$ $71 = 4 +$ $20 = 7 +$
 $72 = 1 +$ $32 = 5 +$ $63 = 4 +$
 $36 = 4 +$ $41 = 7 +$ $44 = 7 +$
 $45 = 5 +$ $91 = 5 +$ $35 = 8 +$
 $96 = 5 +$ $82 = 3 +$ $26 = 8 +$
 $87 = 7 +$ $54 = 8 +$ $58 = 1 +$

II.

Vääft.

- 1) Kui palju on: $40 - 10?$ *) $40 - 40?$ $80 - 40?$
 $70 - 40?$ $70 - 20?$ j. n. e.
- 2) Mis teeb wälja: $17 - 10$; $54 - 30$; $41 - 10$;
 $98 - 80$; $72 - 40?$ j. n. e. **)

*) Koolmeister juhatagu lapsi rehkendama: 4 kümmelift wähem 1 kümmeline = 3 kümmelift. Riisama edasi.

**) Siin nagu igal pool ses raamatus seisaw „ja nõnda edasi“ (j. n. e.) tähendab koolmeistrile, et ta seabalstsi ü'esandib niikaua harjutagu, kuni asi lastel selge; enne ei sünni järgmist nummert ilmafti küsile wõtta.

- 3) Arwa: $34 - 14 = ?$ $27 - 17 = ?$ $51 - 21 = ?$
 $75 - 35 = ?$ $87 - 47 = ?$ $63 - 23 = ?$ $98 - 58 = ?$ j. n. e.
- 4) Arwa 67^{ne} maha 11, 13, 17, 23, 34, 47, 55, 61!
- 5) Kui palju on 58 suurem, kui 22, 33, 44, 55?
- 6) Kui palju on wabet 30^{ne} ja 70^{ne} wabel? 40 ja 15 wabel?
25 ja 55 wabel? 74 ja 24 w.? 48 ja 34 w.? 30 ja
67 w.? 90 ja 45 w.? 100 ja 75 w.? j. n. e.
- 7) Tawet oli 30 aastat wana, kui ta kuningaks sai, ja juri
70 aastat wana; kui kaua oli ta kuningas olnud?
- 8) Koolis oli kofku 90 last; poisilapsi üksi oli 40; mitu oli
tütarlapsi?
- 9) Mõisjugune arw on 70^{ne} 30 wäiksem?
- 10) Hansul oli 1 rubla raha; sellest andis ta wälja 10,
(40, 50, 20, 30, 70, 60, 80, 90) kop.; mitu kop. jäi
järele?
- 11) Kui palju on minu ülikond, mis 20 naela kaalub, endise
aja rüütli raud-ülikonnast fergem, sest niisugune kaalus
98 naela?
- 12) Kõster oli 55 aastat wana, kui ta oma 25^{e} aastast ameti-
päewa pidas; kui wanalt oli ta ametisse saanud?
- 13) Jüril oli 49 wakamaad põldu; Jaanil kõigis 19 waka-
maad; mitu wakamaad oli Jüril enam?
- 14) Isa oli 56 aastat wana; poeg oli temast 32 aastat noorem;
kui wana oli poeg?
- 15) Tartus elab 30 tuhat inimest; Pärnus elab kõiges 13 tuhat;
mitu tuhat inimest elab Tartus rohkem?
- 16) Mis kella ajal läheb päike looja, kui ta kell 5 tõuseb?
(Sest päewa tõusust keskpäewani — k. 12 — on just nii-
sama palju aega, kui keskpäewast päewa loodenä).
- 17) Laps sündis Jaani-kuu 13^{mal} päewal, ja ristiti sellesama
kuu wiimsel (30^{mal}) päewal; kui wana oli ta siis?
- 18) Mis arw on 88^{ne} 53 wäiksem?
- 19) Kui palju on 25 wäiksem, kui 75?
- 20) Mõisjugusele arwule tuleb 19 juure arwata, et 42 ilmuks?

Kirjalikult.

21) 20 — 10 =	22) 90 — 10 =	23) 90 — 40 — 30 =
30 — 20 =	60 — 50 =	70 — 30 — 20 =
60 — 30 =	40 — 40 =	60 — 20 — 30 =
40 — 10 =	100 — 30 =	80 — 40 — 10 =
70 — 50 =	50 — 10 =	90 — 50 — 30 =
90 — 60 =	70 — 20 =	70 — 10 — 10 =
70 — 60 =	80 — 50 =	100 — 20 — 50 =
80 — 20 =	100 — 50 =	100 — 50 — 40 =

87, 94, 89, 98, 91

10, 30, 50, 20, 40, 70, 60, 80

24) Arva esimesest peälmise ruudi arwust iga alumise ruudi arw maha; — siis teisest, kolmandast, neljandast ja wiieandast peälmise ruudi arwust:

87 — 10 =	94 — 10 =	89 — 10 =
87 — 30 =	94 — 30 =	89 — 30 =
j. n. e.	j. n. e.	j. n. e.

25) 23 — 20 =	26) 62 — 20 =	27) 11 — 10 =
41 — 30 =	91 — 40 =	23 — 10 =
57 — 40 =	59 — 60 =	42 — 10 =
89 — 40 =	84 — 50 =	51 — 30 =
45 — 30 =	62 — 30 =	54 — 50 =
66 — 10 =	88 — 30 =	67 — 50 =
53 — 20 =	99 — 60 =	77 — 20 =
46 — 30 =	54 — 40 =	89 — 70 =

28) 34 — 14 =	29) 47 — 17 =	30) 63 — 21 =
98 — 38 =	84 — 24 =	86 — 45 =
79 — 29 =	37 — 17 =	79 — 34 =
54 — 14 =	65 — 45 =	69 — 36 =
26 — 16 =	32 — 22 =	76 — 73 =
84 — 34 =	63 — 43 =	83 — 41 =
86 — 36 =	99 — 39 =	75 — 42 =
39 — 29 =	85 — 25 =	48 — 24 =

31) 97 — 23 =	32) 64 — 13 =	33) 95 — 53 =
65 — 41 =	38 — 31 =	98 — 36 =
73 — 21 =	56 — 54 =	78 — 26 =
47 — 11 =	65 — 15 =	56 — 35 =
49 — 36 =	88 — 27 =	88 — 44 =
66 — 23 =	47 — 25 =	93 — 51 =
79 — 19 =	89 — 54 =	87 — 46 =
91 — 61 =	65 — 23 =	96 — 63 =

34) 48 = 24 + ?	35) 84 = 42 + ?
37 = 21 +	58 = 46 +
56 = 35 +	64 = 32 +
37 = 11 +	99 = 55 +
46 = 23 +	88 = 11 +
88 = 45 +	77 = 25 +
69 = 36 +	46 = 26 +
77 = 55 +	52 = 12 +

III.

Pääft.

- 1) Arwa 40^{neft} maha 12, 21, 25, 16, 34, 38, 29!
- 2) Kui palju on 50 juurem, kui 15, 25, 18, 21, 37, 44?
- 3) Kui palju on 24 wäiksem, kui 30, 50, 40, 60, 100?
- 4) 30 — 14 = ? 50 — 26 = ? 60 — 31 = ? 70 — 45 = ?
90 — 66 = ? 80 — 52 = ? 100 — 63 = ? j. n. e.
- 5) Kui palju tuleb arwule 36, (34, 31, 38) juure panna, et 40 täis saab?
- 6) Mitu puudub 60^{neft} arwudel 52, 58, 56, 51?
- 7) Mitu puudub, et 19^{neft} 30 saaks?

"	"	"	28 ^{neft}	40	"
"	"	"	45 ^{neft}	60	"
"	"	"	52 ^{neft}	70	"
"	"	"	64 ^{neft}	80	"
"	"	"	75 ^{neft}	100	"

- 8) Arwa 52^{neft} maha 23, 35, 16, 24, 38!
- 9) Wõta 74^{neft} ära 35, 26, 57, 48, 69!
- 10) 81^{neft} wõta maha 22, 42, 33, 44, 15, 65, 29, 77!

- 11) Jõsep oli 17^{ne} aastane, kui ta Egiptuse maale wiidi; kui ta selle maa isandaks tõsteti, oli ta 30^{ne} aastane. Mitu aastat on nende mõlemate sündimuste wahel pikk?
- 12) Mitu kopikat jääb üle, kui ühest rublast 25, (34, 56, 77, 19, 33) kopikat ära wõetakse?
- 13) Tartust on Wiljandisse Pikasilla kaudu just 100 wersta, aga Dio kaudu kõiges 75 wersta. Mitu wersta on Dio tee lühem?
- 14) Jüril oli wõlga 14 rbl., warandust 59 rbl., mitu rbl. jäi talle, kui ta wõla ära õiendas?
- 15) Taluomanik müüs laadal 2 hobust ära: tõise eest sai ta 59 rbl., tõise eest 83 rbl.; kui palju oli teine hobune tõisest kallim?
- 16) Kihelkondasid on Tallinnamaal: 12 + 11 + 7 + 17; Põhja-Liivimaal: 16 + 11 + 8 + 8 + 14. Mitu kihelkonda on on Põhja-Liivimaal (wiies Gestimaakonnas) enam, kui Tallinnamaal? Mitu Gesti kihelkonda on sedamööda üleüldse olemas?

Kirjalikult.

50	80	70	90	60	100
----	----	----	----	----	-----

12	14	16	18	15	21
24	27	28	32	36	25
35	45	42	48	19	43

- 17) Urwa esimesest päälmise ruudi arwust iga alumise ruudi arw maha, siis tõisest niisama j. n. e.
- a) 50 — 12 b) 80 — 12 d) niisama j. n. e.
 50 — 14 80 — 14 funi
 funi funi h) — — 100 — 43.
 50 — 43 80 — 43

18) 31 — 14 =	19*) 64 — 19 =	20) 37 — 29 =
63 — 18 =	75 — 18 =	71 — 63 =
71 — 25 =	81 — 56 =	85 — 79 =
52 — 25 =	76 — 39 =	55 — 19 =
36 — 19 =	36 — 18 =	64 — 18 =
91 — 15 =	52 — 19 =	41 — 37 =
82 — 17 =	94 — 15 =	36 — 27 =
53 — 34 =	62 — 24 =	45 — 35 =

21**) 45 — 19 =	22) 51 — 11 =	23) 71 — 66 =
98 — 89 =	73 — 15 =	85 — 79 =
64 — 46 =	72 — 27 =	55 — 19 =
67 — 29 =	85 — 30 =	64 — 29 =
38 — 19 =	76 — 46 =	41 — 37 =
73 — 54 =	83 — 59 =	36 — 27 =
52 — 36 =	64 — 60 =	45 — 19 =
61 — 47 =	55 — 44 =	92 — 79 =

24) 72 — 39 =	25) 47 — 37 =
86 — 49 =	71 — 11 =
75 — 18 =	32 — 22 =
51 — 17 =	65 — 17 =
83 — 17 =	94 — 64 =
92 — 43 =	87 — 69 =
74 — 47 =	77 — 39 =
82 — 65 =	61 — 52 =

26) 26 = 15 + ?	27) 91 = 13 + ?	28) 35 = 19 + ?
75 = 36 +	74 = 27 +	28 = 16 +
84 = 47 +	19 = 18 +	41 = 33 +
96 = 58 +	66 = 17 +	28 = 19 +
32 = 17 +	53 = 36 +	79 = 19 +
61 = 27 +	72 = 15 +	67 = 38 +
92 = 36 +	62 = 33 +	37 = 18 +
84 = 55 +	32 = 18 +	93 = 76 +

*) $64 - 20 = 44$, — aga mitte 20, vaid 19 pidi maha arvatama, sellepärast jääb üle $44 + 1 = 45$.

**) $45 - 20 = 25$; $45 - 19 = 26$.
 $98 - 90 = 8$; $98 - 89 = 9$.
 $64 - 44 = 20$; $64 - 46 = 18$.

IV.

Pääft.

41	46	81	24	59
38	53	88	31	66
25	60	95	38	73
32	67	40	45	80
39	74	27	52	75

- 1) Loe tabeli arvusid jalkombel, et ja efiteks juure, tõiſeks maha arwad: a) 1; b) 2; d) 10; e) 20; g) 3; h) 9; i) 12; k) 7.

Nii: a) 42, 40; 47, 45; — kuni 76, 74.

b) 43, 39; 48, 44; — kuni 77, 73.

d) 51, 31; 56, 36; — kuni 85, 65.

Niiſama e) — kuni k) . . . 82, 68.

- 2) Arwa kofku 17 ja 27; jelleſt arwa maha 30!

- 3) Kui palju on 35 ja 6 wähem 9? $26 + 8 - 5 = ?$

- 4) $34 - 7 + 9 = ?$ $12 + 13 + 15 - 10 = ?$ $32 - 20 + 13 = ?$

- 5). $25 + 3 \times 5 = ?$ $42 - 2 \times 6 = ?$ $3 \times 5 + (14 : 2) - 4 \times 4 = ?$

- 6) $4 \times 4 + 3 \times 3 - 2 \times 9 = ?$ *) $7 \times 2 - (20 : 5) + 3 \times 4 = ?$

- 7) Neljanurgaline marjapuu=aid oli 30 jülſda pikk; laiuti 12 jülſda wähem. Mitu jülſda ſai kraaw pikk, mis aiale ümber kaeweti?

- 8) Peetril ja Mardil oli kummalgi 17 poognat paberit; Hansul oli 9 poognat wähem, kui tõiſtel mõlematel ühtekofku. Mitu poognat oli Hansul? — Mitu poognat oli kõigel kolmel ühtekofku?

*) $4 \times 4 + 3 \times 3 - 2 \times 9 = 16 + 9 - 18 = 7$; ſeft kaſwatamise märgi läbi ühendatud arvud rehtendataſe ifka iſefektes ühels kaſwatufeſ.

- 9) 13^{ne} aastane poeg küsis isa käest, et kui wana isa on. Isa kostis: „Kui sa 18^{ne} aastaseks saad, siis on mul jo wanadust 4 aastat üle 50^{ne}. Sellest wõid mõista, kui wana ma praegu olen.“ Kui wana oli isa?
- 10) Keegi oli 14^{ne} aastane, kui ta meistri juure läks; nelja aasta pärast sai ta selliks ja 6 aastat pääle selle meistriks. Müüd on ta 60 aastat wana. Mitu aastat on ta meistriametit pidanud?
- 11) Mul on kahes peus ühtekokku 29 va-tera; teises peus 5 enam kui teises, mitu kummaski?
- 12) Arwan ma 2 arwu kokku, tuleb wälja 12; arwan ma teise teisest maha, tuleb wälja 2. Kui suur on kumbki arw?
- 13) Gewa ostis 3 poognat kirju paberit, iga poogen 2 kop., ja 2 pliiatfi-pulka, 5 kop. tükk; ta andis kaupmehele ühe 20^{ne} kopikalise; mitu kop. pidi ta tagasi saama?
- 14) Maamõõtja mõötis kolmele peremehele põldu kätte: A. sai 20, B. 30 wakamaad, D. sai 7 wakamaad vähem, kui A. ja B. kokku. Mitu wakamaad sai D.? Mitu wakamaad saiwad kõik kolm peremeeft ühtekokku?

Kirjalikult.

15) 13 + 20 - 8 =	16) 78 + 19 - 25 =
16 + 30 - 9 =	64 + 12 - 49 =
25 + 18 - 17 =	63 + 18 - 47 =
16 + 39 - 18 =	26 + 49 - 36 =
38 + 22 - 29 =	32 + 58 - 43 =
17 + 32 - 8 =	17 + 19 - 19 =
33 + 49 - 12 =	37 + 16 - 27 =
60 + 30 - 43 =	57 + 38 - 40 =
17) 76 - 19 - 5 =	18) 26 - 18 + 25 =
43 - 27 - 12 =	47 - 19 + 10 =
64 - 23 - 9 =	36 - 20 + 48 =
92 - 8 - 24 =	57 - 19 + 20 =
81 - 9 - 32 =	46 - 37 + 25 =
63 - 17 - 20 =	24 - 18 + 35 =
70 - 24 - 9 =	33 - 27 + 42 =
53 - 16 - 17 =	55 - 31 + 17 =

19)	$63 - 17 + 9 =$	$80 - 48 + 12 =$			
	$45 - 37 + 63 =$	$34 - 36 + 9 =$			
	$93 - 45 + 18 =$	$32 - 23 + 39 =$			
	$72 - 36 + 36 =$	$47 - 19 + 50 =$			
20)	36	21) 40	22) 80	23) 90	24) 52
	$- 4$	$- 6$	$- 23$	$- 79$	$- 20$
25)	51	26) 31	27) 63	28) 71	29) 52
	$- 31$	$- 14$	$- 18$	$- 25$	$- 25$
30)	36	31) 91	32) 82	33) 64	34) 75
	$- 19$	$- 15$	$- 17$	$- 19$	$- 18$
35)	81	36) 76	37) 36	38) 52	39) 94
	$- 56$	$- 39$	$- 18$	$- 19$	$- 15$
40)	37	41) 71	42) 85	43) 55	44) 41
	$- 29$	$- 63$	$- 79$	$- 19$	$- 37$
45)	36	45) 45	47) 98	48) 64	49) 67
	$- 27$	$- 19$	$- 89$	$- 46$	$- 29$
50)	100				
	$- 57$				

IV. Kasvatamine.

I.

(Üks=ford=ühe kätte=harjutamine*).

Näitlikult; pääft; kirjalikult**).

1)	$1 \times 1 =$	2)	$1 \times 2 =$	$6 \times 2 =$
	$1 \times 0 =$		$2 \times 2 =$	$7 \times 2 =$
	$0 \times 1 =$		$3 \times 2 =$	$8 \times 2 =$
			$4 \times 2 =$	$9 \times 2 =$
			$5 \times 2 =$	$10 \times 2 =$

*) Üks-ford-ühe õpetamises ärgu võtku koolmeister enne uut jagu käfile, kui käfil olew jagu lastel täieste selge ja kindlaste pääs! Mõuab palju ja mitmepidiisi harjutamisi.

**) Õpetamise viisi kohta waata: Kallas, „mõistlik rehkendaja“ lehek. 77 jz.

3) $5 \times 2 =$	4) $6 = ? \times 2$	5) $? \times 1 = 8$
$7 \times 2 =$	$10 = ? \times 2$	$? \times 2 = 8$
$2 \times 2 =$	$2 = ? \times 2$	$? \times 2 = 14$
$3 \times 2 =$	$8 = ? \times 2$	$? \times 1 = 7$
$9 \times 2 =$	$14 = ? \times 2$	$? \times 1 = 9$
$4 \times 2 =$	$18 = ? \times 2$	$? \times 2 = 18$
$6 \times 2 =$	$16 = ? \times 2$	$? \times 2 = 10$
$10 \times 2 =$	$4 = ? \times 2$	$? \times 1 = 10$
$8 \times 2 =$	$12 = ? \times 2$	$? \times 1 = 8$
$1 \times 2 =$	$20 = ? \times 2$	$? \times 2 = 16$

6) $1 \times 3 =$	7) $4 \times 3 =$	8) $5 \times 2 =$	9) $6 = 2 \times ?$
$2 \times 3 =$	$7 \times 3 =$	$5 \times 3 =$	$6 = 3 \times$
$3 \times 3 =$	$9 \times 3 =$	$7 \times 2 =$	$9 = 3 \times$
$4 \times 3 =$	$2 \times 3 =$	$7 \times 3 =$	$18 = 6 \times$
$5 \times 3 =$	$5 \times 3 =$	$2 \times 3 =$	$20 = 10 \times$
$6 \times 3 =$	$3 \times 3 =$	$3 \times 2 =$	$14 = 7 \times$
$7 \times 3 =$	$8 \times 3 =$	$5 \times 2 =$	$15 = 5 \times$
$8 \times 3 =$	$1 \times 3 =$	$5 \times 3 =$	$12 = ? \times 2$
$9 \times 3 =$	$6 \times 3 =$	$8 \times 2 =$	$12 = ? \times 3$
$10 \times 3 =$	$10 \times 3 =$	$8 \times 3 =$	$30 = 10 \times ?$

10) Kirjuta 2te jaamad (need on Nr. 2te kostused) järgimööda üles, — edas- ja tagaspidi! (2, 4, 6, — kuni 20; siis: 20, 18, 16, — kuni 2).

11) Niisama kirjuta 3te jaamad (Nr. 6te kostused) üles!

12*) Mitu kõrva on kümnel koeral?

13) Hobuse=mees teenis päevas 2 rbl.; mitu rbl. teenis ta seega terve nädala ehk 6te päevaga? (Wäljarehk.: 6te päevaga teenis ta 6×2 rbl., s. o. 12 rbl.)

14) 1 süld on 3 küünart; mitu küünart on 7 sülda?

15) Sgas nädalas on 1 pühapäew; mitu pühapäewa on 10^{nes} nädalas?

16) Saanil oli 4, (2, 6, 9, 5, 8) kolmekopikalist; mitu kopikat see on?

17) Peetril oli 3 kolmelist; Hansul oli 5 kahelist; kummal oli enam raha, ja mitu kopikat enam?

*) Nr. 12—18 üksnes pääst (näitlikult).

18) Muu oli 3^e aastane; ta tädi Tiit oli 8 korda nii wana; kui wana oli tädi?

19) $1 \times 4 =$ 20) $5 \times 4 =$ 21) $8 \times 2 =$ 22*) $20 = 4 \times ?$
 $2 \times 4 =$ $7 \times 4 =$ $6 \times 3 =$ $20 = 10 \times$
 $3 \times 4 =$ $10 \times 4 =$ $5 \times 3 =$ $28 = 7 \times$
 $4 \times 4 =$ $8 \times 4 =$ $4 \times 4 =$ $18 = 6 \times$
 $5 \times 4 =$ $7 \times 3 =$ $3 \times 4 =$ $18 = 9 \times$
 $6 \times 4 =$ $5 \times 2 =$ $7 \times 2 =$ $16 = 4 \times$
 $7 \times 4 =$ $9 \times 2 =$ $7 \times 4 =$ $16 = 8 \times$
 $8 \times 4 =$ $9 \times 3 =$ $9 \times 2 =$ $15 = 5 \times$
 $9 \times 4 =$ $9 \times 4 =$ $4 \times 3 =$ $36 = 9 \times$
 $10 \times 4 =$ $6 \times 4 =$ $8 \times 3 =$ $32 = 8 \times$

23) $1 \times 5 =$ 24) $3 \times 5 =$ 25) $2 \times 4 =$ 26) $12 = 4 \times ?$
 $2 \times 5 =$ $7 \times 5 =$ $7 \times 5 =$ $24 = 8 \times$
 $3 \times 5 =$ $6 \times 5 =$ $10 \times 3 =$ $30 = 6 \times$
 $4 \times 5 =$ $9 \times 5 =$ $8 \times 4 =$ $32 = 8 \times$
 $5 \times 5 =$ $2 \times 5 =$ $8 \times 5 =$ $15 = 3 \times$
 $6 \times 5 =$ $4 \times 5 =$ $8 \times 3 =$ $45 = 9 \times$
 $7 \times 5 =$ $5 \times 5 =$ $5 \times 4 =$ $36 = 9 \times$
 $8 \times 5 =$ $10 \times 5 =$ $5 \times 5 =$ $25 = 5 \times$
 $9 \times 5 =$ $8 \times 5 =$ $7 \times 4 =$ $27 = 9 \times$
 $10 \times 5 =$ $1 \times 5 =$ $9 \times 3 =$ $40 = 10 \times$

27) Kirjuta 4^{ia} jaamad kuni 40^{neni} üles, — edas- ja tagaspidi!

28) Kirjuta 5^e jaamad kuni 50^{neni} üles, — edas- ja tagaspidi!

29**) Mitu tiiva on 4^{ial} tuulikul (tuuliveskil)?

30) Sulane maksis peremehele renti: ta andis 9 wiierublalist; mitu rbl. ta seega maksis?

31) Sepal oli 7 hobust rautada; mitu kabjarauda kulus tal selle tarwis ära?

32) Pliiats maksis 5 kop.; mitu kop. tuli koolmeistril kaupmehele maksta, sest et ta 8 pliiatsit ostis?

*) Siin kui ka Nr. 26e, 38, 42he, 46e, 62he ja 67me juures andku koolmeister laste osawuse teritamiseks ülesandid, nagu Nr. 4 ja 5 ja nagu Nr. 46e lõpe-ülesanne.

**) Nr. 29—34 pääft.

33) Süril oli 9 kolmekopikalist raha; Saanil oli 5 viielist; mitu kop. oli kummalgi? Mitu kop. oli teisil enam? Mitu mõlematel kokku?

34) Majale tehti kummagi külje pääle 3, ja kummassegi otša 2 aknat; igal aknal 4 ruuti. Mitu ruuti ühtekokku?

35) $1 \times 6 =$	36) $4 \times 6 =$	37) $2 \times 4 =$	38) $24 = 8 \times$
$2 \times 6 =$	$7 \times 6 =$	$3 \times 5 =$	$42 = 7 \times$
$3 \times 6 =$	$5 \times 6 =$	$6 \times 6 =$	$16 = 4 \times$
$4 \times 6 =$	$8 \times 6 =$	$7 \times 3 =$	$40 = 8 \times$
$5 \times 6 =$	$6 \times 6 =$	$9 \times 4 =$	$30 = 5 \times$
$6 \times 6 =$	$9 \times 6 =$	$8 \times 5 =$	$12 = 3 \times$
$7 \times 6 =$	$2 \times 6 =$	$4 \times 6 =$	$12 = 6 \times$
$8 \times 6 =$	$1 \times 6 =$	$6 \times 3 =$	$10 = 2 \times$
$9 \times 6 =$	$10 \times 6 =$	$7 \times 5 =$	$18 = 3 \times$
$10 \times 6 =$	$3 \times 6 =$	$10 \times 2 =$	$24 = 6 \times$

39) $1 \times 7 =$	40) $3 \times 7 =$	41) $3 \times 6 =$	42) $2 \times 7 =$
$2 \times 7 =$	$7 \times 7 =$	$3 \times 7 =$	$8 \times 6 =$
$3 \times 7 =$	$2 \times 7 =$	$5 \times 7 =$	$6 \times 6 =$
$4 \times 7 =$	$6 \times 7 =$	$4 \times 6 =$	$6 \times 4 =$
$5 \times 7 =$	$1 \times 7 =$	$6 \times 6 =$	$5 \times 5 =$
$6 \times 7 =$	$5 \times 7 =$	$6 \times 7 =$	$4 \times 4 =$
$7 \times 7 =$	$9 \times 7 =$	$7 \times 7 =$	$4 \times 7 =$
$8 \times 7 =$	$10 \times 7 =$	$8 \times 6 =$	$4 \times 6 =$
$9 \times 7 =$	$8 \times 7 =$	$7 \times 6 =$	$9 \times 3 =$
$10 \times 7 =$	$4 \times 7 =$	$9 \times 7 =$	$8 \times 2 =$

43) $15 = 3 \times$	44) $18 = 9 \times$	45) $42 = 6 \times$	46) $70 = 10 \times$
$25 = 5 \times$	$18 = 6 \times$	$42 = 7 \times$	$60 = 10 \times$
$20 = 4 \times$	$18 = 3 \times$	$48 = 8 \times$	$50 = 10 \times$
$40 = 8 \times$	$24 = 8 \times$	$49 = 7 \times$	$40 = 10 \times$
$35 = 5 \times$	$24 = 4 \times$	$50 = 10 \times$	$40 = 8 \times$
$30 = 5 \times$	$30 = 5 \times$	$45 = 9 \times$	$45 = 9 \times$
$10 = 5 \times$	$30 = 6 \times$	$40 = 8 \times$	$54 = 9 \times$
$20 = 5 \times$	$36 = 9 \times$	$56 = 8 \times$	$12 = ? \times 4$
$30 = 6 \times$	$36 = 6 \times$	$60 = 10 \times$	$20 = ? \times 4$
$15 = 5 \times$	$21 = 3 \times$	$63 = 9 \times$	$18 = ? \times ?^*)$

*) Mitu kostust!

- 47) Kirjuta 6^e jaamad 60^{neni} üles, — edas- ja tagaspidi!
 48) Kirjuta 7me jaamad 70^{neni} üles, — edas- ja tagaspidi!
 49) Kirjuta 2^{be} , 3^e j. n. e. — kuni 7me jaamad edaspidi üles!
 50) Kirjuta 2^{be} , 3^e j. n. e. — kuni 7me jaamad tagaspidi üles!

51*) Mitu päewa on 3mes ($6, 8, 4, 5, 10^{nes}$) nädalas? (3 nädalat on 3×7 päewa = 21 päewa).

52) Mitu tööpäewa on 5^{es} ($7, 4, 8, 9^{es}$) nädalas?

53) Koolis peeti 5 koolitundi päewas; mitu koolitundi see terwes nädalas wälja teeb?

54) Puusüld maksis 4 rbl.; mitu rbl. tuliwad sedamööda 3, ($7, 9, 8, 10, 6$) sülda puid maksuma?

55) Ühe sülla pääle läheb 6 jalga; mitu jalga läheb seega 7me ($9, 6, 10^{ne}$) sülla pääle?

56) Paar mune maksis 8 kop.; kui palju maksiwad 10 paari mune?

57) Koolis peeti muidu igapäew 6 koolitundi, muud kui kolmapäew ja laupäew peeti peeti kõiges 4 koolitundi. Mitu koolitundi terwes nädalas?

58) Mardil oli 3 hõberaha: 2 wietõistkümnepopitalist ja üks kümnepopikaline; Mats oli just niisama rikas, aga tal oliwad kõik puhtad 5^e kopikalised wafkrabad. Mitu kop. oli kummalgi? Mitu rahatükki oli Matsil?

- 59) $1 \times 8 =$ 60) $4 \times 8 =$ 61) $3 \times 7 =$ 62) $32 = 4 \times$
 $2 \times 8 =$ $7 \times 8 =$ $2 \times 8 =$ $42 = 7 \times$
 $3 \times 8 =$ $9 \times 8 =$ $7 \times 8 =$ $54 = 9 \times$
 $4 \times 8 =$ $5 \times 8 =$ $4 \times 6 =$ $36 = 9 \times$
 $5 \times 8 =$ $6 \times 8 =$ $8 \times 3 =$ $24 = 8 \times$
 $6 \times 8 =$ $3 \times 8 =$ $10 \times 5 =$ $48 = 8 \times$
 $7 \times 8 =$ $10 \times 8 =$ $9 \times 7 =$ $40 = 8 \times$
 $8 \times 8 =$ $2 \times 8 =$ $5 \times 8 =$ $64 = 8 \times$
 $9 \times 8 =$ $8 \times 8 =$ $8 \times 6 =$ $72 = 8 \times$
 $10 \times 8 =$ $0 \times 8 =$ $7 \times 7 =$ $80 = 10 \times$

63) Kirjuta 8 jaamad 80^{neni} edas- ja tagaspidi üles!

*) Nr. 51—58 pääft.

64) $1 \times 9 =$	65) $3 \times 9 =$	66) $7 \times 4 =$	67) $72 = 9 \times$
$2 \times 9 =$	$5 \times 9 =$	$4 \times 9 =$	$64 = 8 \times$
$3 \times 9 =$	$4 \times 9 =$	$6 \times 6 =$	$80 = 10 \times$
$4 \times 9 =$	$7 \times 9 =$	$5 \times 9 =$	$81 = 9 \times$
$5 \times 9 =$	$9 \times 9 =$	$8 \times 8 =$	$56 = 8 \times$
$6 \times 9 =$	$6 \times 9 =$	$9 \times 6 =$	$54 = 9 \times$
$7 \times 9 =$	$10 \times 9 =$	$8 \times 7 =$	$90 = 10 \times$
$8 \times 9 =$	$2 \times 9 =$	$5 \times 10 =$	$49 = ? \times 7$
$9 \times 9 =$	$8 \times 9 =$	$10 \times 7 =$	$35 = ? \times ?$
$10 \times 9 =$	$0 \times 9 =$	$8 \times 4 =$	$1 = 1 \times ?$

68) Kirjuta 9 jaamad 90^{nem} edas- ja tagaspidi üles!

69*) Mitu hobusenaela kulus sepal, kes 2 hobust rautas ja iga kabjarausje 8 naela löi?

70) I tšetwerik on 8 karnitsat; mitu karnitsat on 7, (4, 9, 5, 1, 10, 8) tšetwerikut?

71) 1 penifoorm = 7 wersta; mitu wersta on 7, (6, 8, 10, 4, 9, 5) penifoormat?

72) 1 raudsüld on 7 jalga ehk 3 aršinat; a) mitu jalga, b) mitu aršinat on 8, (6, 5, 7, 9, 4, 10) raudsülda?

73) Kotis oli 3 waffa ruffid; mitu külimittu? (1 waff = 6 külimittu.)

74) Kirjutuse-raamat oli 32 lehte fuur; mitu poognat kes raamatus oli sest et 4 lehte poogna pääle läheb?

75) Mari ostis küünra linti, andis ühe 20^{nellie} , jai 5 kolmelist tagasi; kui palju maksis lint?

76) Peremees müüs linaseemnid, jai 28 rbl.; mitu waffa ta neid müüs, sest et 4 rbl. maksis waff?

77) $1 \times 10 =$	$6 \times 10 =$	78) $1 \times 1 =$	$6 \times 6 \times$
$2 \times 10 =$	$7 \times 10 =$	$2 \times 2 =$	$7 \times 7 \times$
$3 \times 10 =$	$8 \times 10 =$	$3 \times 3 =$	$8 \times 8 \times$
$4 \times 10 =$	$9 \times 10 =$	$4 \times 4 =$	$9 \times 9 \times$
$5 \times 10 =$	$10 \times 10 =$	$5 \times 5 =$	$10 \times 10 \times$

*) Nr. 69—76 pääft.

79) $9 \times 7 =$ $7 \times 6 =$ (80) $9 \times 9 =$ $4 \times 7 =$
 $8 \times 4 =$ $8 \times 2 =$ $7 \times 6 =$ $7 \times 3 =$
 $6 \times 3 =$ $5 \times 7 =$ $5 \times 9 =$ $6 \times 8 =$
 $10 \times 7 =$ $8 \times 7 =$ $3 \times 10 =$ $10 \times 4 =$
 $9 \times 6 =$ $10 \times 5 =$ $9 \times 8 =$ $10 \times 10 =$

1	4	7	10	2	5	8	3	6	9
---	---	---	----	---	---	---	---	---	---

81) Tga ruudi arvu võta: a) 2 korda; b) 5; d) 8; e) 3; g) 6; h) 9; i) 4; k) 7; l) 10 korda!

82) $8 = 2 \times$ 83) $24 = 6 \times$ 84) $81 = 9 \times$ 85) $54 = 9 \times$
 $8 = 4 \times$ $24 = 8 \times$ $50 = 5 \times$ $48 = 6 \times$
 $8 = 1 \times$ $24 = 4 \times$ $36 = 6 \times$ $48 = 8 \times$
 $16 = 4 \times$ $24 = 3 \times$ $36 = 9 \times$ $54 = 6 \times$
 $16 = 2 \times$ $56 = 7 \times$ $36 = 4 \times$ $42 = 7 \times$
 $16 = 8 \times$ $64 = 8 \times$ $28 = 7 \times$ $63 = 9 \times$
 $14 = 7 \times$ $72 = 9 \times$ $32 = 4 \times$ $49 = 7 \times$
 $14 = 2 \times$ $27 = 3 \times$ $63 = 7 \times$ $40 = 10 \times$
 $35 = 5 \times$ $45 = 5 \times$ $90 = 9 \times$ $80 = 10 \times$
 $35 = 7 \times$ $40 = 8 \times$ $72 = 8 \times$ $56 = 8 \times$

86) $9 = ? \times 3$ 87) $36 = ? \times 6$ 88) $24 = ? \times ?^*$
 $24 = ? \times 8$ $24 = ? \times 4$ $49 = ? \times ?$
 $15 = ? \times 3$ $42 = ? \times 7$ $27 = ? \times ?$
 $20 = ? \times 4$ $35 = ? \times 5$ $72 = ? \times 8$
 $16 = ? \times 4$ $40 = ? \times 8$ $48 = ? \times 6$
 $18 = ? \times 3$ $63 = ? \times 7$ $35 = ? \times ?$
 $32 = ? \times 8$ $54 = ? \times 6$ $40 = ? \times 4$
 $12 = ? \times 2$ $45 = ? \times 9$ $36 = ? \times ?$
 $27 = ? \times 9$ $81 = ? \times 9$ $63 = ? \times ?$
 $56 = ? \times 8$ $72 = ? \times 9$ $100 = ? \times 10$

89) $2 \times 9 + 8 =$ $6 \times 3 + 5 =$
 $3 \times 4 + 9 =$ $7 \times 5 + 8 =$
 $2 \times 8 + 7 =$ $6 \times 6 + 9 =$
 $5 \times 6 + 8 =$ $5 \times 7 + 6 =$
 $7 \times 4 + 7 =$ $8 \times 6 + 8 =$

*) $24 = 2 \times 12 = 3 \times 8 = 4 \times 6 = 6 \times 4 = 8 \times 3 = 12 \times 2$. Sedapidi tuleb ka lõiste jarnaste ülesannete päälse kostusid anda.

90) 5 . 9 — 8 =	91) 8 . 8 + 9 =
7 . 8 — 7 =	5 . 9 + 8 =
3 . 9 — 8 =	4 . 7 + 9 =
6 . 7 — 4 =	8 . 3 + 7 =
8 . 6 — 9 =	4 . 8 — 6 =
9 . 7 — 6 =	9 . 9 — 8 =
4 . 10 — 9 =	7 . 8 + 9 =
7 . 7 — 8 =	9 . 8 — 7 =
6 . 8 — 9 =	6 . 7 — 5 =
9 . 4 — 7 =	7 . 8 + 4 =

- 92*) Mitu sõrme on kümnel inimesel ühtekokku?
- 93) Puusepp tegi ühe suure kasti, selle sisse 4 väiksemat, iga väiksema sisse 6 pisikest kasti; mitu kasti üleüldse?
- 94) Kui palju tuleb 4 naela seebi ja 4 naela küündlaid maksma, kui seebi nael 6 kop. ja küündla nael 20 kop. maksab?
- 95) Mart kirjutas oma nime 9 korda üles ja Mihkel oma nime 7 korda. Mitu tähte oli kumbki kirjutanud? Mitu tähte mõlemad ühtekokku?
- 96) Ühe särki pääle kulub 5 küünart riidet; mitu särki saadakse selkombel 45st küünrast riidest?
- 97) Ülestõusmise pühast nelipühini on 50 päewa, selle wahes on suur ristipäew; ülestõusmise pühast 1st päewani, on neljawõrra niipalju päewi, kui 1st päewast nelipühini. Mitu päewa on seega suurest ristipäewast nelipühini?
- 98) Mitu sõrme on 10^{nel} inimesel enam, kui 7^{mel} inimesel?
- 99) Misjulgusest arwust wõib 6 × 7 maha arwata nii, et 3 × 9 weel üle jääb?
- 100) Züril oli 2 kümnekopikalist, 7 wiiekopikalist, 8 kolmekopikalist, 4 kahekopikalist ja 5 kopikalist raha. Mikklil oli 1 rbl. Mitu kop. oli Mikklil enam kui Züril?

II.

Pääft.

Kui palju on:

- 1) 2 × 10; 2 × 20; 4 × 20; 2 × 30; 3 × 30;
2 × 50?

*) Nr. 92—100 pääft.

- 2) 2×11 ; 3×12 ; 3×22 ; 3×13 ; 4×12 ; 3×31 ;
 2×24 ?
- 3) 2×15 ; 4×15 ; 5×12 ; 5×16 ; 2×25 ; 5×18 ;
 4×25 ?
- 4) 6×12 ; 8×12 ; 4×13 ; 6×13 ; 3×14 ; 7×14 ?
 3×15 ; 5×15 ; 5×15 ; 2×16 ; 3×16 ; 6×16 ?
 2×17 ; 3×17 ; 4×17 ; 5×17 ; 2×18 ; 3×18 ?
 4×18 ; 2×19 ; 3×19 ; 4×19 ; 5×19 ? j. n. e.
 3×29 ; 2×79 ; 2×37 ; 2×46 ? j. n. e.
-
- 5) Üks aasta = 12 kuud. Mitu kuud on 2, (3, 4, 5, 6, 7, 8) aastat?
- 6) Päew ja öö kokku on 24 tundi; mitu tundi on 2, (3, 4) ööd päewa?
- 7) Mardil oli 4, (7, 9, 5, 3) kümnekopikalist; mitu kopikat?
- 8) Jaanil oli 3, (4, 5, 6, 2) viietõistkümnekopikalist; mitu kop.?
- 9) Hansul oli 2, (5, 3, 4) 20^{nelist}; mitu kop.?
- 10) 7, (3, 5, 6) tosinat = mitu tükki?
- 11) 1 aršjin = 16 weršokit. Mitu weršokit on 2, (3, 4, 5, 6) aršjinat?
- 12) Mitu tolli on 1 süld piff, sest et süld = 6 jalga ja jalg = 12 tolli?
- 13) Raamat paberit on 24 poognat; mitu poognat on seega 2, (3, 4) raamatut?
- 14) 16 kolmerublalist = mitu rbl.?
- 15) 11, (12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20) 5^e kopikalist = mitu kopikat?
- 16) Mis maksawad 3 naela küündlaid, kui nael 25 kop. kallis on?
- 17) Jaan ütles: „Ma olen kaškorda nii wana, kui mo 6^e aastane öde, aga minu isa on 4 korda minu wanune.“ Kui wana oli Jaani isa?
- 18) Koolis oli poisilapsi 3×17 wähem kui sada, aga tütarlapsi oli 19 wähem, kui poisilapsi. Kui palju koolilapsi oli kes koolis?

Kirjalikult.

19) 1 . 20 =	20) 3 . 30 =	21) 30 . 2 =	22) 4 . 11 =
3 . 20 =	6 . 10 =	30 . 3 =	6 . 11 =
5 . 20 =	1 . 70 =	20 . 3 =	3 . 12 =
4 . 20 =	2 . 40 =	20 . 4 =	4 . 22 =
2 . 30 =	2 . 20 =	40 . 2 =	3 . 21 =
2 . 50 =	1 . 100 =	50 . 2 =	2 . 12 =
23) 3 . 22 =	24) 9 . 11 =	25) 2 . 15 =	26) 2 . 17 =
4 . 21 =	3 . 13 =	5 . 14 =	6 . 12 =
3 . 23 =	2 . 42 =	5 . 12 =	8 . 12 =
2 . 24 =	5 . 11 =	5 . 15 =	4 . 13 =
3 . 32 =	2 . 32 =	4 . 15 =	4 . 16 =
2 . 44 =	3 . 33 =	2 . 35 =	6 . 16 =
27) 5 . 19 =	28) 4 . 18 =	29) 3 . 15 =	30) 10 . 7 =
2 . 38 =	2 . 36 =	5 . 15 =	20 . 5 =
2 . 29 =	7 . 13 =	6 . 14 =	17 . 2 =
5 . 17 =	6 . 15 =	2 . 28 =	25 . 3 =
2 . 49 =	4 . 19 =	2 . 46 =	11 . 5 =
3 . 27 =	4 . 23 =	4 . 17 =	45 . 2 =

III.

Päät.

Kui palju on:

1) $2 \times 3 \times 5?$ $3 \times 3 \times 3?$ $3 \times 4 \times 5?$ $2 . 2 . 2 . 2?$

j. n. e.

2) $3 \times 3 + 4 \times 4?$ $6 \times 5 + 5 \times 6?$ $3 \times 10 - 2 \times 8?$

j. n. e.

3) Kui palju on 8×6 enam kui 6×7 , aga vähem kui 6×9 ?

4) Sulane müüs 3, (4, 2, 5) leifikat linu ära; mitu naela see oli? (1 leifik = 20 naela).

5) Koolmeister ostis 3 kimpu pliiatsipulke, igas kimbus oli 8 pliiatsipulka ja iga pliiatsipulk maksis 3 kop. hõbedat. Mitu kop. tulivad need 3 kimpu ühtekokku maksma?

- 6) Maja tehti nelja kambriaga, igale kambriale tehti 4 aknat. Mitu aknaruutu senna kulus, sest et igal aknal 6 ruutu oli?
- 7) Koolis oli 6 pinki tütar- ja 6 pinki poisilapsi; iga pingi pääl istus 6 last. Mitu koolilast oli neid ühtekokku?
- 8) Koolipois oli 3 raamatut talves täis kirjutanud; mitu lehekülge, kui iga raamat 16 lehte suur oli?
-
- 9) Mitu tolli on $3\frac{1}{2}$ jalga? Mitu naela on $2\frac{1}{2}$ leifikat?
- 10) Rätsep ostis nõöpa: 6 nõöpi üle nelja tofina; mitu nõöpi ülepää?
- 11) Nelja kuu pärast jaab laps kahe aastaseks; mitme kuune on ta praegu?
- 12) Poisil oli 5 15^{tt} raha; mitu kop. jäi üle, kui ta sellest rahast 30 kop. wälja andis?
- 13) Mari ostis poe-riiet 3 küünart, 24 kop. küünar; mitu kop. sai ta rublast tagasi?
- 14) Mõisa saalis rippus suur 10^{ne} haruline lühter, iga haru küljes 3 wäikest lühtert, pääle selle oli saali seinade küljes weel 20 üheküündla lühtert; mitu küünalt wõib senna saali korraga põlema panna, kui jeda täieste walgustada tahetakse?
- 15) Koolis oli 5 pinki tütarlapsi ja 8 pinki poisilapsi; 6 last istus iga pingi pääl. Mitu last oli jääb koolis? Mitu oli poisilapsi enam kui tütarlapsi?
- 16) Wend on 9 aastat wana; ta õde on temaft aasta wanem; wõta wenna wanadust 4 korda ja õe wanadust 3 korda, arwa siis mõlemad kaswatused kokku, siis on sul nende wana-isa wanadus täada. Kui wana oli wana-isa?

Kirjalikult.

17) $2 \times 2 \times 2 =$	18) $7 \cdot 2 \cdot 7 =$	19) $2 \cdot 3 \cdot 8 =$
$2 \times 3 \times 3 =$	$5 \cdot 5 \cdot 3 =$	$6 \cdot 3 \cdot 4 =$
$2 \times 4 \times 3 =$	$4 \cdot 2 \cdot 9 =$	$8 \cdot 4 \cdot 3 =$
$2 \times 4 \times 5 =$	$5 \cdot 8 \cdot 2 =$	$2 \cdot 5 \cdot 7 =$
$2 \times 3 \times 4 =$	$3 \cdot 8 \cdot 3 =$	$9 \cdot 2 \cdot 4 =$
$4 \times 3 \times 2 =$	$4 \cdot 3 \cdot 7 =$	$3 \cdot 8 \cdot 7 =$

- 20) $6 \times 8 - 7 =$ 21) $9 \times 4 = 15 +$
 $9 \times 7 - 15 =$ $6 \times 7 = 13 +$
 $6 \times 6 + 15 =$ $9 \times 8 = 60 +$
 $5 \times 15 - 27 =$ $7 \times 5 = 18 +$
 $4 \times 18 + 12 =$ $3 \times 9 = 17 +$
 $3 \times 32 - 40 =$ $2 \times 15 = 16 +$
 $5 \times 14 - 9 =$ $4 \times 16 = 60 +$
 $3 \times 17 + 0 =$ $2 \times 17 = 19 +$
- 22) $8 \times 7 = 60 -$ $3 \times 18 = 56 -$
 $9 \times 9 = 90 -$ $6 \times 10 = 90 -$
 $6 \times 5 = 61 -$ $2 \times 30 = 84 -$
 $8 \times 4 = 41 -$ $5 \times 15 = 100 -$

V. Jagamine.

(A. Mahutamine. — B. Saotamine.)

I.)*

- 1) Mitu kahte on 6^e sees olemas? — Mitukorda mahub 3 12^{ne} fisje? 5 10^{ne} fisje? 4 20^{ne} fisje? — Mis armusje mahub 2 3korda? 3 4korda? 5 2korda? — Mis arm mahub 20^{ne} fisje 4korda? 18^{ne} fisje 3korda? 28 fisje 7korda?
- 2) $1 | 1 =$ 3) $2 | 4 =$ 4) $3 | 9 =$ 5) $2 | 18 =$
 $1 | 3 =$ $2 | 2 =$ $3 | 6 =$ $3 | 18 =$
 $1 | 5 =$ $2 | 8 =$ $3 | 12 =$ $3 | 12 =$
 $1 | 2 =$ $2 | 10 =$ $3 | 18 =$ $2 | 12 =$
 $1 | 4 =$ $2 | 6 =$ $3 | 15 =$ $2 | 10 =$
 $1 | 7 =$ $2 | 12 =$ $3 | 3 =$ $3 | 30 =$
 $1 | 6 =$ $2 | 18 =$ $3 | 21 =$ $3 | 21 =$
 $1 | 9 =$ $2 | 16 =$ $3 | 27 =$ $3 | 27 =$
 $1 | 8 =$ $2 | 14 =$ $3 | 24 =$ $2 | 20 =$
 $1 | 10 =$ $2 | 20 =$ $3 | 30 =$ $2 | 14 =$
- 6) Poisil oli 10, (18, 14, 20, 12) kopikat, oliwad kõik puhtad kahetopika tüübid; mitu kahelist tal oli?

*) Kõik näitlikult ja pääst; aga Nr. 2—5 ja nende sarnatsel kombel kirjas seiswad ülesanded ka kirjalikult.

- 7) Mitu 3 kopikalist läheb 15^{ne}, (12, 18, 21, 27^{ne}) kopika pääle?
 8) Pal' oli 6 jülda piff; mitu küünart see on, sest et jülla pääle 3 küünart läheb?
 9) Tosin mune = mitu paari?
 10) Koolipois ostis raamatu paberit (24 poognat); kui palju tuli see talle maksma, sest et ta kopika cest 2 poognat sai?

- 11) $4 \mid 4 =$ 12) $5 \mid 25 =$ 13) $4 \mid 20 =$ 14) $2 \mid 20 =$
 $4 \mid 16 =$ $5 \mid 10 =$ $3 \mid 18 =$ $4 \mid 20 =$
 $4 \mid 20 =$ $5 \mid 5 =$ $4 \mid 24 =$ $5 \mid 20 =$
 $4 \mid 12 =$ $5 \mid 15 =$ $5 \mid 25 =$ $3 \mid 24 =$
 $4 \mid 8 =$ $5 \mid 30 =$ $3 \mid 21 =$ $4 \mid 24 =$
 $4 \mid 24 =$ $5 \mid 40 =$ $4 \mid 40 =$ $2 \mid 24 =$
 $4 \mid 32 =$ $5 \mid 35 =$ $4 \mid 36 =$ $1 \mid 24 =$
 $4 \mid 28 =$ $5 \mid 45 =$ $5 \mid 35 =$ $1 \mid 10 =$
 $4 \mid 36 =$ $5 \mid 20 =$ $5 \mid 25 =$ $2 \mid 10 =$
 $4 \mid 40 =$ $5 \mid 50 =$ $2 \mid 18 =$ $5 \mid 10 =$

- 15) Mitu raudjülda on 3, (9, 15, 18, 27, 30) aršünat, sest et raudjülla pääle 3 arš. läheb?
 16) Mitmest 5 ^{kopikalise}st saab 20, (30, 35, 50, 40) kop.?
 17) Mitu poognat paberit on kirjutuse raamatus, mis 24, (16, 32, 36) lehte juur, sest et poognast 4 lehte saab?
 18) Mitu kirjutusraamatut, iga raamat 3 poognat (4, 2, 6, 8 poogn.) saab ühest raamatust paberist (24 poogn.)?
 19) Mitu järki saab perenaene kangast, mis 30 küünart piff, kui iga järgi pääle 3 küünart riidet kulub?
 20) Kumb on enam, kas 10 paari, või 24 tüffi, ja kui palju enam?

- 21) $6 \mid 12 =$ 22) $7 \mid 7 =$ 23) $4 \mid 40 =$ 24) $7 \mid 35 =$
 $6 \mid 24 =$ $7 \mid 49 =$ $6 \mid 42 =$ $7 \mid 42 =$
 $6 \mid 48 =$ $7 \mid 14 =$ $4 \mid 36 =$ $5 \mid 40 =$
 $6 \mid 36 =$ $7 \mid 70 =$ $3 \mid 27 =$ $4 \mid 32 =$
 $6 \mid 18 =$ $7 \mid 28 =$ $6 \mid 54 =$ $6 \mid 48 =$
 $6 \mid 6 =$ $7 \mid 35 =$ $6 \mid 36 =$ $4 \mid 28 =$
 $6 \mid 54 =$ $7 \mid 21 =$ $5 \mid 45 =$ $3 \mid 24 =$
 $6 \mid 30 =$ $7 \mid 42 =$ $4 \mid 24 =$ $7 \mid 28 =$
 $6 \mid 42 =$ $7 \mid 56 =$ $6 \mid 24 =$ $5 \mid 50 =$
 $6 \mid 60 =$ $7 \mid 63 =$ $3 \mid 21 =$ $7 \mid 56 =$

42) $8 \mid 32 = 8 \mid 24 =$ 43) $2 \mid 20 = 9 \mid 36 =$
 $9 \mid 54 = 7 \mid 42 =$ $5 \mid 35 = 6 \mid 36 =$
 $3 \mid 15 = 5 \mid 50 =$ $6 \mid 48 = 3 \mid 18 =$
 $8 \mid 64 = 4 \mid 36 =$ $8 \mid 56 = 7 \mid 56 =$
 $9 \mid 27 = 6 \mid 42 =$ $10 \mid 40 = 10 \mid 100 =$

- 44) Mitu 10^{ne} kopitalist läheb ühe rubla pääle?
 45) Mitu penifoormat on 7, (35, 49, 70, 63, 42, 14) wersta?
 46) Mias oli 10 renti puid, kokku 100 puud; mitu puud oli igas rendis?
 47) Hobused sõiwad 6te päewaga 6 setwerikut kaceru ära; iga hobune sai päewas 2 karnitsat; mitu hobust oli söömas?
 48) Ann oli 8 aastane, ja see oli ta wana-isa wanaduse 9^{las} jagu; kui wana oli wana-isa?
 49) Mituforda 7 tuleb 100^{ne} maha arwata, et 5×6 üle jääks?
 50) Mitu leifikat on 40, (60, 30, 25, 100) naela?

II.

Pä ä st.

- 1) Kui suur on 10^{ne} pool? 12^{ne} kolmandik? 12^{ne} neljandik? —
 Tee 8 pooleks! 15 kolmeks jaoks! 24 neljaks jaoks! j. n. e.
 2) Miskuguse arwu kolmas jagu on 4? 7mes jagu 3? 5^{es} jagu 4? 8^{las} jagu 2?
 3) Mitmes jagu 10^{nest} on 2? Mitmes jagu 15^{nest} on 3? j. n. e.
 4) Lastas on 12 fuud. Mitu fuud on pool, ($\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{6}$) aastat? — Mitmes jagu aastat on 4, (3, 6, 2) fuud?
 5) Aršfin on 16 werjokit. Mitu werjokit on $\frac{1}{2}$, ($\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$) aršfinat? Mitmes jagu aršfinast on 8 (4, 2) werjokit?
 6) Mitu paari on $\frac{1}{2}$, ($\frac{1}{3}$, $\frac{1}{6}$) tosinat?
 7) Banal ajal olnud hobused nii odawad, et 6 hääd hobust maksnud 36 rbl.; meie ajal maksab juba alam hobune kahewõrra 36 rbl. Kui palju maksis siis hää hobune? Mis maksab nüüd alam hobune? Mitmewõrra on nüüdse aja alam hobune nii kallis kui wana aja hää hobune?
 8) Sel ajal maksnud 10 härja 20 rbl. see raha on ühe nüüdse härja pool hinda. Kui kallis oli siis ja on nüüd härj?

- 9) 9 särgi pääle lähed 27 künart riet; mitu künart lähed ühe särgi pääle?
- 10) 8 naela tubakat maksavad 56 kop.; kui palju 1 nael?
- 11) 7^{mele} lapsele jaotas koolmeister 35; (21, 42, 49, 70, 56) poognat paberit ära; mitu poognat sai iga laps?
- 12) 9 aastane Ann küsis isa käest, et kui wana isa olla. Kostis isa: „Sinu wanadus on minu wanaduse 5^{es} jagu.“ Kui wana oli isa?
- 13) Peremees müüs laadal lehma ja wafika ära; wafika eest sai ta 5 rbl., ja see oli lehma hinna 7mes jagu. Kui kallist müüs ta lehma ära?
- 14) Aidnik istutas 56 noort puud maha, nende hulgas oli 7 kirsipuud; mitmes jagu kõigist istutatud puudest oliwad kirsipuud?
- 15) Perenaesel oli 30 künart lõuendit; jellest pruutis ta särkideks ära 6, (5, 3) künart; mitmes jagu oli see?
- 16) Isa oli 40 aastat wana; poja wanadus oli isa wanaduse wiidist; kui wana oli seega poeg?

Kirjalikult.

17) 4 : 2 =	18) 15 : 3 =	19) 8 : 4 =	20) 15 : 3 =
6 : 2 =	21 : 3 =	4 : 4 =	18 : 2 =
8 : 2 =	14 : 2 =	20 : 4 =	20 : 2 =
10 : 2 =	27 : 3 =	12 : 4 =	27 : 3 =
16 : 2 =	24 : 3 =	24 : 4 =	12 : 2 =
20 : 2 =	18 : 2 =	16 : 4 =	24 : 3 =
12 : 3 =	30 : 3 =	32 : 4 =	14 : 2 =
18 : 3 =	3 : 3 =	40 : 4 =	28 : 4 =
21) 5 : 5 =	22) 28 : 4 =	23) 12 : 6 =	24) 15 : 5 =
20 : 5 =	24 : 3 =	24 : 6 =	12 : 4 =
10 : 5 =	32 : 4 =	6 : 6 =	24 : 3 =
25 : 5 =	45 : 5 =	18 : 6 =	60 : 6 =
40 : 5 =	18 : 2 =	36 : 6 =	40 : 5 =
35 : 5 =	30 : 5 =	48 : 6 =	54 : 6 =
45 : 5 =	36 : 4 =	30 : 6 =	12 : 6 =
50 : 5 =	12 : 3 =	42 : 6 =	20 : 4 =

- 25) 7 : 7 = 26) 20 : 5 = 27) 16 : 8 = 28) 28 : 7 =
 21 : 7 = 42 : 6 = 8 : 8 = 30 : 6 =
 35 : 7 = 49 : 7 = 24 : 8 = 21 : 7 =
 14 : 7 = 15 : 5 = 40 : 8 = 30 : 5 =
 28 : 7 = 12 : 2 = 56 : 8 = 24 : 3 =
 42 : 7 = 35 : 7 = 48 : 8 = 64 : 8 =
 70 : 7 = 18 : 3 = 32 : 8 = 56 : 7 =
 56 : 7 = 27 : 3 = 80 : 8 = 72 : 8 =
- 29) 9 : 9 = 30) 72 : 8 = 31) 20 : 10 = 32) 6 : 2 =
 27 : 9 = 49 : 7 = 40 : 10 = 21 : 3 =
 18 : 9 = 36 : 6 = 10 : 10 = 35 : 5 =
 36 : 9 = 10 : 2 = 30 : 10 = 42 : 7 =
 63 : 9 = 80 : 8 = 60 : 10 = 54 : 9 =
 81 : 9 = 28 : 7 = 80 : 10 = 26 : 4 =
 45 : 9 = 40 : 8 = 50 : 10 = 32 : 8 =
 27 : 9 = 63 : 9 = 90 : 10 = 30 : 6 =
 54 : 9 = 35 : 5 = 70 : 10 = 50 : 5 =
 90 : 9 = 70 : 7 = 100 : 10 = 40 : 4 =
- 33) 6 : ? = 2*) 34) ? : 3 = 3**) 35) 30 : ? = 5
 18 : ? = 3 ? : 6 = 9 63 : ? = 7
 36 : ? = 4 ? : 4 = 5 18 : ? = 6
 50 : ? = 5 ? : 8 = 2 45 : 9 = ?
 21 : ? = 7 ? : 9 = 7 ? : 7 = 6
 56 : ? = 8 ? : 5 = 6 ? : 9 = 5
 42 : ? = 6 ? : 2 = 4 ? : 8 = 6
 81 : ? = 9 ? : 10 = 8 100 : ? = 10

III.

Päätft.

- 1) Mitu korda mahub 2 5^e jõe? $2 \mid 7 = ?$ $2 \mid 9 = ?$
 $2 \mid 13 = ?$ $2 \mid 17 = ?$ $2 \mid 11 = ?$ (Mis jäeb kuniagi
 kord üle?)
 $3 \mid 7 = ?$ $3 \mid 10 = ?$ $3 \mid 17 = ?$ $3 \mid 26 = ?$
 $3 \mid 22 = ?$ j. n. e.

*) Loe: 6 jagatub mitmele on 2; eht: mitmes jagu kuniagi on kaks.

**) Loe: Mitu jaga ud kolmele on 3; eht: mis arvu kolmas jagu on 3.

4 | 10 = ? 4 | 15 = ? 4 | 19 = ? 4 | 27 = ?
 4 | 35 = ? j. n. e.

5 | 17 = ? 5 | 23 = ? 5 | 37 = ? 4 | 48 = ? j. n. e.

6 | 13, 20, 27, 34, 39, 45, 52, 57me sisse?

Müisjama sünniwad mahutada arwud 7, 8, 9 ja 10 arwudesse, mis nende 10me kordsest suuremad ei ole.

2) Kui suur on 5^e pool? 7me kolmas jagu? (mis jääb üle?)
 Tee pooleks: 9, 17, 19, 15, 21, 13.

Jaota kolmeks: 10, 17, 16, 20, 25, 29, 14.

(Müisjama jaotamine 4^{ts} funi 10^{neis} jaoks. Waata eelmiseja ülesande lõputäendus).

3) Mitu toopi wet mahub 2^{be} pangi sisse, kui kumbki pang 10me toobiline? 1½ pangi sisse?

4) Hansul oli 15, (17, 9, 11, 19, 7) kop. raha, kõik puhtad kopikalised; mitu kahelist saab ta ümber wahetades ja mitu kop. jääb üle? Mitu kolmelist saaks ta?

5) Perenaene wiis 20, (17, 15, 19, 13, 11) muna turule; ta sai paarist 4, (5) kop. Kui palju raha ta oma munade eest sai?

6) Mitu nädalat ja päewa on 20, (17, 25, 34) päewa?

7) Mitu 5^e poognalist kirjutueraamatut saab 24^{iat} (36, 28, 42, 46^{en}) poognast paberist, ja mitu poognat jääb üle?

8) Mitu 3^e jala pikkust pakku võib 2^{be} (4, 3, 2½) sülla pikkusest palgist lõigata?

9) Jaota 14 sõna kolme rea pääle ühetasa ära ja ütle, mitu sõna jääb neljanda rea pääle!

10) Süla-onu jaotas 4^{iate} lapsele 14 kop. sajarahja nõnda ära, et 3 wanemat last igaüks ühewõrra saiwad, kõige noorem sai kõige vähem. Mitu kop. sai iga wanem laps ja mitu sai kõige noorem?

11) Koolis jäeti 40, (32, 38, 28) last 6^e pika ja ühe lühikese pingi pääle istuma; mitu last sai iga pika pingi pääle ja mitu jäi lühikese pingi pääle?

12) Tartus maksjab 1 nael wõid 30 kop.; selle raha eest wõiks 2 naela liha osta ja jääks weel 4 kop. üle. Kui palju maksjab seega 1 nael liha?

- 13) Vitwimaal on 9 maakonda, see on kahewõrra niipalju kui Tallinnamaal ja veel 1 rohkem. Mitu maakonda on seega Tallinna maal?
- 14) Tartust Wiljandisse on 75 wersta; mitu penifoormat ja wersta?

a.	2	3,	9,	7,	11,	17,	19,	15,	5
b.	3	7,	10,	16,	14,	19,	33,	29,	26
d.	4	13,	10,	19,	23,	17,	26,	33,	33
		22,	37,	27,	35,	24,	43,	39,	34
e.	5	16,	23,	34,	31,	22,	46,	27,	37
		43,	29,	48,	44,	47,	14,	31,	42
g.	6	19,	29,	49,	39,	23,	43,	40,	50
		14,	26,	21,	58,	20,	44,	16,	56
h.	7	15,	30,	22,	18,	36,	27,	44,	66
		20,	40,	50,	60,	68,	25,	47,	62
i.	8	20,	26,	15,	33,	30,	45,	38,	27
		13,	37,	35,	65,	75,	55,	60,	78
k.	9	15,	28,	20,	38,	26,	47,	44,	30
		29,	26,	39,	66,	17,	70,	25,	80
l.	10	35,	58,	22,	81,	63,	44,	79,	54
		93,	52,	49,	99,	72,	47,	84,	92

Ruudi järele rehkenda nõnda: (kirjalikult).

- 15) a) $2 \mid 3 = 1$ ü. j. 1 b) $3 \mid 7 = 2$ ü. j. 1 Riisjama
 $2 \mid 9 = 4$ ü. j. 1 $3 \mid 10 = 3$ ü. j. 1 d) funi l).
funii funii
 $2 \mid 5 = 2$ ü. j. 1 $3 \mid 26 = 8$ ü. j. 2

- 16) a) $3 : 2 = 1$ ü. j. 1 b) $7 : 3 = 2$ ü. j. 1
 c) $9 : 2 = 4$ ü. j. 1 d) $10 : 3 = 3$ ü. j. 1
 e) $5 : 2 = 2$ ü. j. 1 f) $26 : 3 = 8$ ü. j. 2

Päät.

- 1) Mitu korda mahub 2 20^{ne} jässe? $2 | 40 = ?$ $3 | 60 = ?$
 $3 | 90 = ?$ $4 | 80 = ?$ $2 | 60 = ?$
 2) $2 | 24 = ?$ $3 | 39 = ?$ $4 | 48 = ?$ $2 | 48 = ?$
 $3 | 33 = ?$ $4 | 84 = ?$
 3) $2 | 30 = ?$ $2 | 32 = ?$ $3 | 42 = ?$ $4 | 56 = ?$
 $5 | 60 = ?$
 4) $2 | 23 = ?$ (üle jääb?) $3 | 40 = ?$ $4 | 35 = ?$
 $5 | 59 = ?$ $6 | 70 = ?$

- 5) Kui suur on 40^{ne} pool? 60^{ne} kolmas jagu (kolmandik)?
 $60 : 2 = ?$ $30 : 3 = ?$ $80 : 2 = ?$ $100 : 2 = ?$
 $90 : 3 = ?$ $80 : 4 = ?$ $100 : 5 = ?$

- 6) Tähta 2^{hete}: 24, 28, 40, 42, 48, 64, 68, 86.
 $36 : 3 = ?$ $33 : 3 = ?$ $39 : 3 = ?$ $66 : 3 = ?$
 $69 : 3 = ?$

- 7) Tee poolteks: 30, 50, 70, 90; 32, 54, 58, 72, 76, 94.
 Tähta 3^{hete}: 42, 48, 27, 45, 51, 57, 54, 72, 81, 87,
 84, 75.

- $56 : 4 = ?$ $60 : 4 = ?$ $68 : 4 = ?$ $72 : 4 = ?$
 $96 : 4 = ?$ $64 : 4 = ?$ $92 : 4 = ?$ $52 : 4 = ?$
 $60 : 5 = ?$ $70 : 5 = ?$ $45 : 5 = ?$ $75 : 5 = ?$
 $90 : 5 = ?$

(Müisama pantagu jagajaks arvud 6, 7, 8, 9 ja 10.)

- 8) $17 : 2 = ?$ (üle jääb?) $24 : 2 = ?$ $32 : 3 = ?$
 $45 : 2 = ?$ $62 : 3 = ?$ $45 : 4 = ?$ $77 : 3 = ?$
 $49 : 4 = ?$ $59 : 5 = ?$ $65 : 6 = ?$ j. n. c.

- 9) Kui palju on ühtekokku 20^{ne} pool ja 20^{ne} viiendik?
 Kui palju on ühtekokku 24^{ia} kuuendik ja 32^{he} 8^{nbit}?

- 10) $(15 + 16) : 5 = ?$ $(32 - 5) : 3 = ?$ $4 \times 9 : 6 = ?$
j. n. e.
- 11) $(36 : 6) + (54 : 6) = ?$ $(48 : 2) - (30 : 3) = ?$ j. n. e.
- 12) $3 \times 5 + (96 : 4) = ?$ $28 - 9 + (98 : 7) = ?$ j. n. e.
- 13) Raupmehel oli laualaevas wafraha tarwis 3 kasti: esimeses kassis oliwad puhtad kahelkopikalised, — kofku 20, (24, 28, 26, 40, 44, 50) kop; teises kassis paljalt kolmekopikalised, — kofku 30, (39, 60, 66, 90, 93, 42, 48, 72) kop.; kolmandas kassis üksnes wiiekopikalised, — kofku 50, (55, 60, 70, 90, 75, 80, 45, 65, 100) kop. Urwa wälja: a) mitu kahelist oli esimeses, b) mitu kolmelist teises, d) mitu wiielist kolmandas kassis?
- 14) Mitu nädalat on 70, (77, 91, 84, 98) päewa?
- 15) Mitu jülda on 60, (72, 84, 78, 90) jalga?
- 16) 72 soldatit astusiwad 6' kaupa renti; mitu renti sai?
- 17) Mituforda 10, (5, 4, 2) kopikat wõid rublast ära wõtta, kuni rubla otsa lõpeb?
- 18) Nättsepp ostis poest 48 rbl. eest riidet, 3 rbl. aršini; mitu aršinat ta ostis?
- 19) Mitu kirjutusraamatut sai koolipois 48 poognast paberist, kui ta igasse raamatusse 4, (3, 2, 6, 8) poognat köitis?
- 20) Meister teenis päewas 3 rbl.; mitu päewa peab ta tööd tegema, kuni ta 36, (48, 45, 60, 96, 66, 51, 57, 72, 84) rbl. saab?
- 21) Mitu kopikat on ühe rubla 10tes (5, 4) jagu? pool?
- 22) Pund on 40 naela; mitu naela on jessa $\frac{1}{2}$, ($\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{8}$) punda?
- 23) Tund on 60 minutit; mitu minutit on $\frac{1}{2}$, ($\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{10}$) tundi?
- 24) 5 töömehet jaiwad kofku 1 rbl. päewas; mitu kopikat sai igüks?
- 25) R. maksab korteri eest aastas 96 rbl. üüri; mitu rbl. $\frac{1}{2}$, ($\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{6}$) aasta päält? ühe, (2, 6, 4, 3) kuu päält?
- 26) Kui 3 küünart lõwendit 72, (78, 96, 45) kop. maksawad, kui palju maksab siis 1 küünar?

- 27) Kaupmees müüs 44 rbl. eest kaupa ära, weerand sellest rahast oli puhas kasu. Kui palju oli ta kauba eest ise maksnud?
- 28) Peremees sai sügise põllust 91 wakka ruffid, see oli 7me wõrra niipalju, kui ta maha oli külinud (7 seemet); mitu wakka ruffid oli ta maha teinud?
- 29) Koolis oli 80 last; neist olivad ühel päewal pooled koju jäänud; mitu last oli siis koolis?
- 30) Saanil oli 75 kop. raha; miies jagu sellest oli wass; mitu kop. oli tal a) wass, b) hõberaha?
- 31) Urwa $9 \times 7^{\text{te}}$ 32^{ne} neljandif maha, — mis jäeb üle?
- 32) Siiril oli 70 rbl., Saanil 7×13 rbl.; mitu rbl. oli Saanil enam?
- 33) Urwa 64^{la} poolele 8 neljakordne juure, mis tuleb wälja?
- 34) Kui suur on $6 \times 7^{\text{me}}$ ja 8×9 wahet?
- 35) Mari sai isa käest 25 kop. ja ema käest 15 kop.; selle raha 8^{nda} jao eest ostis ta saia. Mitu kop. andis ta saia eest wälja? Mitu kop. jäi üle?
- 36) Kaarli isa oli 40 aastat wana; ema oli isast 4 aastat noorem; Kaarli enese wanadus oli ema wanaduse neljandif. Kui wana oli K.?
- 37) Urwa ruttu kokku $12 + 8 + 10$; selle jumma 6^{ndat} jagu wõta 10 korda! Mis tuleb wälja?
- 38) Hansul oli 30 kop. raha. Selle $\frac{1}{3}^{\text{tu}}$ eest ostis ta ühe raamatu, $\frac{1}{6}^{\text{tu}}$ eest pliiatsi, ja selle eest, mis nüüd weel alles oli, liineali. Kui palju maksis iga asi?
- 39) Peremees sai sügise 90 wakka kartohwliid; pooled müüs ta ära; teise poole 9. jagu läks halwade sekka. Mitu wakka jäi söögi tarwis?
- 40) Mihkel wahetas 1 rbl. raha peenikeseks; ta sai 2 20^{nelist} ja pääle selle weel 4 ühesuurust raha; kui suured need olivad?
- 41) Tõineford wahetas ta jälle 1 rbl., ja sai nüüd 2 15^{nelist} ja pääle selle kõik puhtad 5^e kopikalised. Mitu 5^{elise} ta sai?
- 42) Kuis saab 75 kop. nelja hõberahaga maksta?
"	"	50	"	kolme	"
"	"	55	"	nelja	"
"	"	20	"	seitsme wassrahaga	"

- 43) Arwa wirgaste: $12 + 12 + 6$; wõta seda summa 2 korda, jäält arwa siis 20 maha; wõta nüüd ülejäädawa 8. jagu; sellele arwa 15 juure; seda kaswata 5^{es}! Mis tuleb wälja?
- 44) Koolis oli üleüldse 48 last. Ühel päewal puudus neist kolmas jagu. Tõised oliwad 8 pingi pääl istumas; iga lühema pingi pääl istus 3, iga pikema pingi pääl 5 last.
 a) Mitu last puudus sel päewal koolist? b) Mitu last oli siis koolis? d) Mitu oli lühemaid ja mitu pikemaid pinkisid?

Kirjalikult.

45) $2 \mid 40 =$	46) $2 \mid 24 =$	47) $3 \mid 66 =$	48) $7 \mid 77 =$
$2 \mid 80 =$	$3 \mid 36 =$	$2 \mid 62 =$	$2 \mid 82 =$
$4 \mid 80 =$	$2 \mid 28 =$	$3 \mid 96 =$	$3 \mid 99 =$
$3 \mid 60 =$	$4 \mid 44 =$	$2 \mid 84 =$	$2 \mid 48 =$
$3 \mid 90 =$	$2 \mid 42 =$	$5 \mid 55 =$	$9 \mid 99 =$
$2 \mid 20 =$	$3 \mid 69 =$	$4 \mid 44 =$	$2 \mid 88 =$
$2 \mid 100 =$	$4 \mid 88 =$	$4 \mid 84 =$	$5 \mid 50 =$
$5 \mid 100 =$	$2 \mid 64 =$	$3 \mid 63 =$	$6 \mid 66 =$
-
49) $2 \mid 32 =$	50) $3 \mid 34 =$	51) $2 \mid 29 =$	52) $9 \mid 95 =$
$3 \mid 42 =$	$2 \mid 35 =$	$3 \mid 68 =$	$7 \mid 80 =$
$5 \mid 65 =$	$2 \mid 43 =$	$5 \mid 64 =$	$5 \mid 62 =$
$7 \mid 84 =$	$4 \mid 46 =$	$2 \mid 81 =$	$6 \mid 75 =$
$6 \mid 78 =$	$2 \mid 67 =$	$6 \mid 69 =$	$4 \mid 47 =$
$4 \mid 56 =$	$9 \mid 95 =$	$3 \mid 32 =$	$2 \mid 71 =$
$3 \mid 75 =$	$2 \mid 83 =$	$7 \mid 74 =$	$3 \mid 40 =$
$4 \mid 76 =$	$4 \mid 86 =$	$4 \mid 45 =$	$8 \mid 85 =$
-
53) $30 : 3 =$	54) $24 : 2 =$	55) $64 : 2 =$	56) $68 : 2 =$
$40 : 2 =$	$36 : 3 =$	$55 : 5 =$	$69 : 3 =$
$50 : 5 =$	$26 : 2 =$	$39 : 3 =$	$77 : 7 =$
$60 : 2 =$	$63 : 3 =$	$84 : 4 =$	$66 : 6 =$
$70 : 7 =$	$42 : 2 =$	$84 : 2 =$	$34 : 2 =$
$80 : 4 =$	$44 : 4 =$	$96 : 3 =$	$86 : 2 =$
$90 : 3 =$	$66 : 3 =$	$88 : 8 =$	$48 : 6 =$
$100 : 5 =$	$48 : 4 =$	$82 : 2 =$	$96 : 3 =$

- 57) 42:3 = 38) 32:3 = 59) 81:2 = 60) 91:2 =
 32:2 = 33:2 = 65:5 = 87:8 =
 51:3 = 45:2 = 38:3 = 65:7 =
 72:2 = 49:4 = 65:3 = 57:3 =
 81:3 = 94:3 = 85:2 = 77:4 =
 74:2 = 49:2 = 85:4 = 98:5 =
 68:4 = 47:4 = 79:7 = 74:3 =
 72:4 = 67:2 = 89:4 = 82:5 =

2 3 4 5 6 7 8 9 10

62	68	75	82	88	95
23	30	37	44	51	58
65	72	79	86	93	24
29	34	41	70	80	100

61) Mahuta esimese ruudi esimene arv iga tõise ruudi arvu
 järele, siis tõine j. n. e.

- 2 | 62 = 3 | 62 = 4 | 62 =
 2 | 68 = 3 | 68 = 4 | 68 =
 funi funi funi
 2 | 100 = 3 | 100 = 4 | 100 = j. n. e.

62) Saota esimese ruudi esimesele arvule iga tõise ruudi
 arv, siis tõisele j. n. e.

- 2 : 62 : 2 = 3 : 62 : 3 = 4 : 62 : 4 =
 2 : 68 : 2 = 3 : 68 : 3 = 4 : 68 : 4 =
 funi funi funi
 2 : 100 : 2 = 3 : 100 : 3 = 4 : 100 : 4 = j. n. e.

63)	$(35 : 5) + 12 =$	64)	$40 - (54 : 6) =$
	$(81 : 9) + 19 =$		$211 - (48 : 8) =$
	$(16 : 8) + 28 =$		$35 - (54 : 9) =$
	$(28 : 4) + 39 =$		$80 - (42 : 7) =$
	$(18 : 3) + 30 =$		$63 + (63 : 7) =$
	$(42 : 7) + 24 =$		$41 - (81 : 9) =$
	$(63 : 9) + 19 =$		$80 - (80 : 8) =$
	$(40 : 8) + 38 =$		$100 - (99 : 9) =$

65)	$5 \cdot 5 : 5 =$	66)	$(44 + 12) : 7 =$
	$5 \cdot 6 : 3 =$		$(57 + 7) : 8 =$
	$6 \cdot 4 : 8 =$		$(29 + 6) : 7 =$
	$4 \cdot 9 : 6 =$		$(45 + 9) : 9 =$
	$8 \cdot 5 : 4 =$		$(39 + 9) : 6 =$
	$9 \cdot 7 : 7 =$		$(74 + 6) : 8 =$
	$6 \cdot 5 : 10 =$		$(65 + 10) : 5 =$
	$6 \cdot 6 : 9 =$		$(61 + 19) : 5 =$

67)	$(47 - 9) : 2 =$	68)	$(17 + ?) : 5 = 4$
	$(22 - 7) : 3 =$		$(24 + ?) : 2 = 17$
	$(32 - 8) : 8 =$		$(12 + ?) : 5 = 6$
	$(24 - 6) : 6 =$		$(28 + ?) : 5 = 10$
	$(30 - 9) : 7 =$		$(60 - ?) : 9 = 6$
	$(31 - 7) : 6 =$		$(75 - ?) : 6 = 10$
	$(90 - 9) : 9 =$		$(45 - ?) : 7 = 5$
	$(55 - 8) : 5 =$		$(70 - ?) : 8 = 6$

69)	$7 \times 8 : ? = 14$	70)	$2 \times 3 \times 5 : 5 = ?$
	$9 \times 5 : ? = 9$		$4 \times 5 \times 3 : ? = 10$
	$3 \times 18 : ? = 6$		$5 \times 2 \times 7 : ? = 14$
	$7 \times ? : 2 = 14$		$3 \times 7 \times 3 : ? = 9$
	$? \times 5 : 4 = 10$		$2 \times 5 \times ? : 5 = 12$
	$(31 - ?) : 7 = 4$		$4 \times 3 \times ? : 6 = 8$
	$(? - 4) : 5 = 5$		$5 \times ? \times 2 : 10 = 3$
	$(17 + ?) : 8 = 3$		$? \times 5 \times 2 : 10 = 10$

(0 : 16) = 01 (10) = 21 + 16 : 201 (85)
 = (2 : 24) **üfs-ford-üfs** 01 = (2 : 18)
 = (2 : 16) = 66 82 + 18 : 101

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

9 = 3 : 3 × 8 × 8 (07) 11 = 7 : 8 × 7 (20)
 01 = 7 : 8 × 6 × 4 0 = 7 : 6 × 0
 11 = 7 : 7 × 7 × 6 0 = 7 : 81 × 8
 0 = 7 : 6 × 7 × 8 11 = 7 : 7 × 7
 21 = 2 : 7 × 6 × 8 10 = 1 : 6 × 7
 8 = 0 : 7 × 6 × 4 4 = 7 : 8 - 18
 2 = 01 : 7 × 3 × 6 6 = 6 : 7 - 21
 10 = 01 : 2 × 6 × 8 8 = 8 : 6 - 71

401 88 **Schnakenburgi Raamatupoodis Tartus**

on kõik siin alamal nimetatud, tema juures trükitud eestikeeli raamatud, ka kõigis muial paikus, kus nendega kaubeldakse, saada:

Arwuwald. I. Algebra — oma algusõpetustega. Kirja pannud

J. Kurrik. Hind 60 kop.

Gesti keele healte õpetus. Kirja pannud Dr. M. Weste.
Hind 60 kop.

Gesti, Viivi ja Anuramaa ajalugu. Muistsest ajast meie ajani. Kõigile isamaa armastajatele üles pannud ja välja annud M. J. Eisen. Hind köidetud 60 kop.

Kerged ja lühikesed Geometria õpetused. Rahwa koolide kasuks kirja pannud J. Tüllk. Hind 50 kop.

Kirjalikud tööd koolis ja kodu. Kirja pannud J. Pärn. H. 25 k.

Kodu-kool. Õpetlikud tüfid teaduse riigist igale õpetust otsijale. Rahwalikult üles pannud ja välja annud M. Sürmann.

Esimene raamat, hind 25 kop.; teine raamat, hind 25 k.

Kooli-teadus. Kirjutatud W. A. Hansen. Hind 30 kop.

Laste arwuwald. I. Arwamise A-B-D. (Arwupiir 1—100). Kirja pannud J. Kurrik. Hind 25 kop.

Laste-karistus. Üks õpetlik kõne koolmeistritele ja lastewanematele, pidanud Wändras, Põllumeeste seltsis 19. Webr. 1878 J. Lüdimois, kooli õpetaja Wändras. Hind 12 k.

Looduse õpetus. Koolmeistritele ja koolidele kirja pannud J. Kunder. Esimene raamat: Glajate riik, piltidega. Hind köidetud 80 kop.

Looduse õpetus. Koolmeistritele ja koolidele kirja p. J. Kunder. Teine raamat: Taimne riik, piltidega. Hind köid. 20 kop.

Loomise saladused. Mõni sõna maa saamisest ja loomisest. Välja annud M. Eisen. Hind 8 kop.

Maakera elu ja olu. Õpetlik raamat koolile ja kodule. Toimetanud J. Kunder. Hind 32 kop.

Mõistlik majapidaja ja laste kaswataja. Üks nõuandmise raamat peremeestele, perenaestele, koolmeistritele ja kes weel seks saada soovivad. Kirja pannud J. Pärn. H. 32 k.

Saksa keele õppimise juhatamine Gesti rahwa kasuks kirjutud. Meljat forda trükitud. Hind köidetud 25 kop.

Saksa keele õpetaja Gesti kooli lastele. Koffu pannud ja välja annud A. Grenzstein. I. kooli aasta. Hind köidetud 50 kop. II. kooli aasta. Hind köidetud 50 kop.

- Turnimise raamat.** Kirja pannud S. Kurrik. S. 36 kop.
Nus A, B, D raamat. Esimeseks õppimiseks, õige-ristiust lastele,
 (Tallinna keeli.) Hind 15 kop.
Nus lastakeele õppimise-raamat maarahvale. Endise Wändra
 õpetaja K. Kõrber'i kirjutud. I. jagu. H. köidetud 30 k.
 Üleüldine ajalugu. Kolmes jaus koolidelle ning igale teaduse
 nõudjalle kirja pannud S. Bergmann. Esimene jagu:
 Wana aeg. Hind köidetud 80 kop.
Weike maakeele sanaraamat, endise Wändra õpetaja K. Kõr-
 ber'i kirjutud. Hind köidetud 90 kop.
Weikene looduse õpetus. Gesti alamate koolidele kirja pannud
 S. Kunder. Hind 36 kop.
Wene-Saksa-Gesti keeli kõneajud, nende keelte rutuseks kätte-
 saamiseks. Hind köidetud 60 kop.
Gesti rahwalaulud. Rahwa suust korjanud ja wälja annud
 Dr. M. Weske. Hind 25 kop.
Kalewi poeg. Üks ennemuistene Gesti jut. Kaheskümnes laulus.
 (Kolmas trükk.) Hind köidetud 1 rubla 20 kop.
Kooli laulmise raamat. Kirja pannud A. Grenzstein. Moodi-
 dega. 6 jagu. Hind 82 kop.
Pagle Lento Laul. Hind 3 kop.
Reheku wised. Luuletamid ja wälja annud M. S. Eisen. Hind
 18 kop.
Rustilikud Märdi-õhtu laulud ja kõned. Hind 5 kop.
Lille põõsas ehk elu ja armastus. Hind 10 kop.
Metsa roosid. Lille põõsa ehk elu ja armastuse teine jagu.
 Hind 8 kop.
Mõisamaa on minu arm. Hind 15 kop.
Neljas Gesti laulutooja. Maa ja linna tööre rahwa rõõmuks.
 66 laulu. Kirja pannud M. Soberg. Hind 18 kop.
Oh rõõmusta ja laula! Lille põõsa ehk elu ja armastuse 3. jagu.
 Luuletamid ja wälja annud G. M. Redlich. Hind 10 kop.
Õitfi Dõpik ehk naljakad laulud, noorte poiste ja neiudele.
 Luuletanud ja wälja annud A. Reinwald. Hind 8 kop.
Piirikivi esimesed luuletused. Hind 12 kop.
Sõa sanum ja teretamine ehk 10 kaunist laulu sõja ajal.
 Hind 7 kop.
Willandi laulik. Luuletanud ja wälja annud A. Reinwald.
 Hind 25 kop. Kolmas raamat. Hind 18 kop.

Schnakenburg'i kuluga, **Tartus** on trükitud ja igas
raamatu poes saada :

- Bergmann, Üleüldine ajalugu. I.: Wana aeg. Hind 80 kop.
Eisen, Eesti, Liwi ja Kuura maa ajalugu. Muistsest ajast
meie ajani. Hind 60 kop.
Grenzstein, Saksa keele õpetaja. Eesti kooli lastele. I. ja
II. kooli aasta. Hind köidetud a 50 kop.
Grenzstein, Kooli Laulmise raamat. Kirja pannud 6 jaos.
Hind 82 kop.
Grenzstein, Looduse nõud ja jõud, 16 jaos a 25 kop.
Hansen, Kooli-teadus. Hind 30 kop.
Jggapäine koddune Jummalatenistus. Hind 5 kop.
Jürmann, Kodu-kool. I. ja II. raamat. Hind a 25 kop.
Kalewi poeg. Üks ennemuistene Eesti jut. Hind 1 rbl. 20 kop.
Kooli-kaart. Liwi, Eesti ja Kuura maa. Saksa, Eesti ja
Läti keeli. Hind 20 kop.
Kooli-seina-kaart. Liwi, Eesti ja Kuura maa. Saksa, Eesti
ja Läti keeli. Lasteeritud ja rulli pändud: hind 5 rbl. 50 k.
Linase riide pääl mapi sees: hind 4 rbl. 50 kop.
Körber, Uus saksa keele õppimise-raamat marahwale.
I. jagu. Tõine trük. Hind 30 kop.
Kunder, Looduse õpetus. Koolmeistritele ja koolidele. I. raamat:
Elajate riik, piltidega. Hind 80 kop.
Kunder, Weikene looduse õpetus. Eesti alamatele koolidele. 35 k.
Kurrit, Arnwald I.: Algebra — oma algus-õpetustega. 60 k.
Kurrit, Turnimise raamat I. Hind 36 kop.
Pärn, Mõistlik majapidaja ja laste kaswataja. Hind 32 k.
Pärn, Kirjalikud tööd koolis ja kodu.
Pärmann, Palästina ehk Tõutatud maa. Teejuht Pühas
kirjas koolile ja kodule. Piltidega.
Piibli salmid katekismuse õppetuse selletamiseks. 12 kop.
Schneider, Saksa keele õppimise juhatus. 2 trük. 25 kop.
Tütk, Kerged ja lühikesed Geometria õpetused. Rahwa
koolide kasuks. Hind 50 kop.
Tütk, Maamõõtmise-Juhatus, iga Eesti põllumehele.
Undritz, Uus õpetuse raamat. Lutteruse katekismuse järele
Eesti rahwakoolidele ja rahwale.
Uus A B D raamat. Esimeseks õppimiseks õige-ristiusu lastele.
Hind 15 kop.
Wegener, Üht asja on tarwis. Uus jutluse-raamat. Hind
1 rubla 60 kop. Köidetud 2 rubla.
Wene-Saksa-Eesti keele kõneajud, nende keelte rutuseks kätte-
saamiseks. Hind 60 kop.
Weske, Aleksandri I. elu ja olu. Piltidega. Hind 25 kop.
Weske, Eesti keele healte õpetus.